

308992

ప్రతిదినము ప్రకటంపఁబడును

VOL. 4.
సంపుటము. ౪.

జెన్నవట్టణము 1917 సం॥ ఆక్టోబరునెల 29 వ తేది సోమవారము
పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ చతుర్థి ౧౪.

40. 174
సంచిక ౧౭౪

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.
ది ఏషియన్ కమర్షియల్ అసూరెన్సు కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

(1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు వేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 92,555

(2) సొమ్ము: గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోస్ట్ ట్రస్టు, మ్యూనిసిపల్ డిబెంట్చర్లలోను పెట్టుబడి పెట్టుబడును.

(3) గతించిన పోలీసు: ఇతర కంపెనిలలోవలెనే, నియామక మేమియు లేకుండ, ప్రీమియముల తొలూట బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చివేసచో తిరిగి అమలులో నుంచబడును.

(4) పొల్నిలు: బీమాకిల హక్కులు, సౌకర్యములు ము కక్కుడను ఉండవు. (799)

పూర్వమైన లాభప్రహక్కుల ఎండవమెంటు భీమా-భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయనెడల ట్రంటుంబము నకు కలుగు సౌకర్యమె కటి, భీమాదారు చాలకాలముజీవించునెడల అతని జీవితకాలమునందే ధన సహాయముకలుగుట. లాభము (బోనస్) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నీయబడును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ విచ్చుట కొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిహ్నములకు వ్రాసెకొనవచ్చును.

జె. కె. రాజారావు కంతులు సెక్రిటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబుసెట్టివీధి, మద్రాస్.
డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ ఆర్గనైజింగు ఇన్ స్పెక్టర్, గుంటూరు.

సర్వవృత్తిక విషయములను.
(రిజిస్టర్డ్ (టేబు మార్కు) 586

దుఃఖముతో నచ్చువారు చింతపముతో పోవుదురు. గుణము లేనిది కలుపు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాల.

ఇది ప్రతి ట్రంటుంబమునందుండ వలసిన సాఫ్ట్వేరు. ఆంగ్ల, యూనాని, దేశీయద్యులతో పాఠ ద్రాగించబడియున్న విన్నది. ముఖ్యము లుంచినను ముఖ్యముగా కలెక్టర్, టాక్సు, జడ్జి మొదలగు విషయములకు పాఠ్యము నుపయోగించును. పేలపాకెట్ 1-కి 0.8-0 పోస్టేజి 0.3-0. 1 డబ్బా పాకెట్ పేల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేయ.

ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజి ఇవాల. కష్టములకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెని, చింతపము, పిల్ల, పాకారుపేట పోస్ట్, మద్రాసు.

బహుమతి! కిరూల వెలగల పాక్. బహుమతి!!

OTTO DILBAHAR
Regd.

THE PERFUME OF ORIENTALS DELICHTFUL & LASTING

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 126
(రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టర్డ్ కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు రుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. ఆల్కాహాలుగాని, యెర్రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలువరించినచో, మనోగ్యమగు సువాసన ని స్ఫులగరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్నవైజు (అగడ్రాం)	సీసా 1-కి రు	0.8-0
మధ్యరకము వైజు 1-డ్రాం	" "	0.12-0
పేరొకవైజు 2 "	" "	1.4-0
పెద్దవైజు 4 " లేక 1/2 బొస్సె	" "	2.0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0.4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులలోను దొరకును. దీనికి ఆనేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగొనవలసిన సామగ్రిని, కార్డువైజును ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరున పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవాటి వ్రాసినచో అణాకిమ్మరుగుల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజెంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్లామసీదు బొంబాయి.

తక్షణము దరఖాస్తు చేయుడు. కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసెంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు: ఎం. ఏ.

గారిచే సులభమైన వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందివిలాసమునకు వ్రాయుడు:— (916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, లంకాసాలవీధి సాహుకార్షేట, మద్రాసు.

What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537 **K. B. Joshi & Co.,**
32, Hornby Road Fort Bombay

చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘము.

కాంగ్రెసు విధానములను విధానముల సామోదించుట.

ఈనెల 27 వ తేదీన సాయంత్రము 5-30 గంటలకు యీ కార్యక్రమము వారు గో.చేదనమున సమావేశమై. లాడు గోవిందరావు గారు నేతృత్వము వహించి.

చెన్న రాష్ట్రీయ శ్రేణిగారు

యీ కార్యక్రమము ఘోషించి పిమ్మట నిదియే మొదటి సమావేశమున, చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘము దీనిని నాటివచ్చి గాంధీ చుట్టూను, గో.చేదనమున విధానములలో నెలకొల్పి బహుముఖముల, మేము జాతీయమువాసభ, మస్తిముసమితి వారివిధానముల నామోదించు చున్నాము గాని మా ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము జాతీయము శ్రేణిగారు చెప్పి, అధ్యక్షులను ఉపాధ్యక్షులను నొకరినొకరి.

లాడు గోవిందరావుగారు

మనదేశములో ననేకులు బ్రాహ్మణేతర నామముల చాటుట కంగీకరించుట లేదు. అందు హిందూ జాతికి చెందనివారగున, బ్రాహ్మణేతరులును కలరు. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులకు మత సాంఘిక విషయిక వ్యత్యాసమున్నను, రాజకీయ విషయములలో వారు భ్రాతృభావములతో వర్తించిరి. మౌనముగా భావించు దక్షిణ ఇండియాను బ్రాహ్మణాధికారము ప్రబలమగుటకు బ్రాహ్మణేతరుల నిష్కర్షమే కారణము. బ్రాహ్మణేతరులలోనున్న యితర కక్ష వారు దేశావధికముగ వర్తించుచున్నారు. వీరి మూలమున బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును మాత్రమేగాక, బ్రాహ్మణేతరులలో కూడ భేదభావములు వలయుచి మనస్సులు పెరుగుచున్నవి. ఈకక్షవారు చేయు కార్యములకై బాబ్బిలి మహారాజుగారు తమ విచారమును వెల్లడించిరి. అందుచే చెన్న రాష్ట్రీయ సంఘము స్థాపితమైనది ఈసంఘమువారు, యీ రాష్ట్రీయముల అవసరములకు తగినటుల క్రియానుసరణ యోగ్యమగునంతవరకు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును కోరుదు, కాంగ్రెసు, మస్తిములగు విధానముల సంగీకరించిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్య పరిష్కారము దుస్సాధ్యమని కొందరి అభిప్రాయము. కాని నే నీవిషయమై కొన్ని విధానముల ప్రోత్సహించుచున్నాను. వానిని మీరు విచరించి, మీ అభిప్రాయముల కృత్రికరించెదరుగాక! కాంగ్రెసు విధానముల యందు కూడ, జాతి భేదముల ననుసరించి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కాన వచ్చుచున్నది. మన హిందూవులలో ననేక యంతశక్తిలు గలవు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్య పరిష్కార మత్యంత సునియ, అది ప్రాంత జాతీయపద్ధతుల ననుసరించి జరుగకలదు ననియు నెల్లరు సంగీకరించియున్నారు. ఈ విధముగానే మన జాతీయం దైకమత్యము ప్రబలము కాగలదు. నే నీక్రిందివిధానముల ప్రోత్సహించుచున్నాను:-

- (1) జనసంఖ్య ననుసరించి, బ్రాహ్మణేతరులు 418 లక్షల మందిగలరు. అందు 27 లక్షల మంది మహమ్మదీయులును, 12 లక్షలమంది క్రైస్తవులును, 18 లక్షలమంది బ్రాహ్మణులును, 80 లక్షలమంది పంచములును గలరు. 300 లక్షలమంది బ్రాహ్మణేతరులలో 28 లక్షల నాయక గులును 16 లక్షల కాపులును, 25 లక్షల కహాలులును, 16 లక్షల గొల్లలును 11 లక్షల కచ్చువారులును గలరు. కంసాలులు 9 లక్షలును, బట్టిలు 25 లక్షలును గలరు. వైశ్యులు 5 లక్షలును, శైలు 3½ లక్షలును, వెలమలు 5 లక్షలును గలరు. బ్రాహ్మణేతరులగు హిందువులకు 25 స్థానములు (సీట్లు) గలవు. కావున పదిలక్షల జనసంఖ్యగలవారికి ఒక్కొక్క స్థానము చొప్పున నొసంగినయెడల, 18 స్థానములుపోన, ఇంకను, చిల్లరజాతులకు 7 స్థానములు గలవు. వానిని ఆంధ్ర ద్రవిడ దేశములలోని యితర చిన్న సంఘముల కీయవచ్చును.
- (2) రెండవవిధానము భాషాప్రయుక్తమైయున్నది. ద్రవిడులకు 9, ఆంధ్రులకు, 8, మలయాళము వారికి 3, కన్నడము వారికి 2, గుజరాతీవారికి 1, హిందూసానీ వారికి 1 చొప్పున స్థానముల నొసంగవచ్చును.
- (3) ఇది రాష్ట్రీయసరణముగ నుండును. దీని ననుసరించి ప్రతిమండలముల నుండియు యొక్క బ్రాహ్మణేతర ప్రతినిధిని పంపవచ్చును.
- (4) ఇది రాష్ట్రీయ సరణముగను, ఆశయానుకూలము గను కూడ యుండును.

- (5) ఇది మతానుసరణము. వైష్ణవులు, మధ్యవులు, మున్నగు మతములవారి ప్రాతినిధ్య మిందు ఆమోదితమైనది.
 - (6) హిందూవులు, మహమ్మదీయులు, జైయియులు, పంచములు మున్నగువారికి ప్రాతినిధ్యము నీయవచ్చును.
 - (7) హిందూసంఘమున నున్న ప్రతిజాతివారికిని, జాతి యొకమత్యము, కలుగునటుల తృప్తియలకు వైశ్యులు మున్నగు వారికి ప్రత్యేక స్థానముల నొసంగవచ్చును.
 - (8) వర్తకులు వ్యవసాయదారులు మున్నగువారికి తమ తమ వృత్తులను బట్టి ప్రాతినిధ్య మొసంగవచ్చును.
 - (9) జనసంఖ్యనువేయు ఆణుభాగములుగ విభజింపబడి, బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు, మహమ్మదీయులు, క్రైస్తవులు, పంచములు మున్నగుజాతులు, ఆంగ్లో-ప్రాచీనులు మున్నగువారికి ప్రత్యేకముగ స్థానముల నొసంగవచ్చును.
- కాంగ్రెసువిధానము ననుసరించి, మన మింకను ప్రాతినిధ్యము నీయవచ్చును:- 25 స్థానములను నియాజితుల కిచ్చిన తరువాతి, మిగిలిన 75 స్థానములలో 5/6 వంతు బ్రాహ్మణులకును, 25 స్థానములకు, వెయ్యిరూపాయలకు మించిన పన్నునిచ్చు క్యోసాగుదారులు మున్నగు బ్రాహ్మణేతర హిందువులకు నీయవచ్చును. వైశ్యులకు 6 స్థానములను, నాటు కోటి పెట్టకును, దక్షిణఇండియా వర్తకసంఘమునకును, 1 టీయు గుజరాతీలు మున్నగు అల్పసంఖ్యకులకు 1 యు నాయకరుల కొకటియు, సాగ్రావులకు 4ను, క్రైస్తవులకు 4ను, కోమర కాథలిక్కులకు-రెండును, ప్రోటెస్టాంటులకు రెండును, మహమ్మదీయులకు 15 ను, ఐరోపియనులకు 4 ను, వర్తక సంఘములు మున్నగు వారికి 3 ను, భూస్వాములకు 4 ను, పంచములకు 2 ను, నిమ్న జాతుల కొకటియు, చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమున కొకటియు, స్థానములనొసంగి, మిగిలిన 5 స్థానములను ప్రభుత్వము వారు నియమించుటకు వదిలివేయవలెను. ఈ విధానములను మీ రెల్లరు ఆలోచించి, మీ అభిప్రాయములను తెలుపుదురుగాక. అని అధ్యక్షులు నుడిచిరి.

కరుణాకరమోదనగారు

జాతీయమహా సభ వారి సంస్కరణ విధానముల నామోదించుచు, యీ విధానము వలన భారతీయుల కష్టములను తొలగించుటకు వీలుకలుగుననియు, కాసనసభలో 4/5 వంతు సభ్యులు ప్రజలచే యెన్నుకొన బడవలెననియు, 1-5 వంతు సభ్యులను ప్రభుత్వము వారే నియమింప వచ్చుననియు యీ విధానములు కోరుచున్నవనియుమీననుగారు చెప్పిరి.

వీరు చెప్పిన వాక్యములను ముక్కనాచారిగారు బలపరచుచు ద్రవిడ భాషయు దువ్యసించిరి.

చల్లా గురుస్వామి శ్రేణిగారు

బ్రిటిషు పరిపాలనము వలన మనలో కొంతమంది ధీసంపన్నులు వారిపరిపాలనా విధానములందు కొన్ని లోపములను కనిపెట్టిరి. మన హిందూదేశములో నూతన శకారంభమయినది మొదలు మనవారు స్వాతంత్ర్యమునకు పాటుపడుచున్నారు. కాని మనలో కొందరు దానికి మన మర్హులమని చెప్పుచున్నారు గాని దానియం దెంతమాత్రమును సత్యములేదు. మన సౌకర్యమునకై కాంగ్రెసు మస్తిం లీగువారు కొన్ని విధానముల నేర్పరచిరి. వానిని మనమందరమును అంగీకరించి అభివృద్ధి చెందవలయునని నా కోరిక.

- (1) రాష్ట్రీయ కాసనసభలో 4/5 వంతు ప్రజలు మన దేశమందలి భారతీయులచే నెన్నుకొన బడవలయును. 1/5 వంతు గవర్నరు మెంటు వారిచే నియమింప బడవలెను. గవర్నరు గారి సభలో 125 మంది సభ్యులుండవలయును. అందులో 25 గురు వారిచే నియమింప గావలయును. మిగిలిన 100 మంది యును. ప్రజలచే నెన్నుకొనబడ వలయును.
- (2) రాష్ట్రీయసభలో యిప్పుడు జరుగుచున్న రీతిని గవర్నరుగారు గాని, శైలి నెంటు గవర్నరుగారు గాని అధ్యక్షులుగా నుండకూడదు. సభాధ్యక్షుడు సభవారిచే నెన్నుకొనబడవలెను.
- (3) కాసనసభలో పన్నులు వేయువిషయమును గురించియు యితర విషయములను గురించీయు అనుబంధముగు ప్రశ్నలను వేయుటకు యిదివరలో యుత్తరువులేదు. ఇప్పుడు ఆ యుత్తరువును రద్దుపరచి అనుబంధ ప్రశ్నల నడుగుట కధికార మియవలయును.
- (4) ఆదాయములు మొదలైన విషయములు యంతవరకును యిండియా ప్రభుత్వమువారి చేతిలో నున్నవి. ఇప్పుడు వానిని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి కీయవలయును.

అప్పటినికొనుట, ఆర్థికపత్రముల నిర్మూల మున్నగు విషయములలో మనకు స్వాతంత్ర్యము రావలయును.

కాసనసభవారి తీర్మానములకు కార్యనిర్వాహక సభ వారు కట్టుబడి యుండవలయును. ఒకవిషయమును గురించి గవర్నరుగారు కొప్పుకొనక పోయినయెడ అవిషయమును తిరిగి ఒక సంవత్సర మొకపిదప కాసనసభవారి రామోదించినయెడల కార్యనిర్వాహకసభవారు దానిని తప్పక అంగీకరించవలయును.

సామ్రాజ్య కాసనసభకు 150 మంది సభ్యులుండవలయును. వారిలో 120 మంది ప్రజలవలన ఎన్నుకొనబడవలయును. మిగిలిన 30 మందియును గవర్నరు మెంటు వారిచే మితులు గావలయును రాష్ట్రీయకాసన సభవారిచే సామ్రాజ్య కాసనసభలో కూడ అధ్యక్షుడు సభవారిచే నెన్నుకొనబడవలయును. రాబడి సంబంధమైన వ్యయములను బిల్లులరూపముగ కాసనసభవారు తీర్మానింపవలెను. సామంతరాజులవద్దనుండి కప్పముతీయుట, నేనానా కాదశాధికారములు; యధ్యులచేయుట; సంధికొప్పుకొనుట మొదలగు విషయములలో ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణాధికార మియ బడినది.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గురించి మన సభాధ్యక్షులు చెప్పినవిషయము మిగుల బాగుగ నున్నది. కాంగ్రెసువారు అల్పసంఖ్యకులకు ప్రజాసంఘములకు ప్రాతినిధ్య మవసరమని చెప్పినారు. 4 కోట్లమంది ప్రజలుగల బ్రాహ్మణేతరుల కెట్లు ప్రాతినిధ్యము విభజింపవలసినదియు కొంచెము యోచించవలసియున్నది. రాష్ట్రీయకాసన సభలో 125 మంది సభ్యులకు 25 మంది ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడుచున్నారు. మిగిలినవి యీవిధముగా పంచవచ్చును.

20 యుద్యోగులకు, 5 ఇతరులకు, 15 మహమ్మదీయులకు, 4 యూరోపియను ఆంగ్లోయిండియనులకు 4 యూరోపియను స్లాంటర్లు, 2 భారతక్రైస్తవులు, 2 హిందూపంచములకు, 5 బ్రాహ్మణులకు.

మిగిలిన వ్యవసాయశాఖవారికి కొన్నియు నాటుకోటు తెట్లకును, ఉత్తరాది, చెన్నపట్టణముల వారికిని విభజింపవలయును. పరిశ్రామిక శాఖవారికి కూడ కొన్ని ఏర్పాటులు చేయవలయును. ఈవిధముగా ప్రాతినిధ్యము జరిగిన బాగుండునని శ్రేణిగా రాంధ్రమున నుడిచిరి.

చక్కిరయ్య గారు

కాంగ్రెసు విధానముల నామోదించుచు, గాంధీ గారి మహాజరు మీ రెల్లరును సంతకములను జేయవలయునని వీరుచెప్పిరి. కాంగ్రెసువిధానము మితముగను, ఆలోచనాయంతముగ నున్నది. కొందరు భారతదేశము ప్రజాస్వామ్య ప్రతిష్ఠాపనముల కనర్హమని నడుపుచున్నారు. కాని మాంటాగుగారు దేశజులకు స్వపరిపాలనము నొసంగుటయే బ్రిటిషువారి పరమావధిమని చెప్పియున్నారు. కాంగ్రెసు విధానముల మన కొసంగువరకు మనము సంతృప్తమౌదయ్యలము గావాలము.

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

మనదేశమందంతటను స్వాతంత్ర్యాందోళనము ప్రబలమగుచున్నది. అట్టి ఆందోళనము సహజము. మనలో కొంతమంది దీనికివ్యతిరేకులై యుండుట కడుకోచనీయము. 1000 సంలకు పూర్వము ఇతరదేశములు ఆజ్ఞానదశయందున్నతరి మన భారతదేశము మిగుల నాస్వత్యదశయందుండినది. ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వము వచ్చిన పిమ్మట దేశమందు శాంతిని నెలకొల్పి మన కనేకవిధముల లాభములను కలుగజేసి రాజ్యము నేలుచుండిరి. కాని కొన్ని కారణములవలన ప్రజల యందసంతృప్తి మొదైనది. ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానములందు కొన్ని సౌకర్యముల కలుగచేసినగాని మనదేశమునందు ఆందోళనము తగ్గ నేరదు. ఇందువలననే మన ప్రాంతపులలో కొంతమందిప్రముఖులు 30 సంవత్సరములనుండి సర్కారువారిని కొన్ని సంస్కరణముల నడుగుచున్నారు. కాని మనలోనే కొంతమంది బ్రాహ్మణేతరులు ఈసంస్కరణముల కంగీకరించుటలేదు. ఏలననగా స్వరాజ్యమువచ్చినయెడల బ్రాహ్మణ రాజ్యమే ప్రబలమగుననియు బ్రాహ్మణేతరుల కధికారముండదనియు దురభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రతిపక్షియందును ప్రతిపక్షిణమునందును, గొప్పవా రెవరు. భూస్వాములు, వర్తకులు, ధనవంతులు హిందరును బ్రాహ్మణేతరులు గారా? కృష్ణ దేవరాయలు మొదలగు బ్రాహ్మణేతరులు రాజ్యముచేయలేదా? బ్రాహ్మణులకు ధనమువలయునో మనవద్దకే రావలయును. మనవారు కొంతమంది మనకు స్వరాజ్యము వచ్చిన బ్రాహ్మణులు మనకపకారముచేయుదురని భారబడుచున్నారు. వారు మనకుచేయు నపకారమేమిటి? బ్రాహ్మణులకంటె మన

విరోధామహాసంగ్రామము

ఆసింట్టుగారి విడుదల - సిద్ధహామ ప్రభువు తీర్మానము.

(౧)
ఇస్టింగ్టును ప్రభువుగారి సమాధానము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాజ్య సేనల పురోగమము.

(౨)
(మొదటి పేజీనీ.)

ఇస్టింగ్టు

బీసెంటుగారి విడుదల.

సిద్ధహామ ప్రభువుగారి ప్రతిపాదనము.

ప్రతిపాదనమును పంపించు కొనుట. లండను, ఆక్టోబరు 24:—(దారిలో నాల్గవయ్యు చేయబడెను) నేటి దినము ప్రభువుల మండిరమున సిద్ధహామ ప్రభువుగారు బీసెంటుగారి విడుదలను పునర్విమర్శించి ఈ క్రింది కాగితముల జూపగోరిరి. “మార్చి నెలలో ప్రతికా ప్రతినిధులకు రాజప్రతినిధిగా రంగిన ప్రశంస నీయమగు ప్రత్యుత్తరము”; “వెంటంటు ప్రభువుగారి యపన్యాసము, మదరాసు దొరతనమువారు బీసెంటుగారి నిష్పంధమును న్యాయమని రూపించిన ప్రకటనము”; “జేబియో జవామ్మడియ సభాసంఘ ప్రకటనలు”. ఇప్పుడీ మూడు సంస్కరణములు కొలది మంది యాంగ్లోవా సగుల ముఠాబడికి భయపడి నీయబడి నవిగ నుండగూడదు. బ్రిటను దేశ మిప్పుడు కష్టదశయందుండుటను జూచి ఈ కొలదివంటి యాంగ్లోవా సగులు హిందూ దేశమును స్వాధీనముగా లగు కొలదియంది యధికారము జేయ జూచుచున్నారు.

బీసెంటుగారికి నుగల పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము మొనగి నందులకు మదరాసు దొరతనమువారు తమ యసమ్మతినీ వెలుపలేదా యని తేమింగ్టును ప్రభువుగారు రచిగిరి.

తమయభిప్రాయము ప్రకారము శ్రేష్టితములగు బీసెంటువర్త గారి చర్యలను విచరించుచు లాండ్సుడౌన్ ప్రభువుగారిట్లు చెప్పిరి. ఈ చర్యలవలన గొప్ప కీడు మూడగలదు. ఆమె యష్టి చేసికొనుట కుదజ్జ నీయగూడదని మదరాసు మైకోర్టు న్యాయమూర్తులలో నొకరు పరికిన వాక్యముల నతడుదహరించెను. ఆమె యాంగ్లోవా సము వలన హిందూదేశము నకు గొప్ప పీఠత్తు రాగలదని చెప్పెనుగాని తమ యభిప్రాయమును వెలుపగా రాజప్రతినిధిగారు వారితో నేకీభవించిరి. ఇట్టి యుపద్రవకరులను వెంటనే దేశమునుండి బయట కంపి వేయని దొరతనము వారి చెప్పుట నుండదు. నిష్పంధావాసము జాగరూకతకొరకు గావింపబడినదే గాని శిక్షార్థము గావింప

మే ఎక్కువసంఖ్యగలవార నుయినపుడు మనము ఎన్నుకొనిన గదా వాసు సభ్యులగుట, అటువంటి తరుణమునందు మనకేమి భయము. మనము సర్కారు దొంగులకు భయపడు దినములు గడచినవి. ప్రజలు సాగరికతలై, విద్యావంతులై యుండ దేశము నందు నూరినోద్భవము ప్రారంభమయినపుడు వారు మనల సేమి చేయగలరు. మనకు స్వరాజ్యమువచ్చిన గాని మనము విద్యావంతులమై బ్రాహ్మణులకంటె ధీమాలు మై వారిని జయింపజాలము. స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల మనము మన పూర్వస్థితికి వచ్చెదము. బ్రాహ్మణులు తిరిగి కేదాధ్యయనము ప్రారంభించి ధనమునకై మనవద్దకు వచ్చెదరు. మనము పూర్వపు రాజులవలె రాజ్య మేలవచ్చును. కాబట్టి మన మందరమును సాధ్యమయినంత త్వరలో స్వరాజ్యము లభించ వలయునని కోరవలయు నని తెలుగున ప్రసంగించిరి.

రంగనాథం నాయుడుగారు

తేచి, యెట్టి విధానమైనను పరిపూర్ణత కంద జాలరు. మన నాయకులయందు విశ్వాస ముంచవలయును. మనము ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నాము. మనము నిన్ను బాతుధర్మమునకు ప్రభుత్వమువారి నెప్పుడు ధనసాహాయ్యమును కోరినను, ధనము లేదనియే వారు ప్రత్యుత్తరమొసంగుచుండురు. కావుననే ఆర్థికాధికారము భారతీయుల హక్కుగతిను కావలయునని వాయుడుగారు రచిరి.

పియ్యట ఆధ్యక్షులు తేచి, యెల్లరును యేకభావముతో వర్తింపవలయుననియు, జస్టిసు పక్షమువారు కలసి వచ్చిన వారితో గూడి పనిచేయుట కిష్టమైయు లేదనియు చెప్పిరి. తరువాత సభ ముగిసెను.

బడలేదని కొందఱు పలుకుచున్నారు. ఆరెంటికిని గల భేదము హిందూదేశమునందలి సామాన్యజనులకు తెలియనేరదు. వారు బీసెంటుమెయో మహాప్రద్రవకర మగు తప్పిదము నొనరించెననియు, హిందూదేశదొరతనమువారు రామెను తీమించిరినియు దలంచెదరు. మాంటేగుగారు వచ్చుసరికి దేశమును శాంతివంతులుగ నుంచునట్లు లామె యొనర్చిన వాగ్దానము రాజప్రతిపాదన లగు లేఖల వ్రాయుట కుండుటకు సంబంధించదు. “ఒకప్పుడు దేశమున శాంతివంతముగ జేయదలచి క్రిందనుండు యల్లకట్టలములను, దూరమునందుండు మహాపీఠములను యూహింపక మీ రెదియో కాలానుగుణ్యముగ మెల్లమెల్లన నూరకుండవచ్చునా? హిందూదేశమున తీరమగు స్వపరిపాలనో ద్యుమయును మాంటేగుగారు మెచ్చుకొనివానికి తమచేయూతి మొనగదమని తెలియబరచుట కలననే మన మెక్కుడు జాగరూకతను వహింపవలయు నావశ్యకత గలదు. జూలై మా సము కందు మె సహామేయ వివాద మపుడు మాంటేగుగారు రెండులకును బాధ్యులుగ నుండ నపుడు వారు గావించిన యవాలాచితోపన్యాసమునకును, నెలదికముల క్రిందట ఇస్టింగ్టును గారి యపన్యాసమును బాగము చెప్పిన యపన్యాసమునకును గల భేదము నతడు వివరించి చెప్పెను. ఆపరమమున ఇస్టింగ్టును గారు దొరతనపుటాద్యోగి. అతడు కాదు. దొరతనమున జేరిన గాదిగ మాంటేగుగారు చాలజాగరూకతతో ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇప్పుడు మాంటేగుగారు విశేషముగ సేమియు మాట్లాడక దేశపరిపాలనమందు భారతీయుల కెక్కుడు ఉద్యోగముల నిచ్చుచు నిరంతరము వారితో స్నేహము నిర్వహింపగొనించు కొనవలెననియు స్వపరిపాలనా సంస్థాపనల సాధారణముగ నభ్యర్థిని నొందింపవలయు ననియు బల్కుచున్నారు. ఈ యభిప్రాయములతో మన మందఱమును బాగుగ నేకీభవింపగలము. కాని ఇచ్చటి సత్యముమాత్రము యధావర్తింపనైనది. ఈ వాక్యముల బల్కులలో నిద్రు మూంటేగు—అధికారపు మాంటేగుగారు, అధికారపు మాంటేగుగారులను, స్పష్టముగ జూచుచున్నాము. హిందూదేశమునందు రాజప్రతిపాదనకంటె జూచినది అనధికారపు మాంటేగుగారి నని తనకు సంకోచము గలగుచున్నది. “హామరూలు” దేశతయే రూపు దాల్చిన చెన్నను నంతటి యాతురతతో వారతని నాదరించెదరు. హామరూలు దృక్కోణమును బట్టి హిందూదేశ దొరతనము వారిని సమాలుముగ వెల్లగింప వచ్చిన మహా భావునిగ వారతని భావించురు. అందు వలన ప్రస్తుతము మాంటేగుగారు పూనిన సంక్షేమము చాల కష్టతమ మైనది. హిందూదేశమునందలి తరుగు గావింపను పనులతి జాగరూకతతో పరిక్షింప బడునని తనసమ్యక్తము. అతి జాగరూకతతో నీసమయమున ప్రవర్తింపవలసి యున్నదని మాంటేగు వంటి మహాబుద్ధిశాలి గ్రహించి యుండగలడనియు, హిందూదేశమునందు పలుతావులలో బాగుగ గన్పట్టు నిరభిమాన చర్యను తేలికగ నతడు జూడగదనియు తమ యభిప్రాయము. ఏలనన, బీసెంటుగారిశిక్షాసందర్భమున జేయబడిన మహాదోషము వలన నత్యంత రాజభక్త పరాయణులగు వారు విశేషముగ భీతిమొందిరి. అందుల కెంతయు చింతింపవలసి యున్నది.

ఇస్టింగ్టును ప్రభువుగారు.

వై యపన్యాసములకు ప్రత్యుత్తరము మొనగుచు బీసెంటుగారు రేల నిష్పంధించబడినది యేల విశుచునడిచియు, మాంటేగుగారు ఆక్టోబరు 16-న తేదీని చెప్పినట్లునే చెప్పిరి. హిందూదేశ దొరతనము వారు రామె మరల తీరమగు ఆంగ్లోవా సము గావింపనట్లుల తమకు వాస్తవములు చేయబడినవానిని గూర్చి జరిగినది జరిగినట్లునే చెప్పుట యుక్తముకాదు. అయినను వారికేదేవ వాస్తవములను బట్టి బీసెంటుగారు మరల హానికరమగు యాంగ్లోవా సమును గావింప హిందూదేశ

తనమువారికి మంచి నమ్మకము కుదిరినది. అట్టి నమ్మకమే హిందూదేశమంతటి కార్యాలయము వారికిని గలిగినది. తన్ను విడువనున్నారని తెలియక పూర్వము బీసెంటుగారు హిందూదేశ దొరతనమువారి కంపిన తంతియుజట్టి నమ్మకమునే గల్గించుచున్నది.

హిందూదేశ దొరతనమువారెవర్య భయమువలన గలిగినదిగాని, అతివాదుల యాంగ్లోవా సమునకు చలించినదిగాని లేక అభిప్రాయ భేదమువలన గలిగినదిగాని కాదు. సంస్కరణములను గూర్చి యిటీవల తెలుపబడిన విధానము ననుసరించియుట్లు చేయుట యావశ్యక మయ్యెను.

వేలకొది భారతీయు మితవాదులు బీసెంటుగారిని నిష్పంధించుటలో స్వపరిపాలనమును గూర్చి బహిరంగముగ చర్చించు సావకాశమును నిష్పంధించుటయే యని తలంచిరి. దొరతనము వారు రామెయొక్క ఆశాక్రీయాంగ్లోవా సమునే యణుపజూచిరిగాని వేరు అభిప్రాయము గలిగియుండలేదు. ఆమెనుగాని విడువకుండేన భారతీయు లట్లునే యాంగ్లోవా సము గావించుచు నుండునట్లు వాస్తవము. అంగువలన మాంటేగుగారిసంక్షేమము నిష్ఫలమగుట తటస్థించును.

యూరోపియను సంఘమువారికి విన్నవము.

యూరోపియనులలో కొందఱు కొన్ని భయముల నొందుచున్నారు. వారి నందఱిని తాము నినయపూర్వకము శాంతి దాంతముల గలిగియుండ గోరుచున్నారు. స్థితి చాల కష్టతమ మైనది. ఈ సందర్భమున వారికి లేనిపోని శ్రమను గలిగింపరాదు. సంస్కరణార్థము తగిన ప్రణాళికను గావింప వారీసమయమున దొరతనమువారికి సహాయము మొనరింపగు హిందూదేశమునకును, అందలి ప్రజలకును నత్యుత్తమ శ్రేయము నొన గూర్చు సంస్కరణముల నాలోచింప వారు సహాయము నొనరింప వలయును. హిందూదేశ దొరతనము వారు మదరాసు దొరతనమువారి యధికారమున ప్రమేయము గలిగించు కొనగూడదని కొందఱు బల్కుచురు. తామును రాష్ట్రీయు స్వాతంత్ర్యవాదియై, అయిన నిష్పటి స్థితిమాత్రము హిందూదేశమున కంతటికి ననువర్తించునది యగుటజేసి ఇట్టి విషయములలో హిందూదేశ దొరతనము వారికే పరిపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ముండవలసియున్నది.

స్థానిక సంబంధము లగు అంశములయొడగాక నితర అంశములందును, నిష్పంధావాసమొనరాజ్యల మొనగు కోరిక తప్ప తక్కిన కోరికల విధానమంతయు హిందూదేశదొరతనమువారికే విడువదగునని మదరాసు దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. మరియు హిందూదేశదొరతనమువారి తీర్మానమును మదరాసు దొరతనమువారు భక్తిపూర్వకముగ నిర్వర్తింప నంగీకరించిరి. యుద్ధపథ్యమున నింతటి గొప్పమార్పుల తలంపబడి నదని అనుగబడినది. (ఉత్సాహము). ఇప్పటి ఈ వ్యవస్థ హిందూదేశమున చాలకాలమునుండియే ప్రబలియున్నది. ప్రాముఖ్యము లగు రాజకీయసంస్కరణములు జరుగవలసియున్నదని హాస్తింజి ప్రభువు గారికి బాగుగ నాటెను. స్థితి చాల యసాయకరమని సంకతి చెప్పువర్ష ప్రభువుగారికి బాగుగ నాటెను. హిందూదేశ దొరతనము వారు చాల కాలము నుండియు సంస్కరణము లావశ్యకమని ఇంగ్లాండు దొరతనము వారిని గోరుచు వచ్చిరి. ఈ సంస్కరణములు యుద్ధానంతరమువరకు నాపివేయ బడగలవని హాస్తింజి ప్రభువుగారు తలచిరి. మరియుతడు చాలకాలముక్రిందటనే సంధి గావింపబడునని తలచి యుండెనని తమ నమ్మకము. మంత్రివర్గమువారు తమనిశ్చయమును తెలియబరచక పూర్వము హిందూదేశ పరిపాలనా విధానమునుగూర్చి యేదియోయొక యభిప్రాయమును ప్రకటింపవలయుననియు, అట్లు ప్రకటింపకున్న దేశస్థితిచాలదుర్భరమగుచున్నదనియు, అట్లు ప్రకటించిన ఆంగ్లోవా సము కొంతవరకు తగ్గుగలదనియు, హిందూదేశ దొరతనమువారు నిరంతరము తంతునపుచు వచ్చిరి. బీసెంటుగారును, ఆమె యాంగ్లోవా సమును ఆదుర్భరస్థితియొక్క నూచనములలో నొకటియేగాని వేరుకాదు. ఆమెను విడిచిపెట్టవలయు నను తీర్మాన మొక్క రాజప్రతినిధిగారి మాత్రమే కాదు. సభివారు నతిమను గలనీయే నిశ్చయించిరి.

రాజప్రతినిధిగారి బాధ్యత

ఆగస్టు 20 వ తేదీ నాటి ప్రకటనము రాజకీయ వాతావరణమును నిర్మలము గావించి, తనకు తెలిసినంతవరకు మదరాసులో మరల యాంగ్లోవా సము ప్రాసంధి మైనట్లు గానరాదు. పియ్యట ఇస్టింగ్టునుగారు రాజప్రతినిధిగావద్దకుండి వచ్చిన ఈ క్రింది లింగ్రామాన్తము జరిగిరి.

“యూరోపియనులలో విశేషముగ వసంత్పత్తి ప్రబలుటకు గల కారణము హిందూదేశ మంత్రిగారు హిందూదేశ

దొరతనమువారి యభిప్రాయమును, మదరాసు దొరతనము వారి యభిప్రాయమును అణగారోక్కి తన యభిప్రాయ ప్రాబల్యమునే జూపెనని వారంగలును దృఢముగ విశ్వసించుట తప్పదు. మరేదేమియు గానరాదు. నేను నాభూమిమీదనే ప్రవర్తించినదియు, మదరాసుదొరతనమువారు భక్తిపూర్వకముగ నాభిప్రాయము సంగీకరించినదియు మీరు ఖచ్చితముగ దెలుపవచ్చును. బీసెంటుగారిగూర్చి బ్రిటిష్ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారికి వాలోగావించినందుడైన విశేషవల దొలగించుట పూర్తిగ వారి స్వంతాభిప్రాయములవలననేగాని వేరుకాదు. నిర్బంధావాస విమోచన ఫలితముతో సంతోషము నొందుటకు మాకట్టి హేతువును గానరాదు. ఆయా వోట్ల బీసెంటుగారి కియ్యబడు అధిక్యతగూర్చియును గూడ మా కసంతృప్తికొనుటలేదు. స్వాభావికముగనే యందువలన స్థానిక ప్రదేశమున ముక్తిము కొలది మాత్రపు యాందోళన గలిగియుండ వచ్చును. దానివంతిగ పాటింప నవసరములేదు. బీసెంటుగారి కార్యక్రమ మంతయు ముగియునని యున్నది. నాతో గావించిన మాట భరారును బట్టియే యామే ప్రవర్తించుచున్నది.

బీసెంటుగారికొక హెచ్చరిక.

కాగితముల గోరుటకు ఇష్టించుగా రధిక్షేపించిరి. హిందూదేశ దొరతనమువారు తెనుయెడ జూపిన సామభూతికి వ్యతిరేకముగ బీసెంటుగారికి విమోచన ప్రవర్తించిన హిందూదేశ మంత్రులగారి యనుమతి సహితము హిందూదేశ దొరతనమువారామె తీవ్రపు అంతోషమును తగురీతి నాపివేయగలరు. అట్టి కార్యమిప్పుడే యావశ్యకమగునని దొరతనమువారిం చెప్పియు దయజూపక నవ్యోక్తవ్యయము గావించును. మాంపేగుగారితో బోవుచున్న ప్రతినిధి వర్గము మంచి ప్రాతినిధ్య ప్రవర్తనము గలిగి యున్నదని ఇష్టించుగా రు మెక్కి మెక్కి వక్కాణించిరి. ప్రతినిధి సంఘమువారు హిందూదేశమునం దుండువంత కాలము పరిశాలక విధాన తీర్మాన మేగయు ప్రకటింపబడదు. సభలు మొదలగు పానివలన కెట్టి తీర్మానములు గావించబడినా ఆయని మొదట దొరతనమువారి యంగీకారమున కంపబడి పిచ్చుట పొద్దు మొంటు లో ప్రకటింపబడును. హిందూదేశమునం దామాబోట్ల గావించబడు సభలు రాజప్రతినిధిగారి యెరుటనే గావించబడును. రాజప్రతినిధిగారి స్థితికి దగిన భూత మాంపేగుగారిం గుంట వలన గొంతెవరునని యనుమొంద నవసరములేదు. హిందూదేశ మునందుకు వారు గావించవలయు పని చాల కష్టమైనది. అనేకములకు చిక్కులు గలది. బ్రిటిషు ప్రజలును మౌండ్లఫులును అభ్యోచనము రాగనుతో గలసి పనిచేయుట మీద సంతోషించుచు చాలవర కార్యరపడియున్నది. అట్టి యను రాగమున కెట్టి యవాంక్షయును గలిగింపకుండుటయే నవసరమని విధిగాచున్నది.

బీసెంటుగారి విమోచనానంతరము సంభవించిన మర దృఢకార్య కరణముగూర్చి విచారించుచు మిట్టిను ప్రభువుగాదు మెకపామియూ చచ్చిలో మామండు గారు గావించిన కుపకారమును తీవ్రముగ ఖండించిరి.

హిందూదేశ దొరతనమువారు మాంపేగు గారును ఈ కార్యమునందెట్టి యాలోచించి కలసియే చేసిరి గావున మాంపేగుగారి నెదిరించువారెల్ల హిందూదేశ దొరతనవారిగూడ నెదిరించుచున్నారని ప్రాప్తపు గారు పలికిరి.

హిందూదేశ సంరక్షక కాసనమును విశ్వకార్యములకు తప్ప సంరక్షక కార్యములనిమిత్త మెప్పుడు దుపయోగించినట్లు గన్పట్టినక అయిదిగూర్చి నియమగుటకు సందేహము లేదని కారై కేలు ప్రభువుగారు పలికిరి.

కర్ణాటక ప్రభువుగారి ఆక్షేపణము.

సాధారణ సభ్యులకు సంకుసపును హిందూదేశ దొరతనపు భారము తమకిసమమున నీయబడునని యతడా నంతయు నెఱుగనపుడు మాంపేగుగారు గావించిన యుపన్యాసము నెదిరించుట మంచిది కాదని కర్ణాటక ప్రభువుగా రక్షేపించిరి. హిందూదేశ కార్యదర్శియు, రాజప్రతినిధి గారును, అతని సహచరులును ఇట్టి విధానము నభిలషించుచుండ హిందూదేశ దొరతనమువారతని రాగోరువు నంపిన యాహ్వానమును లిగిస్కరింప దగునాయని వాదించిరి. వారు తప్పిదము నొందించుచున్నారని చెప్పట కిరుగుదిగముల వారును కొంచెము బాగరూకతతో తాపీగా నాలోచించుట మంచిది.

సిద్ధివాసు ప్రభువుగారు తమ ప్రతిపాదనము నుపసంహరించుకొనిరి.

బ్రిటను; మహాయుద్ధవ్యయము.

లండను, అక్టోబరు 26:— బాతీయవ్యయమును గూర్చి ప్రత్యేక నియోజక సంఘము వారిట్లు తెలియబడుచున్నది. సెప్టెంబరు 30 వ తేదీ నాటికి యుద్ధము నిమిత్తము 500 కోట్ల పానును వెచ్చించబడినది. అందు 122 కోట్ల 10 లక్షలు మాత్రము మిగిలినదని వారును, వలసదేశములను, హిందూదేశము వాని బంధుత్వము తీసుకొనిరి. ప్రస్తుతపు వైవిధ్యము నధిగమముగండిన వారును సములలో మరియొక నూరుకోట్లపానుల సామర్థ్యముగా ఋణముగ చేరగలరు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు మరుపుమిత్త చుగ్గిరముగ సామర్థ్యమున్నను, మరచుగవు తెల్పినవారును తగ్గలేదు. అందుచే మనముకనుచుకొని పద్మాదులందు మితవ్యయమును పరికింపవలయును.

ఏమియో తీర్మానముల గావించుటకు పూర్వ మేరితినేసిన తక్కువ వ్యయమును ఎక్కువగావలయు చిక్కుననుసంగతిని ప్రాజ్యువైరికాకారవర్గము నిరంపన నులూచించుచుండవలయును. గోధుమలసంఘమును గూర్చి వారిట్లు చెప్పిరి. సంఘమువారి చర్యలకు మిగిలులేదు. ఆర్థికముగ నది కోశాధికారుల యధికారమునం దుండలేదు. దానినండి కమిషనువారు 6 కోట్ల 70 లక్షలపానులను తీసి, కమిషను వారు ఆస్ట్రేలియా దొరతనమువారివద్ద కొనిన గోధుమలినకను ఆస్ట్రేలియాలోనే యున్నది. ఓడలు తగినన్ని దొరకకున్న వాగోధుమలన్ని పాడగునని తెలియుచున్నది. గ్రేటు బ్రిటను ఐర్లండులందు గోధుమలం నభివృద్ధి చేయుటకు కమిషనువారు చాల పాటుపడిరి. సామగ్రిని నిలువచేయుటకు తగిన స్థలముల దొరకనందున 20 లక్షల పానుల వడ్డము సంభవించినది.

ప్రాప్తు

గొప్ప ఆంగ్లనైమానికుల డాక్.

లండను, అక్టోబరు 27:— 24-25 తేదీల రాత్రుల యందు జరిగిన వాడులలో బహుభాషాసములమైరి చరియొక టన్ను బాంబులు వదలబడెను. మాడు ఆంగ్లవిమానములు మాత్రము కనబడుటలేదు. గురునామునాడు రాత్రి మారిమా నములు నాలుగు విమానాలమైరి బాంబులకు వదలెను. 45 పెద్దబాంబులు వదలబడెను. ఒకవిమానాలకప్పునై బాంబులు సరాసరిగ పడినవి. ఒకఆంగ్లవిమానము తిరిగిరాకేను.

ఆంగ్ల కేరడాసేనల పరాక్రమము

లండను, అక్టోబరు 27:— 45 దళము హేళుగాను గత రాత్రి యిటుల ప్రకటించిరి. నియమితస్థానములమై సుయోగావస్థలందు ఉండుటకేది. లెక్కను పలు ఎంక బానిగా కాచినది. గాలి అనుకూలముగ వీచినదిగాని రాత్రి మార్పుగలిగి నే దుదయముమొదలు విరాచుమలేకుండ న్నము కురిసినది. అయినను ఇల్ల వెజుకోలన్న యిరువురూ సౌర్యాయమున ఆంగ్లకేరడాసేనలు ముందున కేగి ముఖ్యస్థానమున వశపడుచున్నారే. పెద్ద గుట్టుకు సరాసరిగ కేరడా సేన నిర్దిష్ట స్థానములను దాటిగోయి గ్రామమునకు దక్షిణమున నున్న మెట్టమై విడిచినది. మరికొన్ని కేరడా ఆంగ్ల సేనలను లండను టైలోరీజులు సేనయును శత్రువులకు తమి పెద్ద గుట్టుకు పోయిలు పాపిలుకు తూర్పుననున్న మాస్థానమునకు ను మధ్యగాపోయి చాలబలమగు స్థానములను పట్టుకొనెను. పోయిల పాపిలుకు తూర్పునకు ఉత్తరమునకు జరిగిన పోరునందు లాంకుమై- ఉత్తరదేశముల సేనలు పోరు సలిపినవి. గెలిచి కోర్లవద్ద బ్రిటిషువారును లిక్చుమాటీ కుత్తరమున పరాసువారు ను తలపడి పోరిరి. మెరిమోడ్లకు పశ్చిమమున పోడ్లెరు మాక్కుకు తూర్పునకు పగలంతయు తీవ్రముగ పోరు జరిగినది. చాలమందిని పట్టుకొని మాసేనలు ముందునకు పోయెను. లిక్చుమాటీ కుత్తరమున పరాసువారు సాహసముతో వదలగా సెయింటుబాస్సలీకును దాటిగోయి చాల స్థానములను చాలమంది నైరుతులను పట్టుకొనిరి. 24-25 తేదీల వాడులలో 800 మంది మిత్రులందలి వారు పట్టుకొనిరి.

అనస్కందన సలవిస్త్రము.

లండను, అక్టోబరు 28:— ప్రధానశిబిరమునుండి రైటురు ఇటుల తంతివార్తనంపెను:— బ్రిటిషు వారికి పశ్చిమమున పరాసువారుండిరి. ఈ రెండు సేనలను గుట్టలయమునకు బోయి అటుండి శత్రువులకుతరి మెక. చ్చము హెచ్చుగావరి

యుచుండెను. రంగము హతలప్పు అడవియొద్ద నుండి గల వెల్లువకును వ్రావ్వించి యుండెను. 7 గంటల సమయమున ఆంగ్ల సేన ముఖ్యస్థానములలో నొక్కటియగు బెల్లూస్సుకు నెక్కుట గోచరమయ్యెను. మరి కొన్ని నిమిషములకు పోయి ల్లును హతస్థానము నుండి సంజ్ఞాదీపికలు కనబడుటచే నా ముఖ్య స్థానము మావశ మయ్యెనని స్పష్టమైనది. మొదట మేము ఫిరంగులను కాల్చి యుండుటచే శత్రువుల ఫిరంగులు ధ్వంసమయ్యుండెను. మేము మరల తలపడుదుమని తలచి శత్రువులు గట్టణ ఏర్పాటులను చేసినని పట్టుకొనబడిన వారు చెప్పిరి. శత్రువు లధిక సంఖ్యావలగ నున్నను ఈ రెండువర్గాదు దినములలో చాలవని జరుపగలిగితిమి. సేనలకు సమము సరిగ నందుటకు చాలమంది గోడ్లను వేయవారును. ఇనుపదారులను వేయవారును గొట్టముల నమర్చువారును విరాచుము లేకుండ పనిచేయుచుండిరి. ఒక రాత్రి ఒక ఇరుపదారిని 48 సారులు పాడుచేయబడి నురల 48 సారులు మరారుతు చేయబడెను. ఫిరంగులను కాల్చువారుగూడ నదృశ్యముగా పనిచేసిరి. ఇరు సులబంటి బురదలో ఫిరంగులను నడిపించిరి. మేము ఫిరంగుల నన్నిటిని ముందునకు తీసికొనిపోవలసి వచ్చినను నిన్నరాత్రి 6 గంటలకు ఫిరంగులన్నియు క్రొత్తస్థానములకు దమర్చబడినవి. వర్షము గాలి మున్నగువానివలన వడ్డ మిరువీడులవారికి గూడ కలిగినది. మే మాక్రమించిన స్థల సౌకర్యమువలన శత్రువులు నున్ను తలపడ నెంచిన గొప్పవడ్డమునకు సాలగుట నిశ్చయము.

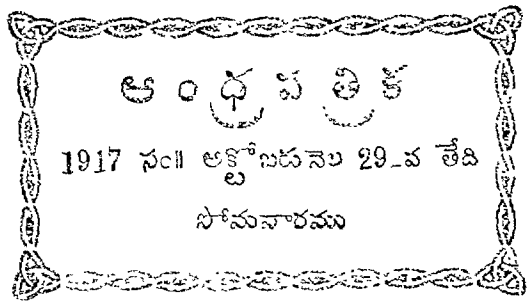
వరదలవలన ఆంగ్ల సేనలకు నిరోధము

ప్రధాన శిబిరమునుండి విశేషము డిట్లు తెలిపెను. నేను సంతత ధారగా వాన కురియుచుండెను. వరద వారుచుండెను. ఆ వరదలో నే పోరు జరిగెను. వాన లేకుండి నచో కలుగువంత అధికముగ బాణము కలుగకున్నను నేను చాల ముఖ్యస్థానములు మావశమైనవి. పోల్లనకుండు చాటువద్ద నొక్క దాటున శత్రువులవైబడితిమి, అది సేనాస్థానము. 400 మందినై నికు లచటనుండిరి. మేము 60 మందిని పట్టుకొంటిమి. వారిలో అర్థమెంటుగూడ మండెను. మధ్యాహ్నమునకు మాసేనలు బిల్లవోరెడ్డియొద్దకు చేరుటను మా విమానములు చూచెను. ఆ స్థానము ముఖ్యమైనది. దానికొరకు పలుసారులు పోరుజరిగినది. ఆస్థానమును మేము నిలుపుకొని గలిగితిమేని చాలబాధము కలుగును. ఇతర వోట్ల వరద హెచ్చుగ నుండుటచే సేనలు నిలువవలసి వచ్చెను. శత్రుసేనలు చాల సంకులముగ కుండెను. పరాసువారు గూడ స్వల్ప వడ్డముతో చాల ముఖ్యస్థానముల నాక్రమించు గలిగిరి. శత్రువుల లక్ష్యము సరిలేక పోవుచుయే యిరుదులకు ముఖ్య కారణము. మా అనస్కందనమును శత్రువులు గ్రహించియే ముందురు. ఏల నన వారు విహరములు అగంతుకు పూర్వము చాల క్రమంగా చరించుచుండెను. కేరడా వారు చాల తీవ్రముగ పోరిరి. నిన్న సుధ్యాహ్నము శత్రువులు రెండు సారులు తలపడక కేరడావారు చూడోలిరి. బాలమందిరి పట్టుకొనిరి. ఆ పోరు పాశ్చాత్యులకు దక్షిణపశ్చిమ భాగములందు జరిగినది. మేము మాస్థానములకు బలపరుచుకొని 18 సురఫిరంగులను పట్టుకొని పశ్చిమముగా ముందున కేగితిమి. నేనుదయమున తెలిపికలిగినదిగాని నేల చాలబురదగానుండెను. నిన్న పగటికంటె రాత్రి యందు పాశ్చాత్యుల పరిసరమున మాకు ను మా లనుధిక మయినది. శత్రువుల లధికము గా గుండ్లను వదలలేదు. చాల ఫిరంగులు వెకుకు గొనిపో బడెను. శత్రువులకు సామగ్రియు సరిగా నంకుటలేదు. 800 మంది జర్మను సైనికులు తెన్నవద్ద కందకములలో ప్రవేసింప నిరాశించిన కతమున వారిని చెరసాలయం దుంచిన జర్మను పజ్జులనుండి వాగ్దనచ్చినది. శత్రువులు సేనావళమునకు ఫిరంగి వశమునకును గూడ వై యు తగ్గలేదు.

జెప్సెనులమార్గము.

లండను, అక్టోబరు 27:— జెప్సెనువాడి బిధ్వంస మొం గుంట ముఖ్యముగ తీగలేకుండ వాని వడపుటయే కారణము. 15వేలఅనుగులయొత్తుకంటె నెక్కువగా నెగయునపుడు కాసాను మీద నాధారపడుటకు విులేదు. అందుచే వారిరెడ్లలముల నుండి జర్మను లంపు వారునాల్లమీద నాధారపడవలసి యున్నది. క్రిందటిపర్గామును పోగుంచుచువేషముగ నుండుట వలననవి ఈ గుర్తుల బాగుగ గ్రహింప లేక పోయినవి. పట్టువడిన ఒక జెప్సెనునకు వచ్చిన సందేశములజూడ దానికి జర్మనీనుండి సులహా లాసగుచున్నట్లు తెలియవచ్చెను. ఎలో 48 వ సంఖ్యగల జెప్సెను ప్రాప్తులో సేలగూలు టకు కారణ మని 20 వేల అనుగులయొత్తున సుచరించుచుండెను. అచట వారుభారము చాల తక్కువ. క్రింద పట్టుకొనబడునపుడు బంధితులు చురుకు గ్రహ్యుబడి యుండిరి.

[illegible]

భూమి విడుదల

హద్రాసు మెయిలుపత్రిక పంపిన ఒక్క తండ్రివార్త ఆంగ్లోదేశములోని ఆంగ్లో హైందవ నవాబు ను నిద్రమండి మేల్కొల్పినది. భారత దేశపు ద్రవ్యము ననుభవించి, ఆ ద్రవ్యముతో పేరు ప్రఖ్యాతిపడసి, యిప్పటికిని యీ దేశపు ద్రవ్యము నుపకారవేతముగ జడయుచు, యీ దేశము కట్ట యనుమతయు కృతజ్ఞతగాని కని కరముగాని లేని ఆంగ్లోహైందవ పూర్వాయములు హిందూ దేశమునకు సంస్కరణముల ప్రసాదించు సమయ ముచేరినపుడు కాలప్రవాహమునకు నడ్డపడ నుండుటచున్నారు. హిందూదేశయాశ యము లెట్లు నిరంతరము దృష్టి మెదురుచున్న ప్రా, యీ విషయము మీరు గన్నుల మూసికొని యు న్నారు. ప్రస్తుత ప్రాపంచికాభివృద్ధి మీ మానస మునకు పొజుటలేదు. ఇ కను బొరంగజేబు పాడునా కాపు హిందూదేశమే వారి దృష్టి యందున్నది. ఆంగ్లోహైందవాధి కారులకు ప్రజలు జోహానుం లొనర్చుకాలమే శాశ్వతముగ నుండ వారి కోర్కెయై యున్నది. హిందూదేశమున ని రంకుశాధికారము వహించి, నూర్వాతకతప్తవ దనులై, ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనా శ్రతిభను మరచి, హిందూదేశము విదేశీయుల శ్రీలక్ష్మ నుద్దేశించి పడవని దలచు, ఆంగ్లోహైందవ యువ కారవేతనోద్యోగుల స్థితి కోవకు బురికొల్పుటకు మారుగ జాలి బురికొల్పుచుండును. మీరు చి కాల హిందూదేశ నివాసముచే స్వాతంత్ర్యా దర్శముల మరచెను. నూవ సమత్వము మీ దృష్టిపథమునూడి చాటగును. ఇట్టి స్థితిలో మీ స్వదేశమున కరుదెంచినపుడు, ప్రజాస్వామ్యపరి పాలనా పరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించలేక పేరు జాతిగ నేర్పడుదురు. మీని ఆంగ్లోహైందవ నవాబులని అక్కడి ప్రజలు పేరిడెదరు. మీ ప్రజా సామాన్యముతో కలసిమెలసి తిరుగుటకీచ్ఛగించరు. హిందూదేశమునకు వలె నిరంకుశాధికారము వ హించుట కవకాశములు స్వదేశమునకుండవు. అం దుచే, మీరు వేరు సంఘముల ప్రత్యింపించి యక్కడ కాలము గడుపుచుండురు తమ పూర్వ వాసనను వినువజాలక, కామన్సు సభలో గాని, ప్రభువుల సభలోగాని, భారతదేశ సమస్యను చర్చించు సమయమున, తమ యనుభవమును బదులు పెట్టె దరు. ఆంగ్లో ప్రజాసామాన్యమునకు హిందూదేశ క్షయములు బుద్ధిమండు బొరపు. రాజద్రోహ క్షయము లెన్నియమైనను, రూటరు గోరంతలు కొండంతలుడేసి త త్రీవార్తల నంపునపుడు బక్క, నిగిలిన సమయములందు హిందూదేశపు యనికయే చాటి గోచరము గాదు. అట్టి స్థితిలో విప్రులు చెప్పిరి వేదముచున్నట్లు, ఈ ఆంగ్లో హైందవ నవాబుల బాక్యములే ప్రమాణములుగ భావించ బడును. హిందూదేశాభివృద్ధికర విషయము లేమాత్రము చర్చకు వచ్చినను మీరు హైందవుల బలె గడ్డపడి, తమ జాతికి గల యధికారము లుం బ్రాప్తిమండ గాపాడుదురు. అదృష్టవశ మేనై దృష్టి త్రమక్రమముగ దగ్గుచున్నది.

హిందూదేశపు మొర లాంగ్లోదేశమునం దాలకింప బడుచున్నవి. సంగ్రామారంభమైన పిదప రాజనీతి జ్ఞలదృక్పథము కొంతవరకు మోసదీ, బిసెంటుమొ దిలగు వారి నిర్బంధములగూర్చి దేశీయులు గావించిన యాందోళనయు, ఆంగ్లోప్రజల కర్ణపుటముల జొచ్చినది. స్వపరిపాలనాభిలాష గూర్చి ప్రజాభి ప్రాయముల గనుకొనుటకు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హిందూదేశమున కేతెంచుట నూతన శతకారంభ మునకు సూచకముగ నున్నది.

నూతనముగ నీ మార్పుచే, ఆంగ్లో హైందవు లతో యలజడి గలిగినది. మెయిలుపత్రిక నాయ కత్వము వహించినది. మెయిలుపత్రికాను చరు లకు బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనము ఆందోళ నమునకు ప్రాతిపదిక లభించినది. హిందూదేశ శాభివృద్ధికి భంగము గలిగించు టయం దారి లేరని ఆంగ్లో హైందవుల సాయ మును, మెయిలుపత్రిక బొందినది. హిందూదేశాభి వృద్ధికి గాక, ఎట్టి యభివృద్ధికైనను ప్రతిబంధక ముల గల్పించు “మార్షింగు పోస్టు” “స్పెక్టరు” మొదలగు పూర్వాయముల పత్రికలు మెయిలు పత్రికకు జేయూత నొసగినవి. అను కొనిన పతకము కొంతవరకు గుదిరినది. నిర్బంధ విమోచన దోషమునకు గారకులని యూహించ బడిన మాంటాగూగారి యొక్క స్థాన భ్రష్టత యొక్కటి మాత్రమే నిలచియున్నది. అది సిద్ధిం చిన యెడల, విజయధ్వజము స్థాపింపవచ్చును. అదృష్టవశమున కామన్సుసభ యీ తరుణముదే కూడుట తలపించెను. మెయిలుపత్రిక నిర్మించిన యంత్రము గడల నారంభించెను. పార్లమెంటు సభలో మాంటాగూగారిని నిర్బంధ విమోచనము గూర్చి ప్రశ్న లడుగబడెను. నిర్బంధ విమోచన మును రాజప్రతినిధిగారు బుద్ధి పూర్వకముగ గావించి గాని తమ బలవంత మెద్దియు లేద నియు, దేశరక్షక శాసన ప్రయోగము దండనము కొరకు గాక రక్షణ నిమిత్తమే యుద్దేశింపబడిన దనియు, నిర్బంధముల వొలగించుట శాంతి వాతా వరణమున కత్యవసరమనియు, మాంటాగూగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఈ ప్రత్యుత్తర మునకు దోడు, సర్ జె. డి. రీసుగారు గూడ రాజప్రతి నిధిగారిని సమర్థించుటతో, మెయిలుపత్రికా సహ యకవర్గము వారి ఆశాభంగము మితిమీరెను. మంటియెడ్డయినను, తమయెదే గెలువవలెనను వట్టుదలతో గూరుచున్న మీ కీ శృంగభంగము జాలలేదు. మాంటాగూగారు హిందూదేశ ప్రభు త్వమువారిని నిర్బంధించినను సిద్ధాంతముతో మీ ఆందోళన మారంభించిరి. మాంటాగూగారి సిద్ధాం తము నిరాధార మయినదని స్పష్టపరచినను, మీ వాక్యముల తాము విశ్వసించువనియు, మీరు తమ దోషము నొప్పికొనుమకు తాము తీవ్రాందోళ నము జరిపెదమనియు, మెయిలుపత్రికాను చరుల శపథమై యున్నది.

తీరిగి ప్రభువులసభలో యీనెల 24 వ తేదీని సిడెహాం ప్రభువుగారు బిసెంటుగారి విమోచన విషయకముగ పత్రముల జాపవలయునని తీర్మాన మువపాదించిరి. దేశాభివృద్ధికి ప్రతికూలు లని ప్రసిద్ధిగాంచిన లామింగుటను ప్రభువు, లాక్ష్మణు డాను, మిషిల్సు ప్రభువులు సిడెహాముగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. లామింగుటను ప్రభువు గారు, హిందూదేశ ప్రజాసామాన్యముపై తమకు గల సహజాభిమానమును వ్యక్తపరచిరి. బిసెంటు గారి నిర్బంధము భండన కొరకు గాకని ప్రజలు విశ్వసించరని వీరు వాక్కుబ్బిరి. హిందూదేశము నుండి మాత్రము బహుశాల్పమునను, నోరు

లేని భారతీయ ప్రజాసామాన్యము మాత్రము యీ ప్రభువుగారికి తమవెల ననుదినము ప్లె డించుచునే యుండును గాబోలు! లేక ప్రజా సామాన్యాభిప్రాయము గనుకొనుటకు నూతన మానసిక శక్తి వీనినావహించినదేమో? మాంటా గూగారు మెసపోటేమియా నివేదికమును విమ ర్శించుచు నొసగిన యుపన్యాసము హిందూ యాలు వాదల వాంఛలకు ప్రేరేపకముగ నున్న దనియు, ఉద్యోగియైన పిమ్మట మాంటాగూ గారు జాగరూకతతో ప్రవర్తించు చున్నను వహించూలు వాడులు స్వాగతమొసగునని మెస పోటేమియా నివేదిక విమర్శకులకు మాంటాగూ గారికి గాని కార్యదర్శియైన పిదపటి మాంటా గూగారికి గాదనియు, మొదలగు నవప్రశంస వాక్య ములతో స్పష్ట ప్రభువుగారు పన్యసించిరి. వృద్ధప్రభు వుగారికి జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుటతో నాశ్చర్యమేదియు లేదు మాంటాగూగారు ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యైన పిమ్మటనే యీ తీరుగ నుపన్యసించియుం డిరి. ‘కామన్సుసభలో ననుద్యోగ సభ్యునిగ హైందవ విషయముగూర్చి యుపన్యసించియుం టిని, ఆపయమున ఇండియా ఆఫీసులో యజ్ఞో గపదవిని స్వీకరింపవలసి వచ్చునని నాశ్చర్యమేదే శము లేదు. ఆ యుపన్యాసముతో నాయభిప్రాయము లిమిడియున్నవి. నా కా యభిప్రాయము లిప్పటికిని యున్నవి.” వైవాక్యముల గమనించి నచో, యీవృద్ధప్రభువుగారు రనుకొనినటుల యి యమ మాంటాగూలు లేనియు, రేంజవమాంటా గూగారు వీధిమయండుచూత్ర ముడిర యు వ్యక్తపడగలను. ప్రభుత్వసహాయ కార్యదర్శియగు విలింగుటను ప్రభువుగారు మీ యన్యక్త ప్రసంగ ములకు దూరీతని జవాబుసగిరి అధికసంఖ్యా కులగు బాక్యతగు భారతీయుల నందరిని కోపో ద్రేకుల చేసిన యిట్టి నిర్బంధముల నుంచుట శాంతి వాతావరణమునకు భంగకరమని ప్రభు త్వమువారు గ్రహించిరి. నిర్బంధవిమోచనముకై గావించబడిన ఆందోళనము హిందూదేశమందంత టును చలనముగావించి, ఇది రాష్ట్రీయ ఉగ్రుటకు మారుగ అఖిలభారతీయ సమన్యగ బణిమించుట చే, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు జోక్యము దీసి కొన నవసరమయ్యెను. అందుచే హిందూదేశప్రభు త్వమువారు దీసికొనిన చర్యకు, మద్రాసు ప్రభుత్వ మువారు సమ్మతించిరి. ఇట్టిస్థితిలో, ప్రభుత్వాధి కారిమునకు మాంటాగూగారు భంగము గలి గించిరిని చిలుకకలుకుల బలకుటకు వైపరీత్య ము వే రొడిటి యుండదు. ఇ కను సందేహ స్పదు లేవరయినను యున్నయెడల, రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుత్వకార్యదర్శి కంపిర త త్రీవార్త లజ్ఞానము బోద్రోలగలరు. తమ స్వంత బాక్యతపై బిసెంటు గారి నిర్బంధము వొలగించితి మనియు, అందు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు సమ్మతించినవనియు, దేశ ములో నిపుడు శాంతి వాతావరణ మేర్పడినదనియు, రాజప్రతినిధిగారు చెలిపిరి. ఈ ప్రభువుగారు విమ ర్శకుల కార్యము సమంజసముగాదని నుండలిం చిరి. కారైక్టేలు ప్రభువు హిందూదేశముపై తమకు గల సహజాభిమానము జూపి, విమర్శ సము వలకనిరి. ఆశ్చర్యముతో నాశ్చర్యము, కర్జను ప్రభువు ప్రభుత్వకార్యదర్శి రాజప్రతినిధి గారు చ ర్యల సమర్థించిరి! ఫలితము లాక్ష్మణుడాను ప్రభువు గారు తమ తీర్మానము నుపసంహరించి కొనిరి.

ఇంతటితో మెయిలు పత్రికాదోషమునకు కాళ్లు చల్లపడవచ్చును. కాని ఈ పత్రికానుచరు లూర్కొనెదరా? అటుల గావించిన, గౌరవప్రద ముగనుండును. నేడు, అండనులో, ఈ విషయ

మై సభజరుగునని ప్రకటించబడినది. ఆ సభకు సింహాసనము ప్రభువుగారే యగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు. ఈ సభ నాపుట యుక్తమని మదరాసు ప్రెస్సుపత్రిక సలహా జెప్పుచున్నది. కాని అటుల జరిగిచుటకు సభా నిర్వాహకులు సమ్మతించెదరని మాకు నమ్మకము లేదు. తమ యవ్యక్తమును గ్రహించి యూరకుండు స్వభావము వీరిలో లేదు. ఇందుకు దారాణముగ నేమి మెయ్యబుపత్రికలో వెలువడెనునాతలే వ్యక్తపరుపగలవు ఇప్పటి కయినను, యీ పూర్వాచారము, కాల ప్రవాహమున కడ్డుపడుటచే ప్రవాహ మాగక బోగా నిరోధింప నెంచువారికే నష్టము గలిగించునని దెలిసికొని, స్వగ్రహయత్నముల మానుటకు భగవంతుడు వీని నుత్తముల జేయుగాక!

—(౦)—
విక్రమోలు బ్రాహ్మణేతర సభ.

ఈ సభ విక్రమోలులో శనివారము ప్రారంభమయినది. గోదావరిమండల బ్రాహ్మణేతరులలో నూతన ప్రభోధము గలిగినదనుటకు యీ సభా నిర్వహణమే ప్రబల తార్కాణము. సభకు చల్లపల్లి కుమారరాజుగారి గ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ఆంధ్రదేశ మధ్యమున, ఆంధ్రుల ఎరుట, అగ్రాసనాధిపతిగాను తమ ఉపన్యాసమును ఆంగ్లభాషలో జనుపుట యుపయుక్తముగా నేరదు. నవీన యుగమున ప్రతిసంఘము తన యాత్మశక్తిని గ్రహించుచున్నది. బ్రాహ్మణేతర సంఘము గూడ నూతన చలనము జూపుట కాల స్వభావమునకు దగినటులనే యున్నది. కాని ఈ యుక్తము జాతీయోద్యమమునకు ప్రతికూలమగుచుండునటుల నడుపుట ఉద్యమనాయకుల బాధ్యత యైయున్నది. ఈ బాధ్యతను ప్రకటముగ నిర్వహించుటపై ఉద్యమాభివృద్ధి యాధారపడియున్నది. అగ్రాసనాధిపతి గారు బ్రాహ్మణేతర చారిత్రమును బ్రాహ్మణేతరోత్థానమునకు గారణములను వివరించి, హైందవాశయముల గూర్చి చర్చించిరి. సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు మనము దగియున్నామాయని చాలదూరము వీరు చర్చించిరి. ఇందు కవసరమేమిగలదో మేము హింపలేకున్నారము, కాంగ్రెసువారు గాని, మహమ్మదీయ సంఘమువారు గాని, హిందూలు వారు గాని సంపూర్ణ స్వరాజ్యము నీ తరుణముందు వాంఛింపుచుండలేరు. స్వరాజ్య సాధమునకు బునాదుల వైచుటకు, గొన్ని సంస్కరణముల నొసగవలయునని, దేశభక్తులనేకులు గోరుచున్నారు. వీరిని తక్షణస్వరాజ్య వాదులని నామంబిడుట ఎట్టి న్యాయమో చదువరు లూహించు కొనవచ్చును. స్వరాజ్యము నిర్వహించుటకు ప్రథమశిక్ష కాంగ్రెసు సంస్కరణముల మూలముననే యని దూరదృష్టిగల వారిచే ననునదింప బడుచున్నది. రాజాగారు తక్షణ స్వరాజ్యము గోరబడుచున్నదని యూహించి, అందుకు మూడు ప్రశ్నల నడిగిరి.

- (1) పూర్వ మెప్పుడైన మనకు నిక్కమయిన స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము గలదా?
- (2) జాతీయైకమత్యము మనలో గలదా?
- (3) స్వాతంత్ర్యము నుపయోగించుటకు దగిన చదువు ప్రజలకు గలదా?

మొదటి ప్రశ్నకు సో. జాన్ లారెన్సుగారు 1864 సంవత్సరమున జెప్పిన వాక్యములు ప్రత్యుత్తర మొసగుచున్నవి. వారి కీతిన యుపన్యసించిరి. “భారతదేశీయులు తమ వ్యవహారములను తాము పరిష్కరించుకొనుటకు మిక్కిలి సమర్థులై యున్నారు. పరిపాలనపు నేర్పు వారిలో సంతృప్తితోయై యున్నది. గ్రామ సంఘముల పరికించిన, యొక్కొక్కసంఘము

ఆంధ్ర పంచమ మహాసభ

బెజవాడయందు నవంబరు 4-వ తేదిని గూడును.

పంచమాభ్యుదయమునకు ముఖ్యము

పంచమ మహాజనులును, పంచమ భ్యుదయాభిమానులును

రా. బ్రా. రి. తు. లు

ప్రజా ప్రభుత్వ నిలయముగ నున్నది. హైందవ ప్రతిష్ఠాపన లన్నిటికన్న యీ సంఘములు శాశ్వతముగ నుండగలవు. సాధ్యముగ సంతవరకు దేశ వ్యవహారములను ప్రజలకు వదలుట మన విధి యనియు, విధానమునియు గ్రహించుట ధర్మము.” ఇక రెండవ ప్రశ్నకు, పూర్వకాలమునుండియు మతసాంఘిక విషయములలో దేశమంతయు జాతీయభావము ప్రబలియుండెనని సమాధానము జెప్పవచ్చును. కన్యాకుమారినుండి, హిమవత్పర్వతమువరకును సామాన్య మతగ్రంథములు, సామాన్య సాంప్రదాయములు, సామాన్యశాస్త్రములు, సామాన్యపవిత్ర స్థలములు భరతవర్షమునందుండు వారినందరి నేకపాశబద్ధుల జేసెను. ఆంగ్ల ప్రభుత్వము ప్రారంభమయిన పిమ్మట, సామాన్య రాజకీయబంధములు జాతీయభావము ప్రవర్ధిల్ల జేసెను. దేశీయమహాజనసభ జాతీయభావమును బలపరచెను. మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసు భావముల నంగీకరించినది మొదలు, హిందూ మహమ్మదీయ శయము లేకము లయ్యెను. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము కాంగ్రెసుసంస్కరణముల నామోదించుచున్నదనుటకు నిన్నటిదినమున లాడు గోవిందదాసు గారి యగ్రాసనాధిపత్యముకి ద ఘోకలేహులలో బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు కాంగ్రెసు సంస్కరణములకు జూపిన యామోదమే, ప్రబల నిదర్శనము. ఇక మూడవ ప్రశ్న భారతీయులకు తగిన విద్య యున్నదా యనునది. హిందూదేశమందలి విద్యాధికుల సంఖ్య బ్రెటనుదేశపు జనసంఖ్య నతిశయించుచున్నది. అట్టి బ్రెటిషువారిలో కొందరుండినూ త్రము హిందూదేశము బరిపాలించుచుండగా, భారతదేశ విద్యాధికులు గలసి స్వపరిపాలనమును గావింపలేరనుట హాస్యాస్పదము. స్వపరిపాలన మొసగునప్పటికి కనడాలో బరికించిన, ప్రస్తుత హిందూదేశస్థితి యంతకన్న బాగుగ నున్నదని నుజువవచ్చును. 1882-వ సంవత్సరమునకు బూర్వము ఇంగ్లండు దేశమున, ప్రజా సామాన్యమునకు విద్య లేక వారు పాల్లెమొట్టు సభ్యుల నెన్నికొనలేని దుస్థితియందుండిరి అప్పటి పాల్లెమొట్టి సంఘ నివేదికము చెల్పుచున్నది. అట్టిస్థితిలో ఆ దేశీయులకు స్వపరిపాలనా ప్రదానముచేసెదము వాటిల్లక బోగా, పరిపాలనాబాధ్యత వహించుటచే దేశము సత్వరాభివృద్ధి జెంది, విద్య దేశమందంతటను వ్యాపించినది. స్వపరిపాలనా ప్రదానముచేతనే, దేశమందు స్వపరిపాలనా సామర్థ్యము ఐకమత్యము ఉదయించుననియు, విద్యవ్యాపించుననియు, ఫిలిప్సెను దీప్రలచారిత్రము తేటపరచుచున్నది.

బ్రాహ్మణేతర సంఘమునకు గావలసిన యుక్తరలగూర్చి ముచ్చటించుచు, సాంఘికప్రాతినిధ్య మవసరమని రాజాగారు దెలిపిరి. ఈ సూత్రమును దేశనాయకులెల్ల రంగీకరించి యున్నారు. బ్రాహ్మణేతర సంఘముల కన్నిటికిని తగిన ప్రాతినిధ్య మొసగు విధానము నొకదానిని దయచేయుట యవసరము. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యసూత్రము వివాదాంశము గాదని స్థిరపడినది. వివరముల నిక

ప్రకటించుట చుభావ్యపరము. నిమ్మజాతుల నుద్ధరింప వలయుననియు, విద్యానిధిని నెంకొల్పవలయుననియు, పరిశ్రమలకు వ్యవసాయమును ప్రోత్సహింపవలయుననియు, రాజాగారు నడిపిన వాక్యములను బ్రాహ్మణేతరులందరును మనమున నడికొని కృషిసలుపుట భావ్యముగ నుండును. రాజాగారు కోరెడి విద్యాభివృద్ధి పరిగ్రామిక వ్యవసాయాభివృద్ధి, స్వపరిపాలనా ప్రదానముచేతనే సాధ్యముగ నని దెలియగలదు. గోపాలకృష్ణ ఘోకలేగారు విద్యావ్యాపకమునకై సలిపిన కృషియంతయు వ్యర్థమయ్యెను. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో పరిశ్రమ లభివృద్ధి జరుగుటలేదు. ఉత్పత్తియూరుటలేదు. ప్రజలకు స్వపరిపాలనా బాధ్యత మొసగుట దప్ప వేరమార్గము గాన్పించదు. అప్పుడు బాధ్యతయే ప్రధాన సాధనమని కట్టిమీదకు “కామను వెల్లె సమస్త” యుచుపోతమున స్పష్టపరచి యుండిరి. అందుచే భారతీయు లన్ని శాఖలవారను జేశాభ్యుదయ కరమగు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల కభ్యంతరముల జావక, యవి త్వరలో ప్రతిష్ఠించబడుటకు తోడ్పడెదరు గాక యని గోరుచున్నారము. ఇప్పుడు కామనునకు బ్రాహ్మణేతర మహాజనులు చేయూతనొసగి దేశీయశాస్త్రములు ధరించుటకుల కృషి సత్పరచని విశ్వసింపుచున్నారము.

ప్రత్యేక రాష్ట్ర రాష్ట్రము
వీరుప్రభు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము యీ నెల 20 వ తేదిని సమావేశమయినది. మాంటాగూ గారికి నివేదించు సంస్కరణములలో కాంగ్రెసు సంస్కరణములే గాక మరికొన్ని సంస్కరణముల గూడ జరజేసినది. ఈ నూతన సంస్కరణములు, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల విపులీకరణములు దప్ప వేరెన్నియు గావు ఈ సంస్కరణములలో ఆంధ్రులకు ముఖ్యావరతముయిది నాల్గవ సంస్కరణము. అది యీతీరున నున్నది.

“దేశమును భాషాప్రయత్న రాష్ట్రములుగ విభజింపవలయును. బొంబాయి మదరాసు రాజధానులలోని కన్నటుల నొక పరిపాలనముక్రిందకు దీసికొని రావలయును ఈ గూర్పు కన్నడులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నిర్మించుటచే జరుగవలయును. ఇది సాధ్యము కానిచో కన్నడులకు ప్రత్యేక భాగమునయినను నిర్మింపవలయును.”

కై శ్రీరామమున భాషాప్రయత్న రాష్ట్ర విభాగ సూత్ర మామోదింపబడియున్నది ఈ విషయమై మాంటాగూ గారికి నివేదించుటకు దీర్ఘానివబడినది. ఆంధ్రుల యాశయములు ఫలింపుటకు దేశమును యనుకూల పరిస్థితులు వైవ సహాయమున యేర్పరుచున్నవి. తమయెడలకున్న స్వల్ప వ్యవధిలో ఆంధ్రనాయకు లిట్టి యవకాశముల నుపయోగపరిచుకొనవలెనని, విజయము భవమని యూహింపవచ్చును. ఇందుకు ముఖ్యసాధనము నిరంతర కార్యదీక్ష మని వ్యక్తపరుచున్నది.

రాజకీయ మహాపాము గూర్చి ఆంధ్రమహాజనసభ గావించిన దీర్ఘానము నుద్గరించుచు,

బొంబాయి క్రానికలు ప్రతీక వ్రాసిన వ్యాసమును వేరొకడో బ్రచురించితిమి.

ట్రెసిడాడు ద్వీపమున, భారతీయులకు శాసన నిర్మాణ సభలో ప్రతినిధిగ జార్జి ఫిట్జి పాట్రిక్కు అను భారతీయుని ప్రభుత్వమువారు నియమించి రని, ప్రకటించబడినది. వీరు, ఆ వలస రాజ్యములో ఇంజెనీరు కూలీగ నెల్లె, భూస్వామియయినవారి కుమారులని చెలియజేయుటకు సంత సమ్మగ్గు చున్నది.

కలకత్తాలో నొక యూనియనును కుక్కును జంకబోయి యిద్దరు మహమ్మదీయ బాలర గాల్సెను. భారతీయులని వీరికి మృగప్రాయులుగ గాన్పించుచున్నారు గాబోయి! ఇట్టి నేరస్థులు తగినటుల దండించబడినచో, జాగ్రత్తతో మున్ముం డు మెలగెదరు.

చెన్నపురం ప్రభ : విద్యాశాఖ

ఈ శాఖవారి పింఛన్ల సంక్షేప విజయదశమీ బహుమాన పత్రము వివేకము వివరము ప్రచురించుచుంటిమి. వీరు కార్య రచన, విమర్శన, శీల నిరూపణము, వత్సల్యము మున్నగు విషయములందు పాటిపరీక్షల నిష్ఠయించుటకు గావించిన ప్రయత్నములు ఫలించినవి. ఇక్కార్య సాఫల్యమునకు, శాఖా కార్యదర్శియైన కాశ్యపారి గోపాలరావుగారి కృషియే మూలకారణమని చెప్పటం యతిశయోక్తిగాదు. ముందునంతవలె నపు నివేదికను ఇంతకన్నను ఉత్తేజముగ నుండునని యూహించుచున్నారము. ఆంధ్రులు వీరి సత్ప్రయత్నము లకు నెక్కువగా దోడ్పడెదరు గాక యని కోరుచున్నాము

సానిక చార్తలు

తపాల నోటీసు:—రాబోవు నవంబరు నెల 2 వ తేది కుక్రవారమున శీల తపాలు చెన్నపురి జనరలు తపాలా క్షీనులందు నగరమందలి యితర తపాలాక్షీనులందును కట్టి వేసబడును.

చెన్నపురి పాలిటెన్షన్ల సభము:—ఈ సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద ఈ నెల 30 వ తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు 6వ భవనములందు శ్రీనివాసఅయ్యగారు 'జలము దారి వాడుక' అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించె దు. రాత్రి పాఠశాల కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు స భాగి పత్రికను వహించెదరు.

బట్టల దొంగతనము:—ఈనెల 11-వ తేది రాత్రి సింగారము అనే బండి వాడింట లేచుచు రానుచు అను నతడు వారి యింట బోరబడి నుమారు 6 రూ॥ లు విలకగల బట్టలకు పట్టుకొని పారిపోయెను. సింగారము రాఘవయ్య పట్టుకొని పోలీసు వారి కొప్పించెను. వారు వానిపై శేసుకు జేసిరి. ఎల్. పి. కామయ్యకు గా రాశేసు విచారణ చేసి నేర స్థునికి 1 సంవత్సరము కఠిన శ్రమ విధించిరి.

చాత్రాద శ్రీవైష్ణవ విద్యాభివృద్ధి సమాజము:

ఈసమాజమువారి ఏర్పాటు ప్రకారము ఏన్ను సాయంకాల ము 4 గంటలకు వందవయ్య కిక్కురుడు జి. దొరసాయయ్య గారి ఆధ్వర్యక్రింద నడచుచున్నది. ఈతెగవారి విద్యాభివృద్ధి కిని వీరికి ఉద్యోగముల నధికముగ నిచ్చుటకు ఏర్పాటును చేయవలెనని కోరుచు మాంటాగూగారి జిజ్ఞప్తిని సమర్పించు ట కిసమాజమువారు తీర్మానించిరి సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ. పి. కన్నునగారు మాట వ్రాసిరి.

చెన్నపురి వైద్యసహాయక సంఘము:

ఈనెల 26 వ తేది సాయంత్రము 5 గంటలకు సంఘప్రధాన కార్యాలయమున సాంఘిక లండణును సమావేశమై కమి షను 57 చార్టెసు పార్టీట్యూనిగారి మరణమునకు సంతా పములు తెల్పించిరి. వారి మరణములవలన హిందూదేశ వైద్య సహాయక సంఘము వారికి అందు ముఖ్యముగ దక్షిణహిం దూదేశ వైద్యసహాయక సంఘమువారికిని కలిగిన నష్టమునకు చింతించు తీర్మానించిరి.

వృత్తాంతములు

—(0)—

నపుకరుకు శిక్ష:—కూనూరులో నొక వర్తకుని నపు కరు తన యజమానున వేరగాడవలన సొమ్మును వసూలుచేసి దానిని హరించినందున వారికి 3 మాసముల కఠినశిక్ష విధించ బడినది.

యజమాన్వైస్థనసంఘము:—సంఘకార్యదర్శులు రా బోవు నవంబరునెల 8 వ తేదీన బెంగళూరులో సమావేశమై యుద్ధము నుండి వచ్చినవారిపనులనుగూర్చి యాలోచించెదరు. నీలగిరిజిల్లా ప్రతినిధులుగ రికరెండు ఎస్. పాట్నూగారు వెళ్లెదరు.

నెంటు పీటర్సుచెర్చి, రాయపురము:—రికరెండు ఫా దున మహిళలుగారు చర్చివికారగ నెన్నుకొనబడిరి. కాండి నెలూనరీలో వీరు తరిగీను నుండి ప్రస్తుతము తిరుమనాపల్లి లో నున్నారు. వీరు తిరుమనాపల్లినుండి కొద్దికాలములో చెన్నపురికి వచ్చెనరు.

తేడిదాక్టరు:—వాల్తేరు వాక్రపులగుడి. లాజరస్సు గారి కనిపింపుత్ర మిన్ హిల్ దా ఎం. లాజరసు అను నామె చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమున పట్టపరీక్ష నుండును, ఎం. బి. పరీక్షయందును గృహాధిల్లియై పీడపలండను నగరమున ఎం. ఆర్. సి. ఎస్. పరీక్షయందు గృహాధిల్లియై శ్రీవైద్యసభని యందు నియమించబడి చెన్నపురికి వచ్చుచున్నది.

గవర్నరు గారికివిందు:—పునుకొట్ల దొరయి రా బా వారును రాణిగారును నెంట్లెండుప్రభువు ప్రభృతి గాల్ల కొక విందును గావించిరి. 22గురు శ్రీలకును పురుషులకును ఏర్పాటులు చేయబడినవి. 'మధురా, రామనాథము జిల్లాల యధికారులు గూడ విందునకు వచ్చిరి. రామనాథము రాబా వారును, డాక్టరు జేన్ ఆరెసు గారును కూడ సభ్యులలో నుండిరి. విందు అనంతరము రాబావారు ప్రభువువారికిని రాణి గారు ప్రభృతిగారికిని పూలదండలను అర్పించిరి.

ఒక పార్సీశ్రీ మాత్య గావించబడుట:—రంగూరు మిలటరీ చికా ఆర్డరు : నూపరింబెండెంటుగారి సతి మాత్య ను గూర్చి రంగూరు నబ్ దివిజనలు ఆఫీసుగారు శేసును విచారణ చేయచున్నారు. చూపరింబెండెంటు మిస్ట్రీగారి యింట వంటవాడుగ నుండిన జోసెపు అను నొక కైన్ద్రపు ను యీనెల 6వ తేదీన మిస్ట్రీగారి మెవను ఒకమంగలి కత్తితో నరికివేసి పిదప తాను ఆత్మహత్య గావించు కొనుట కు యత్నించెను. శేసుకు సంబంధించిన 9 వందల సాక్షులను విచారణ చేసిరి.

బొంబాయి భారతీయ సభ్యులు:—బొంబాయి కాసన సభలోని అధికార సభ్యు లందఱును ఒక సంఘముగ నేర్పడిరి. కాసన నిర్మాణసభయందు పాపాదింప బడ వలసిన అన్ని యంశములను వీరు తమలోతాము మొదట నాలోచించిన పిమ్మట కాసన నిర్మాణసభలో ఉదించెదరు. వి. జె. పాప తెల్లెల్, నర్ దివానెటెట్ గాల్లు సంఘకార్యదర్శులుగ నున్నారు. వీరి కార్యాలయము క్షిన్సెంటుస్ ఆఫ్ ఇండియా సంఘ భవనములందు గలదు. కాసన నిర్మాణసభలోని 31 మంది హైదరాబాద్ సభ్యులలో 27 మంది ఈ సంఘ సభ్యులుగ నున్నారు.

ద్వారకాదాసు యమునాదాసుగారు:—వీరివై బొం బాయి దొరతనమువారు రాజగ్రాహమునకు చర్యజరుప నుద్యు క్తులై యున్నారని బొంబాయిలో వదంతిగ నున్నది. ఈసమ యయన తెల్లించడన్ : ప్రభువు గా కార్యము చేయుదురని నమ్మకము అదిగాక ద్వారకదాసు యమునాదాసుగారు రాజధక్తి పరాయణులని చెప్పటకు సంతయుములేను. వీరి శే యిద్దరియైనను దొరతనమువారు కలుగజేసిచో నది హిందు వులకడంకినంతావకారణ మగును. వీరు బొంబాయినగరమున ప్రముఖులుగ నున్నారు అని న్యాయుండియా ప్రతీక వ్రాసినది.

బాలికలకు వైద్యవిద్య నేర్పబడు యేర్పాటు:—ధిల్లీ నగరమున క్రొత్తగ శ్రీలకు ఫ్లాటంపలడిన వైద్యకళాశాలలో గొంతెనుండి నాయరు బాలికలకు వైద్యవిద్య నేర్పించబడు టకు వారిని ధిల్లీనగరమునకు పంపుటకు ద్రవ్యము మొదలగు వలయుసాగులను గూర్చుట కొకసభ తిరుపేంద్రము జడ్జి

పి. రామనాథలిగారి భవనమున జరుపబడెను. సభ్యులందఱును బాలికలకు వైద్యము నేర్పబడుట ఉచితమని యాలోచించి వారిని ధిల్లీనగరమునకు పంపుట వలయు ద్రవ్యము ప్రోగు పడుట కొక చందాల పట్టిని తయారుచేసిరి. సభ్యులు 400 రూ॥ ల చందాలను వేసిరి.

ఆంగ్లోఇండియనులు; సంస్కరణ తీర్మానము.

ఆంగ్లో ఇండియనులు మాంటెగుగారివద్దకు ప్రతినిధుల సంఘ అంశములలో నీక్రిందివిగూడ నుండునని 24-వ తేదీన తీర్మానింపబడినది:— (1) హిందూదేశమునందలి ప్రజా ప్రతి నిధి సంఘములు, సామ్రాజ్య, రాష్ట్రీయ శా సన సంఘాలు, పురపాలక సంఘసభలు, విశ్వవిద్యాలయములు మొదలగువాని యన్నిటియందును ఆంగ్లోఇండియనులకును ఎన్నికపు ప్రతినిధు లుండవలయును. (2) ప్రజతిపుడు స్వపరిపాలన కర్మజగతుం డలేదు. వారహ్మలుగ నుండుకొలదిని క్రమక్రమమున స్వపరిపా లనము నెనుగవలయును (3) పరిపాలక వ్యవస్థయొక్క బ్రిటి షువిధానము పోషింపబడవలయును. (4) క్రింది నేవల నుండి ఉత్తరు దొరతనపు నేవలకు ఆంగ్లో ఇండియనుల సంఘులకు ఎక్కువ అవకాశము లుండవలయును (5) ఆంగ్లో ఇండియను లు నిరాటంకముగ బ్రిటిషు నావిక సైనిక సంఘముల లోనికిని కళాశాలలోనికిని గ్రహింపబడవలయును.

బాంకినోట్లు అపహరింపబడుట:—గుంటూరు రిజర్వు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు వైటుగారు 66 రూ॥ల వెలగల నోట్లను తన మామయగు ఇ. ప్లక్ గోజుగారికిని రిజిస్ట్రీ ఉత్తరము ద్వారా పంపిరి. వెల్లింగుటన్ లోనున్న 'ప్లక్ గోజుగారికి ఉత్త రము అందినది. దానిని విప్పిచూచునప్పటికి అందు నోట్లకు బదులుగ చిరిగి గుడ్డపేలిక లున్నవి. కేవటక్ ప్లక్ గోజుగారు కన్ బోనుమెంటు పోలీసువారితో నుత్తరము గురించి రిపోర్టు జేసిరి. నబ్ ఇన్ స్పెక్టరు ఓ. ఎన్. నేవెల్లిగారు తపాలవారిని భోగట్టాజేసిరి. ఆరిజిస్టరు యుత్తరము వెల్లింగుటన్ తపాలాక్షీ నుకు చేరునప్పటికి పోష్టుమాప్టుగారు కూనూరులోనుండి.నర దరాజులనే గుమాస్తా తపాలమాప్టురు పనిచూచుచుండెను అని భోగట్టాలపై జేరెను. ప్లక్ గోజుగారు తమ యల్లునికి తంతి నంపి తిరిగి తంతిమూలమున పోయిన నోట్ల నెంబర్లను గ్రహిం చిరి. తపాలాదోగ్తులు వాంగ్మూలముల నిచ్చిరి. నబ్ ఇన్ స్పె క్ట నేరిల్లిగారు గుంటూరునకు బోయిరి.

డాక్టరు జాను మత్తయిగారు:— "మా ఆన్న గారు మాంటెగూవారితో గూడ హిందూదేశమునకు వచ్చుచున్నారన్న వార్తను దక్షిణ హిందూదేశ వార్తాప్రతీకలు ప్రకటించి నవి. కాని ఇది నిజమగునట్లు నాశేమయు తోచదు. దీని విషయమై ఒక ఉత్తరము ద్వైసమ మా అన్నగారు వ్రాయ లేదు. ఛౌబర్లెసుగారి కాలయకు మా అన్నగారు ఇండియా ఆఫీసువారిచే పరిశోధనాధికారము నందుంచబడట నిజము. మాంటెగూగారు హిందూదేశమంత్రీ పదవిలో జేరెనది లగా యకు మా అన్నగారు వి ధ్దాండు లో నుండుట చే మంత్రిగారిని కలుసుకొనుటయైన జరిగి యుండదని నేను భానిం చుచున్నాను! నాకు మాఅన్నగారు వ్రాసిన ఉత్తరముకంటె నీవార్తవినవగుటచే పత్రికలలో ప్రకటితమైన సమాచారము నిజమై యుండవచ్చును. ఈసమాచారము నమ్మదగినదని నేను నిర్ధారణగ నడువలేను అని తిరుమారుచుండి సి. మత్తయి గారు వ్రాయుచున్నారు.

మాండలి నగరమున రిజియోలోజులో మిస్ట్రీగారి గృహములో క్రింది యంతెస్తులో మరణించిన శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ రక్త మయమై యుండినట్లును ఆమె ఒక బాకెట్టును ధరించినట్లును ఆమె గుండెలపై 4 బంగారు బదురుగులుండటచే ఆమెను దోచుకొను నిమిత్తము హత్యజరుప డలేదని తాము భావించినట్లును సాక్షులు చెప్పిరి. హత్యజరిగిన కొన్ని నిమిష ములకు జోసెపు గది కిటికీగుండ రోడువైకి దు మి కి పారిపోవుట తాను చూచినట్లును, హంతకు ని గుండెల నిండ రక్తపు మరక లుండుటయే గాక వాని చేతి యందొక కత్తిగూడ నుండుట తాను చూచినట్లును ఒకనపు కరు సాక్ష్యముచెప్పెను. హంతకుడు తనతో మాటలాడినట్లును తన యజమానురాలు తనకు తీత మివ్వలేదనియు అదినమున ఆమె తన వేతనము నివ్వనిచో నిద్రతీలో నొకరు మరణింప వలెననియు తనతో జోసెపు చెప్పినట్లును ఎల్ మారుగారి గుఱ్ఱపువైసు తుమరుద్దిన చెప్పెను. హంతకుడు తన మెడను తానే కోసుకొనినట్లు తనతో చెప్పెనని మేమియో అనుప్రతి కాంపొందరు సాక్ష్యము చెప్పెను. శేసుసాక్షి విచారణ యంతవఱకు ముగియలేదు.

ఇటలీ మంత్రి నగ్గము.

రోము, అక్టోబరు 28:— మంత్రినగ్గమున గాజీ నామానిచ్చిరి.

మంత్రినగ్గమున నాందోళనము

రోము, అక్టోబరు 27:— ఇదివరకు మంత్రిల ప్రసంగముల కామోదమును సభలలో చూపించుచు తుదకు వారి యందు నమ్మకము లేదని తీర్మానించుట చాల వింతగానున్నది. భారత సోషలిస్టు నిగారి ప్రసంగము ముఖ్యమైనదిగానున్నది. అయిన పోపుగారి సంధినిరూపకము వివరించుచు యిప్పుడు ప్రసంగింప గూడదని నిర్ణయము నడిపిరి. మరల మంత్రినగ్గ మేర్పరచబడునని తలంప బడుచున్నది.

బాల్టిక్ లో శత్రువులు

లండను, అక్టోబరు 27:— శత్రు సేనలు అశ్వభిరంగమునందు సాల్విస్టుడికునో దీవులయందును ఫిరంగులను కాల్చిరి. పోల్స్కింగు ఫర్మును వదలుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి.

జర్మను గౌరవముల విడచుట

లండను, అక్టోబరు 25:— నార్వేజియను నావికుల క్రూరముగ జంపినందులకు తనయసమృత్తినినూచించుచు కెప్టెన్ ను ఏమందెనుగాని జర్మను అలంకారముల నన్నిటిని విడచి పెట్టిరి.

లండను, అక్టోబరు 25:— నైనిక సేక కాంగ్రెస్ పరీక్షా పద్ధతులు సవరింప బడినవి. ఈ సవరణలు రాబోవు మార్చి నెల నుండియు ప్రారంభింప బడును.

లండను, అక్టోబరు 27:— స్కాట్లండును తూర్పున ఆరంగులముల యిత్తున మంచు కురిసినది.

మాడ్రీడు, అక్టోబరు 27:— మంత్రినగ్గమువారు తమ పదవులకు రాజీనామానిచ్చిరి.

రాజనీతిజ్ఞుల కాంగ్రెసు.

మాస్కో, అక్టోబరు 26:— వెనుకదూరము అధ్యక్షుడుగానుండిన రాజ్ కియోగో గారిని నీ రధ్యక్షునిగా నియోజించిరి. ఆ రాజకీయము తొలగించుటకును జాతీయవిజ్ఞానమును కలిగించుటకును ఈసంఘ మేర్పరచ బడినదని ఆయన నుడిపిరి.

ఉపన్యాసముల నాపేజీలు.

ఆస్టెరుడం, అక్టోబరు 28:— బెల్జియం హోయో ర్డెనుగా రుపన్యసింపగూడదని ఆజ్ఞాపింపబడెను.

బల్గర గ్రామములపై బ్రిటిషు దాడి

లండను, అక్టోబరు 26:— సీరిసుకు దిగువను బాల్గర గ్రామములను వశపరచుకొని 60 మంది హతముచేసి 109 గురిని పట్టుకొంటిమి. పిమ్మట మరిలి మా పట్టిలోనికొక వచ్చితిమి. అని సలూని కానుండి బ్రిటిషువారు తిరిగివచ్చిరి.

మిత్రమండలి ఖైదీలు.

సీరిసుకు దక్షిణముననున్న సాలయను గ్రామముపై బ్రిటిషువారు దాడిచేసి 50 మంది బల్గరలను పట్టుకొనిరి. పోరాడకుండుటకు గానువారు 12 గురిని పట్టుకొనిరి పరమము వారు తిరిగివచ్చిరి.

పెట్రోగ్రాడు రక్షణము

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 27:— పెట్రోగ్రాడు. శత్రువులకు వదలుట జరుగదు. దానిని సంరక్షించుట కన్ని ఏర్పాటులును చేయబడు ఆహారదారులందఱును లోటువలననే వదలుట సంభవించిన సంభవించగల దని దొరతనమువారి కార్యమును పార్లమెంటువారు రామోదించి రని కర్మ స్పష్టంగా నుడిపిరి. పెట్రోగ్రాడు రక్షణమునకు ప్రయత్నియలు చేయుట కొక సంఘ మేర్పాటుచేయబడినదని తిరిగివార్త వచ్చినది. మాస్కోలో మ్యానిసిపలు శాసనసభలలోని తీర్మానము వారు 28 వ తేదీని సమైక్యమున నిశ్చయించిరి.

తెనాలి తాలూకా కొండముది శ్రీపరస్వతీ నిలయ పుష్పక భాండాగారమునకు ప్రస్తుతము కొండముది వెంటకు నుబ్బరావుగారు యాలయ మొకదాని నిర్మింపబడుట గాను వాసు లందరు వారియెడల కృతజ్ఞులై యున్నారు.

వి. ఆర్. కరండికగుగారు:— హోమరూపాలిగు

సహాయ కార్యదర్శిగారు చెప్పి పురి దొరతనమువారి కంపిన లింతి నై 'నూర్తి' ఇండియా ' పత్రికా సహాయసంపాదకులగు వి. ఆర్. కరండికగుగారి బహిష్కరణపు ఆజ్ఞార్థము చేయబడి నదని చెప్పి పురి దొరతనమువారు జబ్బాబుకండిరి. కరండికగు గారు పీఠల చెప్పి పురికి వచ్చేదని గూడ తెలియుచున్నది. కంపినవాస్తవ్యులగు కృష్ణస్వామిగారి కొసగబడిన ఆజ్ఞామా త్రిమంకను రద్దుచేయబడలేదు. ఇటువై నైన రద్దు చేయబడునని లంపబడు చున్నది.

దక్ష రా ఉత్సవములు

ఆధికారుల నిరంకుశత్వము

గుంటూరుపొలం సమావేశము

ఈనెల 27వ తేదీని మ్యానిసిపలు కౌన్సిలరు పొత్తూరి లక్ష్మయ్యగారి అధ్యక్షతవలన పౌరజనసభ జరిగినది ఆ సభ యందు శ్రీకృష్ణముగ నిట్లు తీర్మానింప బడినది. డిప్టీ మేజిస్ట్రేటు ఆర్. ఎస్. వి. సరసింహాచారిగారు నిరంకుశత్వముగ ప్రస ర్థించిరి. హిందూవుల కనశ్రుతముగ వచ్చునాచారములను తృప్తి కరించిరి. ఆనవసరముగ వారి మతభావమున కాగ్రహమును కలిగించిరి. మాజీటివా లంట ప్రతిష్ఠింప బడిన పూజా బిగ్రహములను తీసివేసి అచట పూజ చేయుటకు సమావేశమై భక్తులను తరుముట చే వి. ఎ. డి. సు. ఎస్. వి. సరసింహాచారిగారు గార్లు కన తాపదారమును గావించిరి. దీనినిగూర్చి దుకాణములు మూసి వేయబడుటయం దెట్టి అక్రమమును లేదుగాని అట్లు మూసు బాటవలన ప్రజలకు చాల యిబ్బంది కలుగుచున్నది. కాన వర్తమానం. కమిషనరుగారు తెలుపుచు వలె నని ఈ సభ వారు కోరు చు న్నారు. దొరతన మువారికి విజ్ఞప్తి గావుటకు ప్రత్యేకసంఘ మేర్పరచ బడి నది. దొరతనమువారు వై యుద్యోగుల ప్రవర్తనమును గూర్చి శ్రద్ధావహుకొన ప్రార్థితులు. (తంతివార్త)

సెంట్రలు ఇంజనీరులు కండియను రీతిపుండు:

ప్రారంభమునండి ఈసంవత్సరము సెప్టెంబరు 30 వ తేదీ వరకు వసూలైన మొత్తము రూ. 1,37,40,000 లు. ఇందువలన వచ్చిన కడ్డిమొత్తము రూ. 6,70,000 అలలు వృద్ధులు మొత్తము రూ. 1,44,10,000. అప్పటికయిన వ్యయము రూ. 73,80,000 అతేసి నాటికి సంఘమువారివద్ద నిలువ యున్న సొమ్ము రూ. 70,30,000

తిరువల్వేలి శివాలయము:— ఆలయము కమిటీ సభ్యులుగనుండి జిల్లా పరిషత్తులకు జవాబులముల లూతాకు రా బడిచెప్పింపులు చూచుటయు, ఆలయపు ఘృతకర్తలను నియమించుటయు మిక్కిలి గౌరవనీయముగాను సభ్యులముగ తిరువల్వేలి నగరముందలి హిందువులు తలంపబడుచున్నది. ఇట్టి పనులయందుండి ఎన్. ఎ. రమనాయకము క్షిత్తి గారు ముడించుటచే నొక సభ్యునిధ్యము కాశీయయ్యెను. ఆశ్రమములో నెవరిని ఆమించుటయు కడకు కమిటీ సభ్యులు తీర్మానించలేక పోవుటచే జడ్జిగా రీయంకేయిలో కలుగజేసికొనిరి. ఈపదవి కావలసిన నారందరుకు తిరు తేరు స్థితిగతులలో తిరుకు వర భాష్టుల సంపుకొనవలయునని జడ్జిగారు చెప్పిరి. చాలరుండి ఆ సభ్యుని పదవికొరకు జడ్జి గారు దరభాష్టుల సంపుకొనిరి ఎన్. వి. పున్నుచులనాథ మొదలియారు గారిని జడ్జిగారు కమిటీసభ్యునిగా నియమించిరి.

బందరులోని లక్ష్మీపురిసహ సోమయాజి వైశ్య సమాజ నిర్మితు వార్షికోత్సవము ఈ నెల 12 వ తేదీని కన్య కాచుగ మేల్వేలి ఆలయమున జరిగెను. సంజూరి నేణుగోపాల రావు శ్రేష్ఠిగా రధ్యక్షత వహించిరి. లింగమల్ల సుందరవ: ద రాజుగారు పాత్రామికవిధ్యునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. ఇంక ననేకు లుపన్యసించిరి. సాతశాల విద్యార్థులు మంత్రపుష్పమును చదివిరి. అద్యక్షులు కొన్ని బహుమతులను విద్యార్థులకిచ్చిరి. నాటక ప్రహసనములు ప్రదర్శింపబడెను. ఒకరు పద్యముల జదివిరి.

గుంటూరుజిల్లా: బాపట్ల తాలూకా, చెదనందిపాడు నందు అక్టోబరునెల 28 వ తేదీని శతావధాని, రావుల శ్రీ రామకృష్ణగారి యాజమాన్యమున నొక బహిరంగసభ జరిగెను. అందు కోన వేంకటగూడయ్యగారు "స్వపరిపాలనము" ను గూర్చియు, పర్యవేషి వీరయ్యగారు "రాజ్యాంగ సంస్కరణము"ను గూర్చియు, సంకారయ్యగారు "స్వదేశోద్ధారము"నుగూర్చియు గంగరాజు సీతాపతిరావుగారు "ప్రాచీన పరిపాలన"ను గూర్చియు నుపన్యసించిరి. అధ్యక్షులు "భారతీయ సామ్యవము"ను గూర్చియు నుపన్యసిందిన వెంక సభ్యులంపబడినది. సభకు సుమారు 150 మంది విచ్చేసిరి. అధ్యక్షులు వ్రాసిన "భారతమాత" అనుపద్యమును సభయందు జరుపబడినది.

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీవారి తరపున ఈనెల 18 తేదీ యల్. పి. హాల్లో పౌరజన సమావేశ సమావేశ మాయెను. వేంకటగిరి రాజుగారి హైస్కూలు హాల్లో ముప్ప య గారగు ఏ. సంతానరావుగారు గారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించిరి. గౌరవనీయులగు ఏ. యస్. కృష్ణరావు పంతులు కాంగ్రెస్ మొసెము లీగువారు ఆమోదింపిన సం స్కరణ విధానములను విపులముగా సభ్యులకు బోధపఱచి, మాంటేగ్ గారికి సమర్పించుకొను విజ్ఞాపన పత్రమునందు సం తకములు చేయించుటకు సభ్యులెల్లరు మనఃపూర్వకముగా కృషిసలుపవలయునా అని మొక్కిచెప్పిరి. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీవారు, హోయోగోలిగో వారును విజ్ఞాపన పత్రమున చేపాటు చేయించుటకు తగుమైన యేర్పాటులు చేసిరి. ఈ జిల్లాయందు దనేకు లీవిషయమున అత్యుత్సాహ ముతో పని చేయుచున్నారు.

సముద్రమును మునిగిపోవుట:— ఎన్నుబలో 32 చాలభిటులు మంగళవారమునండియు పనిచేయుచు న్నారు. వారు నిశ్చయము సముద్రస్థానములను గూడ చేయుచున్నారు వై. ఎం. సి. ఏ. వారి రేవుప్రక్కనే వీరి రేవుకలను. మంగళ వారము మొదటి శుక్రవారము వరకు స్నానములు సంతక ప్రదముగ జరిగినవి. శనివారమునాడు 27 గురు భటులు స్నానము చేయుచుండిరి వారిలో భట నాయకుడు 6 గురుపనాయకులు గూడనుండిరి 10 ఆసుగులలో పుకనేమో కాలుబాటి నీటిలోవారు స్నానములచేయుచుండగా ఆకస్మిక ముగ సముద్రపు కెరటముగొమ్ముతో తునకురచ్చింది. 8 గురు భటులు తేలిపోయిరిగాని వారిలో నలుగురు సరస్వర సహాయమున నిలువ గలిగిరి. ఒక జాతి వారి మరయిదరిరి కానాడెను. తిక్కిన వారిద్దరును ఇంకవరకును కనబడనేలేదు. కేటమురచ్చిన ర నిముసులకే మూడు పడ కలకు 20 మంది జాలారులను వాని వెతుకుటకు పంపిరి. ఆ బాలుకు కనబడలేదు శవములైన తేలలేదు. గ్రామమునందు నవను పోలీసువారికిని తెలిపితిమి. వారు తీరముగ కావలి చేసిరి. భటనాయకుడు మరకొండు నిన్నటివరకు చటు నుండిగాని బాడ కనుబడలేదని బాలభటస్థానముండి వార్త వచ్చింది.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

నాల్గు 1506 రు
వాది } ప్రతివాది
పూసల లింగయ్య } లేజు అల్లుల్, బీసాహెబు
యీ నెంబరు దావా కోర్టువారు 12-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకునేది.
Ch. Koteswara Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

నాల్గు 295 రు
వాది } ప్రతివాది
మాతెంపాటి వర్మయ్య } మాతెంపాటి సుబ్బయ్య
యీ నెంబరు దావా కోర్టువారు 5-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకునేది.
Ch. Koteswar Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

నర్సారావువేట డి॥ ము॥ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. 613 రు
వాది } ప్రతివాది
బెజగం సుబ్బన్న } వద్దారిపు పులయ్య
యీ నెంబరులో దావా కోర్టువారు 9-11-17
తేదీ వాయిదా వేసినారు గనుక ప్రతివాది ఆ రోజు
పగలు 10 ఘంటలకు కోర్టుకు హాజరయి ఆక్షేప
ణలు తెలియచేసుకునేది.
Ch. Koteswara Rao.
స్ట్రీజరు,
23-10-17.

ప్రజాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

అయ్యో,

12వ తారీఖు ప్రతికలో ప్రాసేదాని కోక సవరణ చేయవలసి యున్నది. 'వి. అచ్చయ్యగారు తమ ఆహ్వానం ను అన్వేషించి పదవికి తెలుగు రాదనెడి కారణముచే గాడి నామా యిచ్చినందున యీ క్రిందివారిని తిరిగి ఎన్నుకొనిరి. నందాలు కనూలు చేయుచున్నాము. ఇదివరలో మా నెల్లూరు ఆంధ్రవిద్యాలయ ప్రకటించిన ప్రకారము ఆహ్వానంను అన్వేషించి గాని కార్యనిర్వాహకసంఘ కార్యదర్శిగారిగాని సాధ్యమైనంత తీవ్రతతో పరిశోధనము. ఆంధ్రసోదరులందరు సభకు విశ్వసనీయ జయప్రదముగా జరుపుటకు ప్రార్థించు యున్నాము.

నల్లమూడి పూర్ణ చంద్రరావు

బందరు

ఆహ్వానంను అన్వేషించు

ఆంధ్రుల డిప్యూటీ మేజరు మొంటాగు గారి క.

ఒక కన్నును.

అయ్యో,

మా మొంటాగు చంద్రాగారు మనదేశమునకు వచ్చిరి తదనంతరము వారిని సందర్శించి మనకోరికలచారిత్రా నివేదింపులకు గాను కొంతపండి పెట్టినామని డిప్యూటీ మేజరుగారి పంపులకు రేపు అదివారము వారు ఆంధ్రసాహిత్య సభ స్థాయి సంఘము వారు బెజవాడ పుస్తక సమావేశము కానున్నారని సమాచారము కెంతయు సానందకరము.

డిప్యూటీ మేజరుగారు పెద్ద రహస్యముల కోరికలతో స్థాయి సంఘమువారు చాల బాగుగా తెలిసిన పరిచయమును. ఆయన మానీయులు మనకోరికల నివేదింపులతో కొంత వెనుకబడినన ఇంక మన కేమియు ముక్తియొడదు. మన కిప్పుడు వచ్చిన సమయము ఇక ఎన్ని శతాబ్దముల కయిన రాజులకు, మన ప్రతినిధులు మన మనస్సుల బాగుగా చదివినవారుగా నుండవలయును. ప్రజల యుద్ధయములపట్ల పూర్ణాన గాగము చూపు వారుగా నుండవలయును. గౌరవముల అభిలషించువారుగా నుండగూడదు. మన కోరికల తెలుపు సంవత్సరము తొలుకు వారుగా నుండగూడదు. అట్టివారు మన దేశమున బహు కొద్ది వారుగా నున్నారు. వారి నందరిని సభయు సభ కోరికల నివేదించుటకు పంపిన బాగుగా నుండును. కాన సంఘమువారు ఉన్న మాటలు చెప్పినందులకు కోపించుకొనక, డిప్యూటీ మేజరుగారు సభ్యుల నెన్నుకొని సందర్శించు బాగు త్రోవే మెలంగదరు గాక.

ఆంధ్రోద్యమాభిమాని

అయ్యో!

మా గ్రామములో నుమాగులకోటలోకిందట ప్రయత్నములు ఆంగ్ల భాషా పాఠశాలలు ఉపయోగము కేరళాపురంతులుగాను నొక ఉచిత ప్రాథమిక పాఠశాల నెలకొల్పి సాయంత్రము 8 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకు స్వయముగా కృషి చేయుచు పఠకం, పుస్తకములు, వగయిరా ఉచితముగా నిచ్చి బాలురకు విద్య గలవుచున్నారనట కెంతయు సంతోషించుచున్నాను. ప్రస్తుతము వచ్చు బాలురసంఖ్య 22. కాని, వారంగోజులనుండి బాలురు కొందరు పాఠశాలకు కన్నుటలేదనియు, వివారించగా, పుస్తకములు కొందరు ఈ రీతిబాలురతో మారు ఇట్టి పాఠశాలలో విద్య నన్వేషించరాదనియు, అట్లొనర్చినందులకు కొన్ని కష్టములు కలుగుననియు బోధించినారని వివరము చెప్పియున్నాను. ఇదిగాక మా గ్రామమున బ్రాహ్మణేతరులు కొందరు పుస్తక భాగదారము నొకదానిని నెలకొల్పి దేశ సేవ చేయ కంకణము గట్టి కట్టును వినియున్నాను. ఉదా స్వభావులగు ఈ భాందా గారసభ్యులు, ఇతర గ్రామమునుండి వచ్చి మా గ్రామమున విద్యావ్యాప్తి కృషి చేయు కేరళాపురంతుల యుద్ధయమునకు తోడ్పడి ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణేతరుల విద్యావ్యాప్తికి సాధన భూతులగుదురని నమ్ముచున్నాను.

ముస్తాబాద్, తమ్మిరాయి వేంకటేశ్వరరావు

పాకాల ధర్మవరము రైలు

అయ్యో,

స్వనివయమై తీసుకుంటున్న అభిప్రాయములను స్వేచ్ఛ గ వ్యక్తీకరించు స్వాతింధ్ర్యమును ధరించుచు నొరుకొని లేడు. ప్రస్తుత స్థితిగతులం బట్టి ఏమి సూటాడిన ఎటువంటి ఎటువచ్చునో యనెను భయము ప్రతివానిని పీడించుచున్నది. ప్రతి దియు దేశసంతోక శాసనము క్రిందనే వచ్చు నున్నది. నిర్బంధవాస శిక్షలు దేశరక్షకు శాసనము క్రిందనే విధించుకొనెడి. తుదకు రైలుమార్గములు కూడి ప్రైవేటును క్రిందనే మాయబడుచున్నవి. ఈ సమయము తెలిసి గుంటూరు రైలుమార్గము

దొరకవలసివారి దేశరక్షక శాసనము క్రింద మునిపై చిత్తులను చురుగాను దక్షుణము చూచు రాటా రైల్వే కంపెనీ వారు ప్రకటించియుండిరి. ఐరోపా యువశక్తిగ్రామము కలన మన మిందరకు కష్టముల నంతగా నకుభవింపక పోయినను ప్రస్తుతము కొన్ని చిరులకు లోపగ వలసిన యవసరము వచ్చుచున్నది. మదనపల్లి యందుకు, ఆ పరిసరంబులను సాకాల ధర్మవరముల సుధ్యులకుండు రైలు మార్గమును సూడ కట్టి పెట్టుదురని పెద్ద వదంతి బాలురకొంది. అదంతవరకు యధాగమైన సుగతి యొచ్చెను జాలము ఒక వేళ ఆకదంతియు వాస్తవముననే ప్రయాణీకులై యొక్కటకు లోపగదుకొకదా! పాకాల, ధర్మవరములకుదూరము, తెలిసి గుంటూరులకుతెగక చాలవస్తూ మునున్నది. మధ్యమధ్య మదనపల్లి, వాయలపాడు, కదిరి మొదలగు తొలుకాల ముఖ్యపట్టణములు స్టేషనులుగ నున్నవి. అక్కడి యధికారులైన ఒక పోటునుండి వేరొకావును పోవుటకై సమ సమయము నాలుగు బాటలులేవు. అందుచే ప్రయాణీకులేక ప్రభుత్వమువారి యుద్ధాగ్రుణము కష్టముల నాలగుదురు. మదనపల్లి నుండి మదరాసు సోవలెనిన, కాలకర్మము న నైజెప్పిన కారణంబులవలన రైలుమార్గ మూడవరకెడు పక్షమున ఇక్కడనుండి 52 మైళ్లదూరము నందున్న పాకాలకు సోవలెనినందురు. ఇప్పుడునుండి పాకాలకిదవరకు నాలుగు గంటల ప్రయాణంబుగలదు, ముందు రెండుదినములైనను పట్టు నట్లు కొన్నింటి మున్నది ఇదంతయును సూడ పూర్వపురస్కారములపట్టి పట్టి వచ్చుచున్నది.

మదనపల్లి చెంగల్లల సత్యనారాయణమూర్తి.

ఆంధ్రగుహ సభ స్థాయి సంఘసభ.

ఒక నూతన.

అయ్యో,

రేపు మాంటాగు చంద్రాగారు మనదేశమునకు వచ్చి ప్రజల కష్టనష్టముల విను సందర్శించు ఆంధ్రుల పక్షమున ఆంధ్రసాహిత్యసభ స్థాయి సంఘమువారు చంద్రాగారిని సందర్శించి, మనకోరికల వారికి నివేదించుటకు నిశ్చయించుకొనరని వివరము తెలియును. సంతోషకరముగా నున్నది.

మాంటాగు చంద్రాగారు ప్రజాపక్షసాధులని స్థాయి క్రొవీయు లని, వారు మెనపాటోమియా నివేదికవర్గా సం దర్శము న న గ తి వారము దినములనుండి పార్లమెంటు లో చేయుచున్న ప్రసంగముల బట్టియు లోకమునకు విదితమగుచున్నది. కాన స్థాయిసంఘమువారు వారిని సందర్శించి నివేదించవలసిన విషయముల నేకములు గలవు. ఒక రాష్ట్రోద్యమ విషయము మాత్రము ముత్రిగారికి వివరించి యూరకుండిన లాభములేదు. మొన్న కృష్ణా ప్రతికాధికారుల వ్రాసిన ప్రకారము ఆంధ్రులందరు కాలగ్రామ లీగు సంస్కరణములపట్ల పూర్ణామోదము చూపుచున్నారని ముత్రిగారికి చాటవలయును. సస్యశ్యామలమయి అనేక కొట్లజనుల కాలేయ మొసంగుచున్న భారత వర్షమున నిలవ నీడలేక విదేశీయుల కరణువొచ్చిన మన నాయకులు లాలా లజపతిరాయి ఆరంభించిన మొదటి ముఖ్యకార్య భారతీయులను మహానీయుల స్వాతంత్ర్యమును రక్షించవలయునని వేడుచు, వారిని వెంటనే మన మధ్యకు వచ్చుటకు అడ్డంకు లేమియు పెట్టకుడని కోరకల గును. తరుక్రింది అధికారుల మాటలకు మోసపోయి ముత్రి గారు సముతయ ముసల్మాను సింహముల పట్ల లేననీ ఆపో వాల పడుచున్నారు. అధికారుల మాటలు ఎంతవరకు నిజమో, ఆ నాయకుల జనని మొన్ననే బయలు వెట్టెనది. ఈ విషయమే వారికి తెలిసియుండిన మన ముత్రిగారు మహామదాల్ సేకతాలీగార్ల రాజుగారి శత్రువుల పట్ల అభిమానము చూపుచున్నారని పార్లమెంటునందు చెప్పియుండి యుండరు. కాన స్థాయిసంఘమువారు ఈ విషయము శ్రద్ధతో విచరించి, యితర రాష్ట్రములవారు వేయుకంటె మన నాయకుల విధానలక్ష్యములకు మన ముత్రిగారిని కోరి దేశస్వాతంత్ర్యమును రక్షించెదరుగాక!

ప్రకృతము సంఘమువారు తయారుచేయుచున్న నివేదన పుస్తకమునం దివిషయములు లేనివి వివరము కెంతయు విచారముగా నున్నది. రేపు అదివారమునాడు సంఘమువారు తెజవాడపురమునందు మరల సమావేశమయి ముత్రిగారి రాక సందర్శించు మనము చేయవలసిన పనుల చర్చించెదరని విషయమున్నది. కాన ఆసమయమున నేను వైసి నూచించిన విషయముల సంఘమువారు శ్రద్ధతో ఆలోచించ ప్రార్థించుచున్నాను. వారి ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక! కదిరిపల్లి.

అకిరిపల్లి దేవస్థానము.

అయ్యో,

ఈ గ్రామమునందు శ్రీ శోధనాగ్రు లక్ష్మీ నృసింహ స్వామివారి దేవాలయ మొందుగలదు. ఈ స్వామి స్వయంవ్యక్తి మగుటచేనే యితర దేవాలయములకంటె ప్రసిద్ధిగాంచి

యున్నది. ఈ దేవస్థానమునకు ధర్మకర్తలు నూజిటి జమీందారులగు శ్రీమదప్పగారాయ్యులు సంస్థాపకులు. ఈ స్వామికి నయ్య వాదాయము సంవత్సరమునకు రు 8000 లకు తక్కువ నుండదు. తెలుగు కల్యాణోత్సవములు ఒక పరమపదోత్సవము ప్రతిసంవత్సరము పూర్వము సమావేశమయి జరుపబడుచుండెను. పూర్వముననే ఇప్పుటికిని గొడ్డిగానో ఘనముగానో జరుగునని చిహ్నమునకు అధ్యాపకులు, స్వస్తివాచనపరులు, భజనపరులు, నృత్యగీతాది వాద్యములతో ప్రతి కుక్రవారము ఏకాదశియు సుస్థిములు జరుపబడుచుండుట నాలుగువత్సరముల క్రిందటికొకట నే నెరుంగుదును. ప్రతి నిత్యము మేళతాళ బలసోక వరాహపుష్కరిణినుండి తీర్థపుకల శేషు స్వామికోవెలకుగట్టు యాచారులు యుండెను ఈ నెల 14 తేదీన నేను కుక్రవాగ్రోష్టర దృష్ట్యా త్తచిత్తుడనై కోనలకరిగితిని. పూర్వము జూచినదానికంటె విశేషవ్యత్యాసమును పడుచుండుటచే సందేహానివృత్తి నొకటకరిగి 21వ తేదీ కుక్రవాగ్రము నాడరిగితిని. నేను తక్కువరకె యిద్దరభ్యులు వంట చేయుస్వామిలిక్కడ పహారావాంతులపట్ల మరెవ్వరునచ్చట గాన డకపోయిరి. ఉచ్చికమార్గ భూమయను. పూర్వాచార ప్రకారము కోవెలమట్టు బలిహరణానంతరము యుగగడియ పీదప శ్రుతియు సన్నాముయి నొక్కటొకటిగా కూయసాగెను. క్రమక్రమముగా నులుపురధ్యాపకులు ఒక రొకరుగా కోవెల నలంకరించిరి. కుక్రవాగ్రోష్టర మేయని కర్ణింపను శ్రుతిసవాయిప్ప మేళ మలేదు. సంగతియు తెగు స్వస్థితేమ. పూర్వాచారప్రకారము కులములరీతి నుండలేదు. ముత్రిపువమైన పూర్తిగా నొసంగబడలేదు. సస్యమును మోసించడముగా నే జరుపబడినది. ఈరీతిగా నీ యొకవామే జరగెనని యనుకొందు రేమో, ప్రతికుక్రవారి మూలాగే జరుగునని అధ్యాపకులలో నొకరు చెప్పగా నే వింటిని నెల 15, 16 తేదీన ముత్రిపుగారి యొక దేవస్థాన మాఫీసుగారు యాగ్రామములో నుండిరి. నెల 15 రు 1750-0-00 కాకయలకు తీర్థము లెవ్వరునునని వింటిని. నెల 1-కి 800 రూపాయలు తీర్థములతో సహా స్వామివారి కైంకర్యపు ఖర్చును గలది ప్రకటించుండగా, ఉచ్చికము లీరీతి జరుపబడుటకు అంగమేమి. జరగననియనన ద్రవ్యభావం గురై లేక నాకర్మకు వేరములు గుట్టులు లేదందుగా? జేవుర సామ్యతో కలుపుకుములవలె మెయకొని నాకర్మ యావన్మంది య కృత్యములగుటయే కారణమందురైధర్మకర్త లది లోపమందురై అపినసగారి అజిమాయసీ లోపమందురై "నానాటికి తీసి కట్టు నాగంబాట" యని దినదినము క్షీణించుచున్న నీ దేవస్థానము ను ముద్దరంగల సరువులెవ్వరును లేరై గ్రామస్థులైన నీ పక్షమున కోత్యము గలుగజేసికొనగూడగా? యిట్టి పేగు కన్నువాదు యింటిలోనిది గట్టిలముల కంపు" యని పెద్దదేవస్థానమున మేమి చెప్పుకొని యారితి నత్సవములు జరుపుటకంటె ధర్మకర్తలు లేరు జమీలలో కలుపుకొనుట సమంజసమని తలచెదను.

యధార్ వాది.

మింగళవర్ష కాణిక శుక శుక్రవారము (23-11-17) తిథియందు, బీర్గావ్వైతి రుక్మపురస్థానమున, నియోగియత ప్రవర్తనమును, అలక్ష్మి పరమహంస, శ్రీ చిదానంద సరస్వతీ యతిగళుల వార్షిక కార్యక్రమము, ఏలూరు, తాలూకాలో చేరన, సామిర్రవతిరీధి మను, గుల్లపూడి, గ్రామమున, బ్రహ్మశ్రీ, బొమ్మకంటు సీతారామకర్మగారి ఆధిపత్యమున, ఊరగరణ, మూనిరాజకర్మగారిరాజకర్మ ప్రభువులచే నతివైభవముగ జరుప నిశ్చయమై తగు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. జ్ఞానప్రాధాన్యమున, ప్రాధానికములును నగు నియోగియత స్థులందరు సకాలమునకు విశ్వసి తీర్థప్రసాదముల గ్రహించి గురుకృపాపాత్రులగు శాస్త్రవైద్యవ్యయముల నొంద ప్రార్థితులు. ఏలూరులో మోటురు ఎక్కిర ధర్మాజిగూడెందర్ల దిగిన ఒక మైలు దూరమున, గుల్లపూడి 22-23 మోటురు బండ్లకు ముఖ్యుల నుంచెదరు. 14 వ నియోగియతాజన కాళియుక్తి శ్రేష్ఠ శుక లకు జరుగునని, శ్రీ శర్మగారు మాకు తెలిపి యున్నారు.

కవితేశ్వరపుర గ్రామ పంచాయతీ:—ఈ నెల 29 తేదీని పెద్దాపురం తాలూకాలో ప్రసిద్ధులు కవితేశ్వరపురమునకు వచ్చి గ్రామ పంచాయతీని గురించిన కవర్ను మెంటు ఆర్డరును చదివి తెలుగున జగము చెప్పి చక్కగాబోధించినారు. (ఆన రవితీ కొచ్చెల్లకోట రాసచంద్ర వేంకటకృష్ణారావు బహద్దర్ బి. ఏ. కోలవరం జమీన్దారుగారిచే వ్రాయబడిన, గ్రామ పంచాయతీలు అనుష్ఠాపించు బంచిపెట్టినారు. పిమ్మట గ్రామములోనినారు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణులందఱును. పంచాయతీ కావలెనని విన్నపపత్రము దాఖల చేసినారు. సభజమీన్దారువారి భవమున జరిగినది:— (ఒకవిలేఖరి.)

THE GREAT WAR

Mrs. Besant's Release-Lord Sydenham's Motion

Lord Islington's Statement on Indian Situation

Anglo-French Advance Maintained Inspite of bad Weather

[Reuter's Agency]

Great Britain

Mrs. Besant's Release.

LORD SYDENHAM'S MOTION.

Important Debate in House of Lords. Motion Withdrawn.

LONDON, October 25.—(Delayed in transmission.)

In the House of Lords to-day, Lord Sydenham reviewed the Besant case and moved for the following papers, "The admirable reply of the Viceroy to the Press deputation in March," "The speech of Lord Pentland and the Net of the Government of Madras justifying Mrs. Besant's internment," and "The manifestos of the joint meeting of the Congress and Moslem League." He hoped that the reforms would not take the form of concessions to a noisy party aiming at establishing an oligarchy in India which would take the utmost advantage of Britain's present difficulties.

Lord Lamington asked whether the Madras Government had not protested against Mrs. Besant being given full freedom of action.

Lord Lansdowne also reviewed what he described as Mrs. Besant's sinister activities which were bound to have most dangerous effects, and recalled in this connection the opinion expressed by a Judge of the High Court refusing her appeal and the Viceroy's agreement with Mr. Chamberlain's description of her agitation as likely to become highly dangerous and disastrous to India. There were few counsels in the world, he continued, where a person guilty of such practices would not be invited to leave the country. It was said that the internment was a cautionary, not a punitive measure. The mass of the people in India were unable to appreciate the distinction. In their eyes Mrs. Besant was interned because she had committed a serious offence and was released because the offence was condoned by the Indian authorities. Mrs. Besant's promise to co-operate in securing a calmer atmosphere during Mr. Montagu's visit was not an undertaking to cease writing seditious letters "in order to obtain a fairly quiet time Are you", he said, "going to run away from some thing or smooth it over in order to get a calm surface regardless of the undercurrents or the storm muttering in the distance. The need for caution was greatly increased by the fact that Mr. Montagu had announced himself as being in favour of a very strong Home Rule policy for India." Lord Lansdowne contrasted Mr. Montagu's intemperate attack on the system of the Indian Government in the course of the Mesopotamia debate in July with the present cautious spirit characterising Lord Islington's lecture at Oxford a month later. He pointed out that Lord Islington was then a member of the Government and Mr. Montagu was not. He admitted that Mr. Montagu's speech after joining the Government was much more cautious. Mr. Montagu then spoke of the increasing association of Indians with every branch of administration and the general development of self-governing institutions. We could all readily endorse those objects, but the fact remains that here were two Mr. Montagus the official and unofficial. He was afraid that the Mr. Montagu, whom the malcontents were prepared to welcome with open arms, was the unofficial Mr. Montagu and he would be received by a great many as the apostle of the Home Rule movement and as a man who had come to overhaul the Indian Government root and branch from the Home Rule point of view. The mission which Mr. Montagu had undertaken was therefore most delicate, and he must expect his actions in India to be scrutinised very narrowly. Lord Lansdowne was sure that a man of Mr. Montagu's great ability would recognise the necessity for proceeding warily and avoiding all appearance of paltering with a kind of disaffection rampant in many parts of India because he felt strongly how great were the dangers of this somewhat adventurous policy, and regretted the blunder committed in the treatment of Mrs. Besant which had greatly alarmed the loyal classes in India.

Important Speech by Lord Islington.

Lord Islington in reply reviewed the circumstances of Mrs. Besant's internment and release in the same way as Mr. Montagu on October 16th. Regarding the assurances received by the Government of India he said he was not at liberty to state exactly the manner in which they had been given, but they were such as to impress the Viceroy with the belief that there would be no recurrence of the agitation and they had impressed those in the India Office in a similar way. Subsequently the Viceroy received Mrs. Besant's telegram which had been sent before she had been informed of the instruction for her release.

The Government of India's action was in no wise an act of timidity or vacillation, in face of the clamour of extremists or of sentimentality, but was a course highly expedient at a moment when a pronouncement regarding reform was made.

Thousands of moderate Indians throughout India had mistakenly regarded the restrictions placed on Mrs. Besant as an attempt to suppress the free discussion of

self-Government, although it was only her unconstitutional methods which it was desired to check. They would have agitated for her release maintaining a distracting controversy prejudicial to the success of Mr. Montagu's mission.

Appeal to European Community

Regarding the apprehensions of a section of the European community he appealed to them to exercise patience and forbearance in an extremely delicate situation and refrain from anything likely to embarrass the position, and co-operate in efforts to devise suitable schemes for reform and do their share to bring about a situation consonant with the reasonable demands of the country in the best interests of India and her people. Regarding the Government of India's interference with the discretion of the Madras Government, Lord Islington said, he would advocate greater freedom of provincial Governments, but this was a case affecting the whole of India in which the ultimate decision must rest with the Government of India.

The Government of Madras admitted that there might be considerations of policy other than those governing locality and that the desirability of a policy other than the desirability of removing restrictions might be left to the Government of India, and Madras had loyally accepted the latter's decision. It was asked why the question of a great constitutional change had been raised in the midst of the war. (Cheers.) The questions involved had agitated India for years. Lord Hardinge was impressed with the necessity for important political changes, and Lord Chelmsford was impressed with the gravity of the situation. The Government of India had long impressed the Home Government with the urgency of reforms. It was true the Lord Hardinge thought they might stand over till after the war, but Lord Islington was sure that he had reckoned on an earlier peace. For some time before the Cabinet's decision, the Government had telegraphed constantly that agitation was increasing and would increase in the absence of a declaration of a policy and that the situation in India was becoming graver and graver; Mrs. Besant and her propaganda were but a symptom. The decision to release her was not the decision of the Viceroy alone, but of the Viceroy and Council.

Viceroy's Responsibility for Release.

The announcement of August 20th had cleared the air, and as far as he was aware there had been no recrudescence of the agitation in Madras. Lord Islington then read the following telegram from the Viceroy received to-day:—

"The main cause of dissatisfaction among Europeans is the belief that the Secretary of State overruled the Government of India and the Government of Madras. You can make it quite clear that I acted on my own responsibility, and the Government of Madras loyally accepted my decision. Such restrictions on Mrs. Besant's ingress into other provinces which had previously been in force have been removed by the local Government's entirely on their own initiative. We have no reason to be dissatisfied with the result of the release and the reception of Mrs. Besant in various centres. Naturally it has been the cause of minor local excitement to which no importance need be attached. Mrs. Besant's references have been moderate and in keeping with her undertaking to me."

Warning to Mrs. Besant.

Lord Islington deprecated the laying of papers and he did not hesitate to say that if Mrs. Besant abused the consideration shown her, the Government of India, with the full concurrence of the Secretary of State, would immediately take the steps necessary to stop her violent methods. If such measures were necessary action would now be taken by the Government of India which would go far to deprive her of sympathy. Lord Islington emphasised the representative character of the Delegation accompanying Mr. Montagu. No announcement of any decision regarding policy would be made while the mission was in India. Whatever decisions were reached as the outcome of conferences would be transmitted by Mr. Montagu on his return to the Government for consideration and approval before they were submitted to Parliament. The conferences in various parts of India would always be held in the presence of the Viceroy. There need be no apprehension that the dignity and prestige which surrounded and ought to surround the Viceroy would suffer from the presence of Mr. Montagu. The task before those in India was difficult and intricate in the extreme, and success would largely depend on the efforts of the British and Indian people, working in harmony. Our task at Home was to do nothing to disturb that harmony.

Lord Middleton commented on the unfortunate sequence of events in connection with Mrs. Besant's release, and strongly criticised Mr. Montagu's speech in the Mesopotamia debate.

Lord Crew pointed out that the Government of India and the Viceroy had contemplated the whole business. Those attacking Mr. Montagu were really attacking them.

Lord Carmichael deprecated anything giving the impression that the Defence of India Act was being used for punitive and not preventive purposes.

TELEGRAMS.

Lord Curzon's Protest.

Lord Curzon protested against attacks on Mr. Montagu on account of a speech made as a private member and at a time when he had no idea that he would at present be charged with the Government of India. Regarding the visit to India he asked 'should the Government of India's invitation have been declined when the Secretary of State, the Viceroy, and the whole of his colleagues recommended this particular course. Either House of Parliament ought to be slow in assuming that they were wrong.

Lord Sydenham withdrew his motion.

Britain's Enormous War Expenditure.

Some Impressive Figures.

Further Economics Necessary.

LONDON, October 28

The Select Committee on National Expenditure reports that the gross war expenditure to September 30th approximated to five thousand million sterling, against which 1,321 millions will be owing by the Allies, Dominions, and India. The dead weight of the National Debt has increased by three thousand millions. If the present daily expenditure does not increase, each six months of war will add a thousand million gross to the debt. Despite large allowances from the United States our own advances do not show any tendency to diminish, and further economies are necessary.

The Imperial General Staff should be required closely and constantly to consider the comparative cost of alternative proposals before reaching conclusions. Referring to the Wheat Commission, the Committee states that the Commission's operations are unlimited and financially not controlled by the Treasury, from which the Commission has drawn sixty-seven million sterling. The great bulk of fourteen million quarters of wheat bought by the Commission from the Australian Government is still in Australia, and it is feared that much of it must be wasted if ships are not soon provided. The Commission have largely increased the reserve of wheat in the United Kingdom, but, owing to lack of suitable storage, it is estimated there will be a loss of at least two million sterling on the year's working.

President of Portugal's Visit.

Message to King.

LONDON, October 28.

A Press Bureau says that the President of Portugal has sent a message to King George, warmly acknowledging the demonstrations on the occasion of his visit to Great Britain. They are sure proof of the friendship and solidarity of the two nations. The King, in reply, expressed his deep satisfaction at the opportunity of welcoming the head of the State, which is our most ancient ally, and reciprocated an earnest desire for the continuance of the old sincere friendship between the two peoples.

The Irish Convention.

LAHORE, October 28.

LONDON, October 27th.—Reuter's correspondent at New York states that a man, believed to be the so-called Capt. McIlwaine, who escaped from Ireland after the 1916 revolt, has been arrested. He had planned to return to Ireland and possessed a false passport. Other Sinn Féiners were taken off the ship at Halifax. ("C. and M. Gazette" special cable)

German Honours Returned.

LAHORE, October 28.

LONDON, October 27th.—Captain Amundsen has returned all his German decorations as a protest against the murders of Norwegian sailors. ("C. and M. Gazette" special cable).

Army Examinations Amended.

LAHORE, October 28

LONDON, October 27th: Beginning with the examinations next March, the syllabus of the army entrance examination has been amended. ("C. and M. Gazette" special cable).

British and Indian Prisoners in Turkey.

House of Commons Resolution.

LONDON, October 28.

A meeting of the members of the House of Commons yesterday evening passed a resolution urging the Government to take immediate and energetic steps to improve the condition of the British and Indian prisoners in Turkey. It was stated that only eighty-two of our 4,900 parcels sent to the prisoners had been acknowledged.

P. & O's New Purchase.

LONDON, October 21.

The "Times" says:—It is understood that a provisional agreement has been concluded by the directors of the Hain Steamship Company to sell their shares to the Peninsular and Oriental at a price of £ eighty sterling for each £ ten sterling share representing a total payment of nearly four million sterling.

Snow in Scotland.

LONDON, October 23.

Six inches of snow has fallen in the east of Scotland.

New Director Recruiting.

LONDON, October 28.

The Minister of National Service has appointed Mr. R. B. Hughes-Buller, Ex Inspector of Police Bengal, to be civilian director of recruiting for south-western district of England, comprising Gloucester, Wilts, Dorset, Somerset, Devon, and Cornwall.

TELEGRAMS.

The Silver Market.

LONDON, October 27.
Messrs. Montagu's report states that the market was nerveless owing to the accession of supplies satisfying orders, the difficulty of shipping to neutral countries, stronger position of India currency, silver reserves and freer sales from Mexico. The rise of a half penny in the Shanghai Exchange yesterday imparted steadiness.

France

The Rout of the Zeppelins. Its Initial Cause Established.

LONDON, October 28.
French experts have established that the zeppelin armada disaster was primarily due to the breakdown of the system of steering by wireless. When flying at more than fifteen thousand feet high optical steering is impossible and the compass cannot be depended upon because there is no means of correcting drift. Consequently zeppelins in such circumstances depend upon a continuous stream of wireless signals sent out by a number of German radio stations by which they are enabled to steer a correct course. On the last occasion these signals failed probably owing to the storm which they encountered and fog. One captured zeppelin shows that the first message was received from Germany when flying over England. It was a zeppelin training ship which had broken loose and was being carried away by the wind.

The L 15 came down in France because it was impossible to endure the temperature of thirty degrees below zero at a height of twenty thousand feet. Men were stupefied with cold when they were captured. The waterballast froze in tanks and motors and wireless apparatus stopped owing to the cold. The zeppelin destroyed at Lunenburg was hit by a shell at a height of seventeen thousand feet. The chief novelty in construction is that the balloons are covered with gut instead of rubber which is very scarce in Germany. The intestines of three hundred thousand cattle are required to cover the balloons of a single super zeppelin.

Russia

Aim of Politicians Congress.

LONDON, October 28.
MOSCOW.—The Congress of Politicians has elected M. Rodzianko, former President of the Duma as President. In the course of his speech he declared that Congress aimed at awakening the national conscience and the suppression of the existing anarchy.

Petrograd to be Defended.

Premier's Statement.

LONDON, October 28.
PETER GRAD.—At the Preliminary Parliament Mr. Kerensky said there was no question of surrendering the capital to the enemy. On the contrary the strengthening of the defence to the uttermost was engaging consideration and any evacuation would be due to food and fuel supply difficulties. Parliament approved the Government's declaration.

Special Committee Formed.

LONDON, October 28.
A telegram from Petrograd says a special committee comprising representatives of the Council of Soldiers' and Workmen's Delegates, the Baltic Fleet Committee, professional organizations, and others has undertaken the internal and external defence of Petrograd.

Municipal Employees Strike.

LONDON, October 28.
MOSCOW.—Municipal employees have decided to strike on the 28th inst. unless their demands are accepted.

Germany

Lectures Prohibited.

LONDON, October 28.
AMSTERDAM.—Herr Harden has been prohibited from delivering lectures in Berlin.

America

Brazil and Germany.

LONDON, October 28.
RIO DE JANEIRO.—The Senate has unanimously approved and the President has sanctioned a proclamation of a state of war with Germany.

The Seized German Gun-boat.

LONDON, October 28.
Reuter learns that the German warship seized in Brazil is the gunboat "Eber." The torpedoed ship "Macao" was the German steamer "Pesiata."

State of War with Germany.

LONDON, October 28.
RIO DE JANEIRO.—The Chamber has voted that state war exists with Germany by 149 votes to one.

Italy

Italian Cabinet Resigns.

LONDON, October 27th: ROME.—The Italian Cabinet has resigned.

Italian Government Defeated.

ROME.—The Chamber by 314 votes to 96 has rejected a vote of confidence in the Government.

The Italian Cabinet Crisis.

Its Real Meaning.

LONDON, October 27.
ROME.—The resignation of the Cabinet followed the Chambers' rejection of a vote of confidence by an overwhelming majority which is surprising as the speeches of the leading ministers during several days' debate on the Vote of Credit have been tumultuously applauded. Baron Sonnino's speech was especially noteworthy. He concluded a detailed analysis of the Pope's Peace Note by expounding and supporting the aims of individual allies and declaring that an immediate peace would be a peace of dishonour, a betrayal of Italy's allies and the ruin of Italy. The feeling in Rome is that the crisis is wholly personal and that a smaller and more homogeneous Cabinet with more driving power is desired. There will probably be a reconstruction of the late ministry headed by Baron Sonnino or Signor Oriando.

Precarious Condition of Italian Cabinet.

LONDON, October 28.
Fall of the Italian cabinet had been anticipated for some time. The Premier M. Boselli is upwards of eighty and had lost his vigour. Moreover, there is dissatisfaction connected with the food question and the new party combinations in the Chamber rendered the position of the ministry precarious. Crisis does not imply any weakening concerning the war.

Balkans

British Raid Bulgar Villages.

LONDON, October 28.
A British communique from Salonika says:—We captured four villages south of Seres, killing sixty Bulgarians and taking 109 prisoners. We then returned to our own lines.

Allies Take Prisoners.

A French eastern communique says:—The British raided the village of Sulman south of Seres, taking prisoners fifty Bulgarians. In outpost fighting the French took twelve Austrian prisoners in the region of Pogradec.

Spain

Spanish Cabinet Resigns.

LONDON, October 28.
MADRID.—The Cabinet has resigned.

British Front

Great British Air Raid.

Successful Air Raids.

LONDON, October 28.
During an air raid on the night of the 24th and 25th, another ten of bombs was dropped on Burbuck works. Three of the aeroplanes which participated are missing. Our aeroplanes on Thursday night attacked four aerodromes. Forty-five heavy bombs were dropped and a direct hit was made in one instance on the roof of hangars. One machine did not return.

The Fighting Described.

Good Work by British & Canadian Troops.

LONDON, October 28.
In last night's communique F. M. Sir Douglas Haig said:—Operations with limited objectives were conjointly undertaken. A fine day on Thursday and a fine drying wind promised improved fighting conditions, but there was a sudden change during the night, and there has been heavy and almost incessant rain since the early hours of this morning. Notwithstanding the great difficulties facing the troops, considerable progress was made and a valuable position was carried by English and Canadian regiments on the front northward of the Ypres-Roulers railway. Canadian battalion advanced along the main ridge towards Passchendaele and passing beyond their objectives established themselves on rising ground southward of the village. Other Canadian battalions with troops of the English Naval Brigade and battalions of London Territorials made further progress in the face of strong opposition along the spur between the main ridge and our positions eastward of Poelcapelle and captured a number of strong points and fortified farms. Fighting occurred eastward and northeastward of Poelcapelle in which the Lancashire and the North Country troops made progress at certain points. Subsidiary and simultaneous attacks were made by English troops in the neighbourhood of Genin Road and by the French northward of Bixchoote. There was fierce fighting throughout the day astride the Menin Road and eastward of Polderbosk, in which progress was made and a considerable number of prisoners taken. Northward of Bixchoote the French attacking with great gallantry crossed the Saint Jan's Beek, in flood, and captured their objectives beyond with a number of prisoners. The Allies in course of these operations took eight hundred prisoners during our raid on the nights of the 24th and 25th.

Area of British Attack.

Stupendous Preparatory Work.

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at the British headquarters telegraphs: The British, in conjunction with the French on their left, attacked this morning German positions along the network of ridges which are steadily and inexorably being cleared of the enemy. The weather was very bad and it was raining heavily. The attacking front extends from Houthulst Forest to the neighbourhood of Gheluvelt. Shortly before seven o'clock our men could be seen entering pill-boxes upon the Belleveue Spur, which was one of the important points of the attack. A few minutes later signal lights displayed from Polderbosk Chateau signified that we had carried this strongly fortified place. The enemy's retaliatory fire has so far been desultory, furnishing evidence of the effectiveness of our

preliminary bombardment when various explosions were observed. Prisoners admit it was expected that we should attack again, and consequently a most vigilant defence has been maintained. Wonderful work has been done against stupendous odds for the few days preparatory for this battle. Many battalions of road makers and railway-makers, and also tunnelling companies have been labouring like Trojans, to enable heroic transport units to get up the necessary supplies. As illustrating the intensity of fighting in this area, I may mention that during one night a short length of light railway was damaged by shellfire forty-eight times and forty-eight times repaired, and this railway was maintained in running order for the bringing up of heavy ammunition. The gunners too have accomplished marvels, getting forward their guns through mud frequently axle deep. Practically all our guns had to be moved forward, and although this seemed an almost superhuman task, nevertheless by six last night, the final howitzer battery was in position and registering. Ill-luck as regards weather is by no means one-sided. The enemy will find any attempt to counter-attack in mass very costly since the advantage of the ground is largely in our favour, and he is bound to come under a tremendous concentration of fire as soon as he tries to deploy for an advance.

Floods Hold Up British Advance.

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at Headquarters says:—Today's battle has been fought on flooded fields in driving rain of pitiless intensity, although meteorological experts overnight regarded the prospects hopefully. Therefore it is marvel that our troops accomplished so much. The sum total of the day's results is a series of important tactical gains, although we should have done much more under favourable heavens. In the region of Polderbosk Chateau the advance was a dashing performance. The place was a regimental headquarters garrisoned by four hundred, and we took sixty prisoners from the remains of the defences including the adjutant. At midday our airmen discerned our troops upon the spur of Belleveue Ridge, a vantage point for which there was fighting much previously. If the spur is finally held the day will be marked by at least one conspicuous gain. At other places on the battle front impossible floods are reported to be holding up the advance. The enemy is pretty densely massed all along the front. The attack on our left by the French carried a number of concrete defences with very light casualties owing partly to the erratic nature of the enemy barrage. It is probable that enemy was aware of the coming attack because his aeroplanes were flying low over the positions half-an-hour before the attack was launched and five minutes before heavy fire was opened all along the front. The Canadians bore a gallant part in to-day's fighting.

Further British Advance.

LONDON, October 28.
A British communique says:—The Canadians successfully repulsed two heavy counter-attacks yesterday afternoon south and west of Passchendaele taking a number of prisoners. We consolidated our gains without interference and further progressed westward of Passchendaele capturing eighteen machineguns.

The Feature of the Fighting

LONDON, October 28.
Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says: This morning the weather is fine but the ground is indescribably bad. The feature of yesterday's fighting was the fine advance made by the Canadians along the Passchendaele Ridge and the situation in this region was further improved during the night. Hostile shelling has not been excessive. It is believed that most of the guns have been moved to the rear. It is certain that the enemy is finding great difficulty in maintaining communications.

Germans Refuse to Man Trenches.

News from the German lines shows that eight hundred men of the Ninety-ninth Reserve Infantry were recently imprisoned owing to refusal to enter the line at Ypres. The feud between the enemy artillery and infantry does not seem to grow less.

Naval Air Raid.

LONDON, October 28.
The Admiralty states the Naval aircraft bombed Valenciennes aerodrome and Thorout Railway junction yesterday. The weather rendered observation difficult. All returned.

American Troops at the Front.

LONDON, October 28.
It is announced that the American troops are now in front line in France and that the American artillery has fired its first shot.

Latest French Gains.

LONDON, October 28.
General Haig's communique to-night says the operations of the French this morning north of St Janbeek continued with success. French, advancing astride Bixchoote-Dixmude road despite difficulties of floods and heavy ground, captured villages of Aschchoop Kippe and Marekem with many farms and strongpoints taking a number of prisoners.

Reciprocal Artillery Activity.

LONDON, October 28.
There was great reciprocal artillery activity on the British battle front but no infantry action. The number of prisoners captured since yesterday morning exceeds eleven hundred of which three hundred have been taken by the French. Despite rain. Our aeroplanes, yesterday, performed valuable work in attacking enemy infantry and reporting suitable targets to our artillery. Aeroplanes flying low fired ten thousand rounds at enemy's troops and transport two of our aeroplanes flew down the main streets of the town level with the house tops firing at bodies of enemy troops. Three German aeroplanes were brought down and one driven down. Two of ours are missing.

TELEGRAMS.

French Front

French Advancing in Flanders.

Germans Bomb Dunkirk.

LONDON, October 21. This afternoon's French communique says that in Belgium our troops, continuing the action between Dreirachten and Durbank, captured new German trenches north of the objectives reached yesterday. Progress continues to be satisfactory despite the difficulty of the ground. South of the Aisne there has been intermittent artillery firing. German aeroplanes dropped twenty bombs of large calibre on Dunkirk and there were thirty civilian victims.

No Enemy Counter-Attack.

LONDON, October 28. A French communique says there was no enemy counter-attack in Belgium. The prisoners we took this morning exceeded two hundred.

A German Report.

LONDON, October 28. A wireless official German message says: The enemy carried out very violent drumfire between Houthulst Wood and Passchendaele.

French Advance on the Aisne.

Captured Positions Organised.

LONDON, October 28. The night was calm on the entire front north of the Aisne. The enemy only reacted feebly with artillery. We are organising captured positions on the south bank of the Oise-Aisne Canal, of which the retreating Germans blew up the bridges. The Germans again attacked north of Chaume Wood on the right of the Meuse, and after a very lively fight, in which the enemy sustained serious losses, the enemy only gained a footing in one of our advanced elements.

French Capture another Village.

LONDON, October 26. A French communique says: Following up our success on our right on the north of the Aisne we drove back the enemy from the region north of Chapelle St Berthe to the reservoir, capturing the village of Filain. Further east we went beyond the crest of the Plateau north of the Chervigny Scar. The situation elsewhere is unchanged. We counted one hundred and sixty guns captured since October 23rd including several eight inch howitzers and many heavy guns. Two enemy 'coups de main' in Champagne failed. There was cannonading all day and night on the right of the Meuse.

Aisne Offensive Reviewed.

Brilliant Work of French Guns.

German Positions Dominated.

LONDON, October 28. Reuter's correspondent at the French headquarters summarising the results of the Aisne offensive says the operation reached its logical conclusion with the capture of the German artillery centres in Piroa Forest and at Fargny and Filain. The whole of the tactical objectives from left to right were secured. Moreover, the strategic objectives of Piroa and the wooded crest behind, as well as Fargny and Filain were obtained at a relatively small cost. Troops practically everywhere are now in touch with the Aisne canal. There are indications that the enemy is uncomfortable in the marshy ground of the canal banks and is making positions farther up the valley slope. Any way the enemy in the Aisne valley is under artillery observation as far as the Borettes. A striking feature of the battle was the crippling of the enemy artillery by the French bombardment preventing the feeding of the batteries with munitions consequently shell wounds are phenomenally low. Many prisoners belonging to one of the smartest regiments of the Prussian Guards were in a state bordering on rebellion when captured. They declared that they had been without food for three days and all the officers had abandoned them. By yesterday the only German guns able to fire in the valley were batteries at Monampteuil, lying across the canal from Chavignon, but they were soon silenced by frontal and flanking fire. From the new positions we now view the enemy's communications running across Vallee to Coucy Forest.

German Imagination.

PARIS. — A semi-official statement says that the French attacks on the Chemin-des-Dames mentioned in the German communique are entirely imaginary.

Germans Admit Retreat.

LONDON, October 28. A wireless German official message says: Our advanced troops in the Picon, Chavignon, and Ailette region were withdrawn behind the Oise and Aisne canal owing to the French pressure.

German Withdrawal.

An Enemy Admission.

LONDON, October 28. A wireless German official communique says very violent artillery bombardment from Houthulst wood as far as Hallebeke forced us to drumfire in the morning and the enemy attacked at several points after dawn. The French yesterday attack in a Ailette region and we, after short engagement in the Picon wood withdrew to the northern bank of the Oise-Aisne canal and also in accordance with the plans withdrew behind the canal near Chavignon.

French Success.

LONDON, October 28. Last night's Paris communique says that attack in Belgium began at 5.15 in morning and was completely successful. The French on both sides of Ypres-Dixmude Road carried all German positions on the front of four kilometres to an average depth of two kilometres, in spite of stubborn resistance of the enemy who suffered very heavy losses. We reached the western border of Houthulst forest and carried the villages of Verdrensmis, Ashoot Mercken and Kippe, also numerous solidly fortified farms, capturing a hundred prisoners. We made fresh progress on the Aisne front from Chavignon and occupied Froidmont farm.

Russian Front

Enemy Activity in Baltic.

LONDON, October 28. A Russian official communique says that enemy squadrons bombarded Ainabbi sector, Salimunde and the southern coast of Kuno Island.

Helsingfors to be Evacuated.

LONDON, October 28. PETROGRAD. — Preparation for the evacuation of Helsingfors are proceeding.

Italian Front

Hostile Effort Increasing.

LONDON, October 28. An Italian official communique says: After crossing the boundary line between Monte Canin and the head of the Judrio Valley the enemy attempted to reach the opening of the plains. Hostile effort on the Carso is increasing. We repulsed strong offensive thrusts.

Enemy Offensive Described.

A Colossal Movement.

LONDON, October 28. In a message from the Italian front, dated the 24th inst., Mr Ward Price says that three hundred thousand Germans from Russia concentrated on a front of twenty miles have reinforced the Austrians against the Italians and more reinforcements are behind. General Mackensen is directing the Austro-German offensive and von Buslow is commanding the Germans. The latter profiting by thick mist suddenly attacked an Italian outwork position across the Isonzo, smashing the defending brigade and reaching the banks of the Isonzo. Advancing under cover of darkness and rain up the river they seized the town of Osnorotto and then divided, part attacking Mount Starischki and the remainder pushing on towards Robic with a view to turning the whole Italian Isonzo line of defence. Both efforts were held up. Meanwhile other Germans made a frontal attack on the main Italian Isonzo line and took Luico, and also south of Tolmino surprised and ejected the Italians holding the key position of Globocak. A brigade of Bersaglieri recaptured Globocak with bombs and bayonet. The fiercest fighting, however, has occurred on the Bainsizza where the enemy has made determined efforts to drive the Italians across the Isonzo. Very heavy fighting is proceeding in the triangle formed by the Isonzo with its apex at Tolmino. It is the object of the enemy to push down the valley roads into the Friulian Plain. Throughout the fighting the Germans have shelled the Carso with seventeen-inch guns with a view to holding the Italians there.

The Enemy's Motive.

LAHORE, October 28. LONDON, October 27th: — Mr. Ward Price, who is now a correspondent on the Italian front, states that the Isonzo is well suited for campaigning at this season. The enemy's motive is largely political since he persists in the belief that Italy is weary of the war and that the initial successes that every great attack attains will spread despondency. One day with the Italian army is sufficient to show that this is a mistake. It is ready confidently to meet the dying beast's last and most desperate struggle. — ("C. and M. Gazette" special cable.)

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Dasserah and Mohorrum.

At D. Ihi.

DELHI, October 28. Mohorrum passed off very quietly at Delhi. There was no disturbance of any kind, though armed police escorted the procession. As the customary route of Rama's procession was changed by the authorities to avoid disturbance, the Hindus did not start any procession this year, and the Hindu shop-keepers kept their shops closed during the period of Ramalila festival by way of protest. The period of strike is over and the Hindus have begun to open their shops to-day. There appears no hostile feeling between Hindu and Mahomedan communities.

Simla

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 28. H. E. the Viceroy has received the following telegram dated the 26th October from the Secretary of State for India:—

The enemy delivered a strong counter-attack on the position recently won by the British in the southern position of Houthulst Wood, and compelled the British to fall back a short distance, but on the remainder of the front the positions had been maintained and consolidated and further German counter-attacks had been repulsed.

Weather has been very bad for aviation but British squadrons have again attacked the factories and communications near Scharbruck, securing a direct hit on a train and causing fires and considerable damage at various points.

The French have achieved another great success on the Aisne Ridge. Advancing on a front of 5 miles north-east of Soissons they penetrated the enemy lines to the depth of a mile and a half, captured an important position Fort Malmaison, dominating the plain Aisne as well as the villages Allen and Chavignon. They afterwards made further advance up to the banks of Oise-Aisne Canal, capturing the village and forest of Picon and the village Regny Filain.

The total number of prisoners captured is 11,000, besides 120 guns and several hundreds of mine throwers and machine-guns. The French are thus in a position to enfilade enemy positions north of the Aisne Ridge. The German attack in the Verdun region has been repulsed.

The Austrians with strong German reinforcements and with the aid of the troops withdrawn from the Russian front, have made an attack on the Italians on the Upper Isonzo north of Tolmino, where Italian positions lay partly on one side of the river and partly on the other. The Italians have been forced back across Isonzo with considerable loss. The enemy also attacked the Bainsizza Plateau but were kept in check.

The Germans have made a withdrawal of about 20 miles in the Riga region destroying all buildings and roads and blowing up bridges.

There has been an increase in the number of losses from submarines. 2,648 vessels of all nationalities arrived and 2,389 left British ports. 17 British vessels over and 8 under 1,600 tons were sunk.

Central Imperial Indian Relief Fund.

SIMLA, October 28. The total sum received by way of subscription to the Central Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to the September 1917 was 1,37,40,000. Interest on sums placed at fixed deposit amounted to about Rs. 6,70,000 bringing the total income of the Central Fund up to Rs. 1,44,10,000. The expenditure up to the same date amounted to Rs. 73,80,000. Balance in hand of the Central Fund on the 30th September 1917, was Rs. 70,30,000.

Calcutta

Shooting Accident.

CALCUTTA, October 21. On Friday afternoon an unfortunate shooting accident occurred in the Sibpur botanical gardens resulting in somewhat serious injuries to two Mahomedan youths. It appears that a student of the Calcutta Madrasah named Sarafat Saidut with a friend named Tabrat Moazzin visited the gardens and they were seated on a bench at about 5.30 P. M., when they in a playful mood decided to inscribe their names on the bark. Just as they were engaged in writing they were startled by a report of a firearm. Almost immediately Saidut was struck on hand with a bullet. His companion looked round in the direction of the sound when there followed another report and the latter received a bullet on the leg. If he had not turned round as he did he would probably have been shot in the back or head. While they were lying stupefied with horror a European advanced to them and after helping them into a motor car immediately took them to the Medical College Hospital where they have been detained. The European referred to above has given his name to the authorities and says that he accidentally shot two youths in attempting to kill a dog.

Burma

Servant's Ghastly Crime.

Parsi Lady Murdered at Rangoon.

RANGOON, October 28. The Sub-Divisional Officer, Rangoon, has begun a magisterial enquiry into the murder of Mrs. Mistry, wife of the Superintendent of Military Accounts Department, accused being their Native Christian cook named Joseph. It is alleged that on the 5th October the accused cut his mistress's throat with a razor and a knife, after which he attempted to commit suicide by cutting his own throat. The evidence of 9 witnesses examined for the Crown showed that the body of Mrs. Mistry, a Parsi lady was found in a pool of blood in the down stairs of her house in Mandalay Lashio road. She had a jacket on and her under-clothes had been disarranged. Her throat was cut in such a manner that the head was nearly severed from the body. The murderer evidently not succeeding with a razor which appeared to have been snatched away by the lady from the appearance of the cuts on her hand, cut her with a knife. The body was lying on its back with four gold bangles on the feet, indicating that robbery was not the motive for the murder. A servant of one of the neighbour's gave evidence to the effect that shortly after the commission of the deed he saw the accused jump out of the window of the room where the body was found. The accused had a blood stain on his chest and was holding a weapon about 8 inches in length, which he dropped further down the road when he ran away and which was subsequently picked up. Kumroodin a sweeper in the employ of Mr. Emura, deposed to the accused having spoken to him while he was walking near his master's house on the road near the bazaar on the morning of the murder and that the accused said that he had not been paid his wages by Mrs. Mistry, adding if he was not given them either his own life must go or that of his mistress. Sandaram, a compounder of Maymyo Hospital, testified to the accused on being questioned admitting having cut his own throat but assigned no reason. The enquiry is proceeding.

Development of Burma.

RANGOON, October 28. The following letter written on board the ship had been received by the Hon'ble Mr. A. K. A. S. Jammal, C.I.E. from Sir Harcourt Butler:—Dear Mr. Jammal: As you have taken a prominent part in recruiting Indians and held a marked position in the place I write to

TELEGRAMS.

you to thank through you all my friends amongst Indians in Burma who are doing so much to develop the province. Burma for Burmans is a natural cry of the province but there is room for all and I wish you to know how much I appreciate the work of Indians in Burma. I earnestly hope they will relax no efforts towards the industrial development of the province for in this their future is wrapped up. To you in particular and to leaders of Hindu and Parsee communities I am bolden for support and help during the last two years. All good wishes to you all. Yours sincerely etc.

Bombay

Bombay Indian Councillors.

A Useful Association.

BOMBAY, October 28.

Non-official Indian members of the Bombay Legislative Council have formed an association to informally discuss questions likely to be brought forward at the meeting of the Legislative Council. Matters of public importance communicated to the association by public bodies and individuals will be duly considered by the members before action is taken in the Legislative Council. The inception of the Association is due to Hon'ble Mr. V. J. Patel and the Hon'ble Sir Dinshaw Petit, who will act as secretaries with office in the Servants of India Society's building in Bombay. Twenty-seven out of thirty-one Indian members of the Provincial Council have already joined the association.

Mohurrum in Poona.

POONA, October 28.

The celebration of Mohurrum in Poona began one day later than expected this year owing to non-visibility of the moon on account of rain clouds. The result was that the immersion of Taboots instead of taking place on Saturday evening took place this evening everything passing off without hitch. Last night was "Kafal ka Raah" when Taboots in the cantonment were carried through the centre and main streets in procession to the accompaniment of much tom-tomming the proceedings ending at 2 a.m. At noon to-day the Cantonment taboots were once more drawn out and after going through part of the city picking up taboots there combined processions made for Wellesley Bridge whence taboots were cast into the river. The City Magistrate, City Sahabdar, local Superintendent of Police and most of the Policemen were as usual on duty till the last of the processionists departed.

Hon'ble Mr. Jinna's Cables to Premier and S of S.

BOMBAY, October 28.

Mr. Jinna as president of the Home Rule League Bombay, has sent the following cable to the Prime Minister and the Secretary of State on behalf of the Home Rule League:—I am directed to express the protest against the gross misrepresentation made by Lord Sydenham in the article in the "Sunday Times" and the nature of agitation he is fostering in England and who makes difficult for Indians to preserve a calm and peaceful atmosphere for which the Viceroy has appealed and they are anxious to maintain. The statement that the failure of the volunteer movement is a proof of how completely political agitators misrepresent Indian opinion is grossly misleading. The Commander-in-Chief has refused to extend time limit for enlistment as the number 600 the authorities asked for under the Act had been made up in spite of many disabilities especially the bar which existed against Indians holding King's Commission and the failure to remove the bar when inviting recruits for Indian Defence Force. Lord Sydenham's unsympathetic and unprogressive regime is not forgotten in this presidency. He shows himself to be completely out of touch with public opinion in India when he says 'the small body of political agitators in this country is demanding power for its own ends'. The Home Rule movement aiming at self-government within the empire on colonial lines is supported not only by educated classes but has seized the mind of the masses whose enthusiasm for the cause had been demonstrated during the past year in a manner perhaps incredible to those who left India four or five years ago. There is no more legitimate grievance than in demand for self-government for India and it would be deplorable if British electorates were to be deterred from doing justice to Indian people by ill-informed and biased representations of reactionary agitators. General confidence which Lord Sydenham urges British rule has deservedly won in the past cannot be more safely and better retained than by meeting this just demand.

Punjab

Punjab Provincial Conference.

Yesterday's Proceedings.

LAHORE, October 28.

At the second day's sitting of the Punjab Provincial Conference to-day resolutions affirming steadfast loyalty and unflinching devotion of the people of the Punjab to the person and throne of His Most Gracious Majesty the King Emperor and their resolution to continue to place all their resources in men, money and material until the cause of justice and right was crowned with triumph, and another offering warmest welcome to the Right Hon'ble Mr. Montagu and trusting that his official visit would be the forerunner of great constitutional changes, were put from the chair, and carried with acclamation. The third resolution asking that definite steps be taken immediately to grant the people of India responsible association and share in the government and administration of the country, and expressing full adherence to the Congress-League Reform scheme as embodying a careful plan for the introduction of a self-government in India was moved by Mr. Manohar Lal, Barrister, Minto Professor, in a thoughtful speech in which he examined and explained details of the scheme. He vehemently repudiated the charge that the Indians looked

character and said the Indians who were the inheritors of mighty civilisations and participants in the awakening of the East were certainly as fit for self-government as any other nation. He concluded with an appeal for the uplift of this ancient land. Kabhi Ram of Ferozpur, ex-member, Punjab Legislative Council, and Golam Mobyuddin, pleader, Kasur, supported the resolution in Urdu.

Mr. Darkat Ali, editor of the "Observer" further supported the resolution.

Mr. Dongaprasad, pleader, urged for adequate representation of the Sikh community and said he had the idea of moving an amendment securing such representation. The President gave an assurance that the conference would be perfectly willing to consider and discuss the question with the chief Khalsa or other public body if the latter expressed such desire. Another resolution urging for the Punjab the status of a major province on account of its population, political and economic importance, was moved from the chair and carried unanimously.

The conference then adjourned for lunch.

Quite a large number of resolutions were taken and passed at this afternoon sitting of the Punjab conference. The first was to the substantial extension of local self-government covering the establishment of Municipal Boards in all towns with 3,000 and more population, extension of the war elective principle, non-official Chairmen and the establishment of Panchayats on elective system in villages. Other resolutions urged the establishment of a High Court independent of the Executive, duration of land revenue settlements for fifty years, total repeal of the Arms Act, the establishment of a Military College open to Indians of all classes in the Punjab, raising the status of India to that of the self-governing dominions, immediate repeal of the press act, release of Messrs Mahomed Ali and Shaikat Ali, establishment of District Congress Committees in every district, and the appointment of a mixed committee to enquire into the case of each person interned under the Defence of India Act. Another resolution condemned the unjustified attack by the Anglo-Indian Association and newspapers upon the Right Hon'ble Mr. Montagu and vilification by them of the party of Indian constitutional reformers. It was also resolved to invite the Congress and League next year to Lahore and to accept Amritsar's invitation to hold the conference there next year and also that a deputation consisting of the President's Chairman and other delegates should wait upon Mr. Montagu. The conference dispersed with ringing cheers for the King Emperor.

United Provinces

Disturbances at Allahabad.

ALLAHABAD, October 28.

In connection with the disturbances at Allahabad there was nothing like organised riot and no looting has been reported. The corpse of a Mahomedan who was killed was taken to burial ground under cavalry escort. Order was published that no one should carry lathis and it had good effect. A few isolated cases of attack took place in various parts of the city. On Saturday a conference was held at Kotwali at the instance of Mr. Gaskell, District Magistrate. Among those present were Maulana Vilayat Hussain, Mr. Baqui Khan, junior vice Chairman, Municipal Board, the Hon'ble Dr. Tej Bahadur Sapru and Lala Sheocharan Lal, the Commissioner of Allahabad, Mr. Fremantle and Mr. Burton, Superintendent of Police. It was decided that local committees should be formed in each Mohalla to restore calm and confidence among the people and prevent outrages. In the evening there was a meeting at Kotwali. The Commissioner presided and those present numbering a few hundreds were addressed by Maulana Vilayat Hussain and Dr. Sapru among others. Confidence has now been restored owing to prompt measures of civil and military authorities. Shops which had been closed began to be opened and more or less normal conditions are prevailing at present. Officials worked very hard to bring about the satisfactory state of affairs. Mr. Gaskell and Mr. Burton remaining night and day in Kotwali since the festival began to see to things.

ALLAHABAD, October 28.

(Delayed in Transmission).

Further details collected of the disturbances in Allahabad on Thursday night show that the first few days of the festival passed off quietly but since feelings between the two communities have become strained on Thursday Hindu processionists were extremely panic-stricken. A head constable by firing his rifle into air stopped what looked like being an ugly rush while Mr. Burton, Superintendent of Police intervened in time to save an empty house being unroofed by the mob. An affray took place between the two communities and several were injured. Death of a Mahomedan created intense excitement among his co-religionists. To avert any serious disturbance additional troops were drafted into the city including Indian cavalry. United Provinces Light Horse and British infantry. Last night mohurrum procession did not take place and everything is quiet, so far it was the prompt action of Mr. Gaskell and military authorities which averted serious disturbances.

Baluchistan

Lady Chelmsford Opens Dufferin Hospital

VICEROY'S CAMP, B. STEPS, October 28.

Her Excellency Lady Chelmsford opened the new Lady Sandeman Dufferin Hospital for women at Quetta on October 25th at 12.15 P.M. Her Excellency was accompanied by Sir John Ramsay and Colonel Austin Smith and on arrival was met by Lady Ramsay, Mr. H. R. C. Dobbs, Lieut.-Col. A. S. Duke and the members of the Local Dufferin Committee. Many influential Indian ladies and gentlemen were present including those who had generously assisted the building fund. Lieutenant Col. A. S. Duke I. M. S., then opened the proceedings by reading an address giving a history of the gradual advance of the work of the Dufferin Fund in Quetta up to the erection of the present excellent hospital.

In reply Her Excellency Lady Chelmsford said:—It is a great pleasure to me to be present here to-day for the purpose of opening the new Lady Sandeman Dufferin Hospital for women which by its excellence of design and general suitability furnishes a practical proof of the

advance which is taking place in providing for the needs of Indian women in Quetta. I need hardly tell you that I take the very greatest interest in the object for which the Countess of Dufferin Fund was established namely, to supply medical aid to women in India and as far as possible to mitigate the suffering which women in this country undergo in the absence of skilled medical attention and it is my most earnest desire to enlarge the sphere of the work carried on by the funds as far as lies in my power. I note that this hospital is the outcome of a gradual advance from small beginning and I congratulate these public spirited gentlemen who have come forward with such generosity in the hour of need to help on the scheme to its practical realisation. It is a great satisfaction to me to hear that Khan Bahadur Ardeshir Marker has given the sum of Rs. 15,000, in memory of his late mother. I can think of no more worthy memorial than that of helping to establish a hospital for women. I note too with pleasure the generosity of the Kalat State, of Seth Kimat Rai, Seth Abdusatar and others in helping to provide the funds that are so urgently required. You have now a well planned hospital constructed on modern principles and I will do my best as the president of the Central Committee of the Dufferin Fund to supply in due course first a class medical women of the women's medical service as soon as possible. A hospital such as this requires a good medical women in charge if it is to achieve its full measure of success. Unfortunately the supply of first class medical women is at present very limited owing to the prior claims of the war, but you may rest assured that the needs of Quetta will be borne in mind. When eventually a first class medical women can be appointed to carry on the work of your hospital her salary will be met by the women medical service and you will therefore be able to devote those funds which you allocate to salaries in providing the necessary staff to carry on efficiently the work of this hospital. Quetta is a growing city. Its population is rapidly increasing and the admirable work done by the Zenana Mission Hospital under Dr. E. Stuart has been able to do a great deal in providing for the medical relief of the women of the neighbourhood. Still it seemed both desirable and needful to have a well equipped modern hospital at the centre of this great province. I should like to take this opportunity of acknowledging the work that Dr. Stuart is carrying on in your city in training indigenous 'dhaies' thereby helping to provide more fully skilled aid to Indian women in their confinements. I note from her report that 30 'dhaies' were attending the two years course established by her and that of these 9 passed the examination satisfactorily and are now practising under supervision. Nearly 600 cases were attended by them in the year and visited by medical women with very satisfactory results. I feel this is an important step in the right direction and I am glad that the Victoria Memorial Scholarships Fund has been able to assist this good work in giving as it does Rs. 100 a month towards the cost. I congratulate Dr. Stuart on the good work she is doing and I hope that as the education of this class of women advances they will appreciate in ever increasing measure the necessity of adopting modern methods of efficiency in carrying on their work. I now declare the Lady Sandeman Dufferin Hospital open in the confident hope that it will take a high rank among the institutions of this city and win for itself a name both near and far as a beneficent agency in the alleviation of suffering and in the welfare of the home.

Her Excellency then proceeded to inspect the hospital going over every part of the building and after doing so expressed her satisfaction at its general suitability for the purpose for which it is intended and the excellent arrangements for the comfort of the patient to be admitted. Her Excellency then left for the Residency accompanied by Sir John Ramsay.

BRIEF TELEGRAMS.

—101—

Passenger service between Phulera and Kuchman Road has been restored.

Mohurrum was celebrated in Bombay on Saturday night and passed off quietly.

A cable station is to be constructed at Ramra in Kyaukpau district and a plot of ground is to be acquired for the purpose.

Line between Dhuri and Chintanwala breached at miles 46/6 and 46/7. All passenger traffic are being transhipped.

The District Traffic Superintendent fires: Due to Shambar Lake in flood passenger service between Phulera and Kuchman road stopped.

The District Traffic Superintendent, Bhatinda wires:—The wagons were reloaded and the line restored for traffic at 12.55 to-day (27th).

In the fracas during the Dasorrh procession last Thursday night two men are reported to have been killed and about 12 wounded.

The Hon'ble Mr. W. F. Rice, Acting Lieutenant-Governor has opened Maymyo Fund with a subscription of Rs. 1000 and Major General Raitt Rs. 300.

The Bengal Chamber of Commerce has been informed by the Collector of Customs, Calcutta, that the scheme for shipment of jute and jute goods to New York or San Francisco for transshipment to Central and South American ports has been abandoned.

The Honorary Secretary, Burma Provincial Congress Committee, has issued a statement in which he says the committee has been collecting signature on the memorial to be presented to the Hon'ble Mr. Montagu, supporting the Congress-League reform scheme. The forms have been translated in some of the vernaculars and are being translated in remaining languages. Memorial forms sent to Promote, the committee is informed, for signature have been seized by the police. As yet no cause is known why the police have taken action against that being done. The committee wait with anxiety the reply to their memorial from the Lieutenant-Governor.

గోదావరిమండలప్రాంత తర ప్రథమ మహాజనసభ

చిక్కవోలు.

(మా ప్రత్యేక స్వకీయ విలేజ్.)

చిక్కవోలు, ఆక్టోబరు 27.—గోదావరిమండల ప్రాంత తర ప్రథమ మహాజనసభ నేడు 1 1/2 గంటలకు సభాసంధిరమున సమావేశమయినది. లైలుస్టేషను వద్ద కట్టబడిన పెద్ద మందిరమున తాళములతోడను భోజనములతోడను అలంకరింపబడినది. లైలుస్టేషను నుండి సభాసంధిరమునకు భోవుయ్యగూడ దచ్చటకు శ్రీ రాజదంపతులకు జయము 'మిత్రమండలికి విజయము' అని యు, మందిరముభిమున దక్షిణ హిందూ దేవతల సమీపము అని ఆర్పిలు కట్టబడినవి. సభా మంటపము చాందినితో నలంకరింపబడినది. శ్రీ రాజదంపతుల పటములు సభామందిరము నలంకరించినవి. కార్యనిర్వాహకుల యభిప్రాయము ప్రకారముగా 4500 మంది ప్రతినిధులు సభకువచ్చేసిరి. కాని వారిలో ప్రతినిధి టిక్కెట్టు లేక వచ్చిన వారు సుమారు 2500 వచ్చిరిని వారియభిప్రాయము. రా. బ. పిట్టి త్యాగరావు చెట్టిగారు ఎ. సి. పాథ్ పాఠాధినాయకుగారు ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు ఏ.పి. పాథ్ గారు పి. రామయ్యగారు, రామలింగచెట్టిగారు, రా. బ. ఆర్. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు; రా. బ. కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు, ఆంధ్రవీరకంఠీరక కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు రా. బ. కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణగారు, కామ్రేవులపల్లి జమీందారుగారు, ఎ. రామస్వామి చెట్టిగారు, కోయంబుత్తూరు మున్నగు బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు సభామంటపము నలంకరించిరి. సభ ప్రారంభమవుటకు పూర్వము రావుబహద్దూరు రిఘుపతి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు ద్వైప్రార్థన గావించిరి. తరువాత ఎ. సి. పాథ్ పాఠాధినాయకుగారు తెనుగున పద్యములను జదిపిరి. పితృట ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు రాయసాహెబు మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నం నాయుడు గారు తమ యావస్థాసగును ఆంగ్లేయభాష యందు జదిపిన తరువాత వ్రథ్థనుగా తెనుగున తమ యావస్థాసగును సభ్యులకు జెప్పిరి. పితృట కార్యదర్శులలో నొకరగు కో. కా. అప్పారావుగారు సభకు రాజాలమికి చింతింపుచు సభకు తమ సానుభూతిని తెలిపిన చు. గా. సోమసుందరము పిట్టెగారు, పి. వి. గోపాలకృష్ణ కడ్డలూరు, జె. డి. సామ్యూల్, రి. ఎ. స. భావతి మొదలయిన మున్నగు వారి యుత్తరములను శంఠిపాద్రలను జదిపిరి. అటు పిమ్మట కామ్రేవుల జమీందారుగారు తేచి జమీందారులలో విద్యాధితులయిన చల్లపల్లి కుమారగారాజా వారిని యగ్రాసాధిపతిగా నుండవని కోరిరి. తరువాత కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు తేచి తా మేపక్షము చేరి పనిచెప్పిరి. వారు సభయొక్క గొర్రెదేశము చెప్పచు బ్రాహ్మణుల నెంతమాత్రము బ్రాహ్మణేతరసభాసమయితో చూడదనియు, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణసాలయమునండి పుట్టినవలె కాబట్టి బ్రాహ్మణులు జ్ఞానసంపన్నులనియు, కనుకనే బ్రాహ్మణోమమదేవతామని చెప్పబడినదనియు చెప్పిరి. కాని బ్రాహ్మణులు వారి యాచారములను విడిచియిప్పుడు యమదేవతలయిరి అని చెప్పిరి. వెంకటరత్నం నాయుడుగారు చెప్పినటుల తెలగాలు, కమ్మల, రెండుకూడలలో చేరగనియును వారు త్రిమయలలో చేరుకొనియును, కుంగలి, చాకలివాండ్లు మాత్రము మాద్రజాతిలో చేరుదునని చెప్పచు శ్రీరాజావారిని యగ్రాసాధిపత్యమునలంకరింపవలెనని కోరిరి. డాక్టరు బోపి గారును, గారు చంద్రప్రభాకరాలాకావోడగరము మునసబు బి. వెంకటరత్నము గారును ఆ తీర్మానమును బలపరచిరి.

అగ్రాసాధిపతులు తేచి వారి వ్యాసమును ఆంగ్లేయ భాష రాని సభ్యులయెదుట ఆంగ్లమున జదిపిరి. సభ్యులలో చాలాకాలము పుట్టినది. తెనుగునమాడ అధ్యక్షోపన్యాసమును గా. టి. గోపాలకృష్ణయ్యగారు చదివరి. ఆంగ్లేయ వ్యాస సుధ్యమున చు. గా. కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు సభాసంధిరమును విడిచివెళ్లుటచే సభ్యులలో సుమారు సగముమంది వారి వెంటకు వెళ్లుటయు మిగిలినవారు గురుగునలాడుటయు సంభవించినది. అందుచే నుపన్యాసము పూర్తికచదువబడలేదు. గోదావరి జిల్లాలోని ప్రతితాలూకానుండి నిమయనిర్ణయ సభ్యులు సుమారు 70 మంది నెన్నుకొనబడిరి. సభ నేటికి ముగిసినది. రేపు. 12 గంటలకు తిరిగి సభ సమావేశమగును.

అధ్యక్షుకోపన్యాసము.

అధ్యక్షులగు శ్రీ చల్లపల్లి కుమారరాజా యార్లగడ్డ అంకి నీడు ప్రసాదబహదరు బి. ఎ. గారి యధ్యక్ష కోపన్యాసమున నీక్రిందిభాగములు ముద్రపరచుచున్నవి.

హైందవాశయములు.

భరతవర్ష మనాదినుండియు, ఏక రాజ్యాధిపత్యమున మనుచున్నది. పురాణయుగమునైనను, చారిత్రకయుగమునైనను భరతవర్షము ఏక రాజ్యాధిపత్యముననే కాలముగడపినట్లు సాక్ష్యము కన్పించుచున్నది. భరతవర్షము చిరకాలమునుండి యేక రాజ్యాధిపత్యమున కలవడియున్నది. పూర్వము గాజులు తమ యేల్బడికిలోబడియుండు ప్రజలనిమిత్తము కొన్ని విధాయక కృత్యములను నెఱవేర్చుచుండవలయునను నిశుగుముండెను. రాజులు, తమ మంత్రులతోడను, భగ్యశాస్త్ర పండితులతోడను కార్యలోచనచేసి, దేశభ్యుదయమునకు బనికివచ్చు చట్టములను, ఉత్తమపులను సాలించుచుండెడివారు ఇట్టిరాజ్యాంగపద్ధతియే బ్రిటిషువారితనము, భరతవర్షమున బ్రతిష్ఠింపబడునట్లు సాగుచుండెను. బ్రిటిష్ దొంగతనము స్థాపించబడిన తరువాత కొత్త రాజ్యాంగపద్ధతులు, పాలనాంగములు బయలుదేలినవి; చట్టనిర్మాణ సభలు ఏర్పడబడినవి; తత్ఫలము 1909-వ సంవత్సరమున, మింటో మాల్లే ప్రభువులచే సంస్కరింపబడినవి. మింటో మాల్లే సంస్కరణములు వచ్చుటకు పూర్వము దొంగతనమువారి పాలనము కలిగినయెడల; ఆ కాలిన్యమునే యిప్పటివారు నిరంకుశాధికార ప్రయత్ని మనుచున్నారు. మింటో-మాల్లే సంస్కరణము లమలులోనికి వచ్చినతోడనే రాజ్యాంగ విధానము చాలవఱకు మారినది. చట్టనిర్మాణ సభాసభ్యులకు కొత్త యధికారములు వచ్చినవి; అనేక రాజకీయకార్యముల గూర్చి గౌరవసభ్యులు తీర్మానము లుపవాదింప నిధికారులయిరి; ఉద్యోగేతర గౌరవసభ్యు లాదాయ విచారణ కార్యనిర్వాహక సభతోడ గూడ సభ్యులగు నియమించబడుచున్నారు. ఈ మింటో మాల్లే సంస్కరణములను గ్రహించుచున్నపుడు మన వారు సంకల్ప త్ఫుల యిరిగాని, రానురాను, ఆ సంస్కరణములు, దేశపాలన మిట్లుండవలయునని యొక రాజ్యాంగ తంత్రమును నిర్మించుట కవకాశము కలిగించెడివారని తలంచుచున్నారు. ఈ కారణముచేతనా, ఇతర కారణములచేతనా, మనవారిపుడు చట్టనిర్మాణసభ లింకను నిర్బంధించబడవలయుననియు, గౌరవసభ్యుల యధికారము లతిశయింప వలయుననియు జెప్పచున్నారు. ఈ యాందోళన మిట్లు సాగుచుండగ, కొన్ని నవీకరణలు ప్రాచుర్యాన ముండినవి; వీనిపుట్టుకకు లోకాపాదకరమగు ఐరోపా మహాయుద్ధము కారణము; ఈయుద్ధమున మనదేశము వారికి జెక్కుదొంగతనమువారితో మైత్రిపరచుకొనె; ఆ కారణముచే మనవారిలో గొన్ని నవీకరణ్యాంగ నిర్మాణాశయము లుండుదలచినవి. దొంగతనము లింతకంటె బ్రజాధికారముం గలవియగునని, ఇట్టి సానుభూతి కలుగజాలవను నొక యభిప్రాయము మిత్రమండలివారి దేశములం జెల్లవలను న్యాపించినది; ఆంగ్ల రాజకీయ తంత్రజ్ఞ శిఖామణులగు ఆన్ ట్లీత్, లామోడోజ్జి, బాల్ ఫోర్, చేబర్లేక్ ప్రముఖుల ప్రసంగములు కూడ ఈ యభిప్రాయమును బలపఱచుచున్నయవి. ఈ ప్రసంగములన్నియు, హిందూదేశమందలి, విద్యాధిక యువజనుల దృష్టి నాకర్షింపగలవు. ఈ కారణముచే నది కఠినం గాలూడద జోటుగనాడజాలక యల్లాడుచుండిన సంపూర్ణ ప్రజాస్వామికోదేశ మొకటి మనదేశము నంకురింపగల్గినది. కీలిక గాంతోడైన చందమున, విదేశాగతమగు నీ సంపూర్ణ ప్రజాస్వామికోదేశము బాంబోసి వెంటుటకు, మన తక్షణస్వరాజ్యవాద శిఖామణుల ప్రసంగములు తోడ్పడబ్రూనినవి; దానంతేని కొందఱు విధ్యాధికులు మనదేశ సంపూర్ణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య గ్రహణమునకు దాగియున్నను లేకపోయినను, తక్షణమే స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్య మనుగ్రహింపవలసినదని యర్థించుచున్న వారు; స్థితిగతులు గలవారు, పూర్వచారపరాయణులు తక్షణస్వరాజ్యమునలనగిమిలు మూడగలవని యనుమానించుచున్నారు; ఇట్లని వాకి స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ లేదని తలంపబోతుండు; యాభిప్రాయముల గాజకీయ సంస్కరణము లొక కొన్ని వర్తమానులు అనుగ్రహించబడుట అనసరమనియు, యుక్తియని ము, భగ్యనియు వారుకూడ బలీయముగ దలంచుచున్నారు.

సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు హిందూదేశము తగియున్నదియో?

మనదేశమందలి యొక నూతనవ్యక్తి వ్యాపించియున్న మాట నిక్కము; ఈ నూతనవ్యక్తి నిర్వాజ్యముగ వచ్చినది యొ నిర్బంధస్థితిగతులవలన గల్గినదియో యిందుక విమర్శించుట సమంజసము. రాజకీయ మితవాదు లందఱు, మింటో-మాల్లే సంస్కరణ ప్రధానముం గూర్చి మిక్కిలి సంతసిం చిరి; తత్సంస్కరణములు వాసునిన వానికంటె మించి యుండుటయే వారిసంతోషమునకు కారణము. చట్టనిర్మాణ సభలకువచ్చియు సంస్కరణములు మాత్ర మన స్థానమున గొంచుము కష్టపెట్టుచున్నట్లు, అక్కడక్కడ యసంతృప్తి వెలిపుచుబడెను. ఈ స్వల్పసంతృప్తి తప్ప, ఈ సంస్కరణములం గూర్చి ఐరోపాభయంకరయుద్ధము 1914-వ సం. మున, తిట్టనిరుణకు, మజియెట్టి యసంతృప్తియు, బ్రకటింపబడలేదు. ఈ యుద్ధము ప్రాంతభయమున మొదలుకొని, సంపూర్ణ స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యము కావలయు ననుభవనియొకటి సృష్టింపబడుచున్నది; ఇందుం గూర్చి యపన్యాసవేదికలమీదదను, ప్రతికలలోను, దోహదము నేయబడుచున్న యాందోళనమునకు మితములేను. ఈ యాందోళనముయొక్క ప్రతిఫలమేమి? దేశీయ మహాజనసభ మితవాదుల చేతులనుండి చల్లవల్లగ జాతీయాయితమితవాదుల చంక యెక్కినది! ఇట్లు దాడంబరముతో బ్రకటింపబడుచున్న రాజకీయ సంస్కరణప్రజాశికినీయమితవాదులు, దేశీయమహాజన సభవారిచే నంకిరింపజేసిరి; ఈ సంస్కరణ ప్రజాశికి యనుష్ఠాన యోగ్యమగునా కానా యని యెంచు వారు మోచింపరైరి. కీర్తిశేఖరియిన మహతా, గోకలేగ్లా యభిప్రాయములను, వారిబోలిన మితవాద మహత యల యభిప్రాయములను బహుసింపబడుచున్నది. ఏవిధమయిన శిక్షను బొందకయే, మనరాజ్యమును మనము సాలించుకొనగల సమ నభిప్రాయమొకటి ప్రజల కుద్బోధింపబడుచున్నది. స్వరాజ్యముం గూర్చి రచియించబడియున్న గ్రంథములలో గన్పించు భర్మమాత్రిములను, డోహలను పల్లించినంత మాత్రముచే దమ రాజ్యముం దాము వాలించుకొను ననుభవముం గాంచవచ్చునని ప్రజ లుపదేశింప బడుచున్నారు.

భరతవర్షము తక్షణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్య గ్రహణమునకు దగియున్నదని, యెంచుట, మూడువిషయములు, అవసరములయియున్నవి:—(1) పూర్వపెప్పుడయిన మనకు నిక్కమయిన స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యముకలదా? ఉన్నదానియనుభవ మిపుడుకోరుచున్న స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యాభివృద్ధికి సరిపడి యుండునా? యను సంతకములు మొట్టమొదట మోచింపవలయును. చుక్రలం బరిధించిచూడగా, మన తక్షణ స్వరాజ్యము లిపుడర్థించుచున్న స్వరాజ్యస్వాతంత్ర్యమువంటి స్వాతంత్ర్యము మొట్టమొదటమనకున్నట్లుకన్పింపదు. స్థానిక స్వరాజ్యములం జక్కబెట్టుకొనుటయు, పల్లెటూళ్లముందుంచునాటి సభలు బ్రతిష్ఠించుసభాత్రయమున్నట్లు కన్పించుచున్నది. హిందూమహా సంకల్ప మనదేశము ఏక రాజ్యాధిపత్యమునకులోబడియుండెడిదనియిరకటకేమనించి యున్నాడను; పాంథిక శాసననిర్మాణమునబలములపురోహితులతో బగ్యాలోచించుచుండెడివారనిమాచించియున్నాడను. ఇట్లందు దేశము స్వరాజ్యం గోరుటలేదా? మనమొరుచే గోరగాదు? అనునాద మొకటి ప్రబలియున్నది ఇట్లండు దేశస్థితిగతులకు మనదేశ స్థితిగతులకు బోలిక లేదని మన మెఱుంగుదుము; ఇట్లండు దేశము 1800 వ సంవత్సరము కఠిన స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యములం జనిచూచుచుండిరి. ఇప్పుడు ఇట్లండు దేశమునకు స్వరాజ్య మొసంగినదో అని కొత్తగ, ఈ బడిదని చెప్పటకు విలులేను. అనితఱగోగ గల స్వరాజ్యమునే మఱుల ఒంగి నట్లుగ నే గాని వేఱుగాదు; అట్లయ్యును ఇట్లండు స్వరాజ్యసమస్య యింకను, ఇదమిత మి తీగ్రానింప బడలేదు; ఇట్లు తీర్మానింప బడకపోవుటకు, వారిక గల భిన్న మతాభిప్రాయములే కారణము. సంగతి సందర్భము లిట్లున్నవి; వీరింబట్టి చూడగ హైందవ స్వరాజ్యసమస్య అంతి కంటె కష్టమయి న్నదనియే, యెన్నవచ్చును. మనకు గల జాతి భేదములు, అంతిరాతిభేదములు, అసంతములు, హానికరములు చున్నవి (2) పదప జాతియొకమత్యము అనలో గలదా? యని మోచింపవలయును. సామాన్య ప్రజల జీవితము యొక్క లోగుట్టు మన మెఱుంగుదుము. సంఘములు పెక్కులు, సంఘాంతరము లనంతములు; వీనిలో గల భిన్నాభిప్రాయము లసంఖ్యాకములు. హైందవ జాతి కు మొకటి కలదని మన ముదినము నినుండుము; దానికేమి. మన యనుభవ మేమి చెప్పచున్నది? హైందవ జాతీయ మనునది ప్రత్యేక మొకటి కానరాదు; వందల కొలది హైందవ జాతీయములు గోర

రించు చున్నది; వారు మాటాడు భావము భిన్నములు; అనుష్టుప్ అచ్చాన వ్యవహారము భిన్నములు; వారి భావ నలు భిన్నములు; వారి కార్యములు భిన్నములు. ప్రస్తుత సందర్భాన్ని గూర్చి అక్కడలలో ముడివేసి యుంచినది; ఈ ముడి వీడిపోయినకాని సమీక్షణము, పుస్తక సూక్ష్మము నెలకొనక బాంధవు. (3) తమవారే, బసంతులము స్వాతంత్ర్యము పరచుకొనియే కొనకటకు దగినవారు ప్రజలకు గలదా లేదా? మన చెప్పింపవలయును. ప్రజలు చక్కగ జరుపు కొనిన వారు కానిచో అయోగ్యము ప్రతినిధులగుదురు; నిర్వచనాధికారము (పోలింగ్ పవర్) నందియోగము సేయవలయుననుట కార్యము కష్టమైనది. మనదేశమున స్థితిగతులు గల వారు, సామాన్య ప్రజలు విద్యావహినలయి యున్నార; వీరంతాకాలము, తమ నిర్వచనాధికారమును, స్వరాజ్యము నిమిత్తము పరచుకొనియే కొనకటకు యంతకాలము, మహాపాపముల చే సామాన్య ప్రజలం బురికొల్పి లేకదేయగల మన గాఢము కొండలుబయలుదేలి, మనకుం బ్రతినిధులయి, తుదకు స్వాంత్ర్యమును పొందె పరిణమించుట తప్పదు. స్థానిక ప్రతి స్థాపనము లోకలో బోకొన్న; ల యందును, చట్ట నిర్మాణ సభాసభ్యుల యెన్నకల యందును మనకుం గల స్వల్పమభవమును బట్టి చెప్పించెదమని సత్యము తెలియగలదు. ఈ గొర్రెల పంపుల నెల్లకాల మొక్క వ్యయము వారే కవులకుం బుచ్చుకొనుచున్నార; తద్వల్లనేయుం ఈ నిర్ణయరంగములం గాల్గొని నిలచు నపుడు గయితము, తద్వల్లము వారు, స్వీయవర్ణిత ప్రత్యక్షులం గ్రాసే రాజుని, తామే సమ్యక్ము నేయించుకొని కృతార్థు లగుచున్న వారు. ఈ కారణము చేతనే ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రతినిధిత్వమును బయలు వెడలి నది. తద్వల్లమును బట్టి వారే చెప్పగలను. ఈ సందర్భమున, ఇండియా డేట్ అండ్ సెక్రెటరీ ఐలింప్రెస్ ప్రభువు గారినిచూచి అప్పుపట్టనగరములో, ఇచ్చిన కడపటి యుపన్యాసమును నిమగ్నించి సన్నిహితముల బొందుపరచుట యుక్తమనియు, వి యిట్లొకరుచు చున్నాడను:-

“లోకమున కప్పుడొక దుఃఖభావనమయిన పాతము బహుశః రింపబడి యున్నది; ఈ పాతమును గుతించి, వర్తమానమున, ప్రతిభేదమునకే రాజ్యమును ప్రజానాయకులు యొందింపవలసి యున్నది. రష్యాలోని రాజకీయామిత వాదులు, విద్యుత్తేజమున నిరంతరే సాలనమునండి చిడిమింపఁ బ్రయత్నించి, తుద క దేశముం దలకొందుగ, అరాజకమునం బడఁపఁగిరి. కేదు భంకికర్షమున, వీరతర రాజ్యాంగపద్ధతులం బ్రజేన నెల్లట యొక్కవని బోధించుచున్న వారందఱకు, శాంతి మూనుడొనియ, వ్యామునకుం గట్టువసుడొనియ, వ్యాదయ పూర్వముగను, సామూహి పురస్కరణముగను మన కిచ్చె యుచు న్నాడెను. ఈ సమస్యా పూర్వమునకు వరుడొచ్చెను, ఆ సమస్య నెఱాగ్యములగు గాఢవిధానములకు మోసగెనుచున్న సాయమును, పలుకుబడిని మితిమీరియెను. గవ్యస్థానమును కాలక్రమా గరియినను, మితములను, అగు వార్యభద్రాన మార్గమున మిక్కిలి చక్కఁ జేరెను. సాంగముగు స్వరాజ్య మొనఁగినకాని చాలదలయు, అట్టిసాంగ స్వరాజ్యము భరతవర్షమున క్రిష్టమునఁ బ్రతిష్ఠించుట నందినదియొ గొందరు నలహాయి చ్చుచున్నారు. కేంద్రీకీకరణమునకాధికార ప్రయత్నము యున్న దొరతనమును, భిన్నకృత స్వతంత్రాధికార ప్రయత్న స్వరాజ్యపు దొరతనముగ మోకొక్కరాజ్యము మార్పజాలరు. ఏకీకరణదొరతనము వాయిసను యిట్లనికొం బూనుకొందురే, వారు, అందొరతనముం జూచి కంగారు పడి, భయాక్రాంతులయి, తమ గుంభమునకు, వ్యాధానాయక విచక్షణ భావమునకు వ్యతిరేకమునఁ బ్రవర్తించిన వారగుదురని చెప్పవచ్చును.”

అని ఐలింప్రెస్ ప్రభువుగారు నెలకొల్పి యున్నారు. బ్రిటన్ దొరతనమువారు గుర్తుపట్టవలెముక, తక్షణ స్వరాజ్య వారుల యాందోళనమునకు బొంగిపోయి, సంపూర్ణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము గ్రహించినందుల, దేశము కల్లోలములం బడిపోవును. కొట్టొకటి ప్రజలయొక్క భావిదశా పరిణామము, అనుభవములేని ప్రజాప్రముఖ ప్రభుత్వము (ఆలి గార్సి) వారి పాలనబడిపోవును. ఇప్పుడు రష్యాలో దలయెత్తుచున్న యాదాజక సంక్షోభమును, కిచ్చెపుటానిచల్ల కదలకుండఁ గాలక్షేపము సేయుచున్న మన దేశమందుగూడఁ గలుగు సేమొనరి, భయముకలిగియున్నది. నూటయేబది యేండ్ల నుండి బ్రిటిషు రాజకీయ తంత్రములు చేసిన పనియంతయు కన్నుగును, దేశముయొక్క యుక్తమోక్షములగు అక్కడ

లన్నియు, బాదు వడును. రాజ్యాంగము ననిట్టి యపాము కరములగు మార్పులను, కలిగింపవలసినదని నిక్కమగు భారతీయులెవరును ఆభిలషింపక బాలకు, తక్షణ స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యముం గూర్చి వ్యతిరేకముగ మాటలాడుచున్నాడనని చెప్పి, నేను, మనదేశమిప్పుడు కొన్ని రాజ్యాంగ నినియ స్వాతంత్ర్యములం గాంచుటకుగూడఁ దగి యుండలేదని చెప్పుచున్నాడనని భావింపవలదు; అట్లు చెప్పట వాయుద్దేశము కాదు. వర్తమానమున, మనదేశము, కొన్ని యాద్యచ్ఛిక రాజ్యాంగ నినియములం గాంచఁ దగియున్నదని యుం, గాంచనిద్యము యున్నదనియ నాయభిప్రాయము. కాబట్టి, వనతి సేమలవార మనుభవించుచున్న స్వరాజ్యమునంటి స్వరాజ్యము నునకాదర్శముగ నుంచుకొని, తదాదర్శమును సభ తీర్మానము సేయగల కొన్ని రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లిప్పుడొ సంగఠననదని దొరతనమువారిని గట్టిగ నడుగుటయే యుక్తమని నాయభిప్రాయము.

అంత్యక్రమంగము.

మహాజనలారా! నాయుపన్యాసము సమాప్తమయినది. ఆనేక ప్రతిబంధకములు గలిగినను లక్ష్యము సేయక ఈమహాజనభం గూర్చుటయందు మిరుచూపిన నీతిభయ్యమునకును, నిరుపమాన మనోద్రుతిమనను నాహ్వాదయ పూర్వ కాభినందనము లభించుచున్నాడను. ఆరంభమందు ప్రత్యక్షమము శకువులోకి యిట్టియడుమలం గుడుచుచున్న ననియే మనమెదురు చూచుచుండలేదు. పునాదిగట్టిది యగునేని, భగ్యము వ్యాధియు కలదని, ప్రాపకము బలము నుండేనేని, యవాంతిములను గడచి యుద్యమము కొనసాగుట తద్వల్ల; కలుకడదయం దెంద! అన్నియోక్షేపములొనరించినను, మన యుద్యమము అట్టిదనియే నాయభిప్రాయము. ఈయుద్యమమును దృఢాభినివేశముతో మనము కొనసాగింపవలయును; ఇప్పటికిని తుల కనునగు పట్టుదలతో దానిం బ్రోదినేయుచుండ వలయును; తద్వల్లమునై మన మనలంబించు పద్ధతులు దూరాలొచన కలవి గావలయును; సాధ్యమగునంతవరకు మాటలచేఁగాని వ్రాతలచేఁగాని మన మొరులనునొప్పింపరాదు పరుష నాక్యములు, నిందావాక్యములు, అనవసర వైషమ్యముం బుట్టింపఁగలవు; కాబట్టి మనము వారిం ద్యజించుటయే మంచి పని. దేశమిప్పుడు, భగ్యముగనో యభగ్యముగనో స్వరాజ్య ధ్యానపూరితమైయుండునంగతి మిగుల పూర్ణముగ నెఱింగియున్నాడు. ఈవిషయమున, క్షిప్రాయ భేదములు గలుగకమానవు; తెలిసికొనక క్రిగల శ్రీ పురమం లండలు నీవిషయముం గూర్చి క్రద్ధకహించి యుండవలయును. దురదృష్టవశమున ప్రజావాహుళ్యము, విద్యావాసన లేనిదగుటచే, నీ విషయమై చాలలో ఎట్టి సంకల్పమును బుట్టకయే యున్నది. చాలమంది విద్యాధికులు ఈ స్వరాజ్య తత్త్వముం దెలిసికొని, ఏండుకేరియ యొందించి యుండరని వచియించుట కేను భీతిలచున్నాడను; స్వరాజ్య మెట్లువచ్చునో, దానింబొందుట కంతటి శక్తి యుండకలదనో స్వరాజ్యముం గాంచుటకు దేశ మెన్ని దశాపరిణామములం బొందవలసియందనో యావిషయములం గూర్చి విద్యాధికు లించు కేరి యొందింపవచ్చువారు. కావలసినది పరిణామముగాని, విప్లవముగాదు. ఈకార్యమునకు ఇంగ్లండుదేశమునఁ గ్రమక్రమముగ సమకూడిన రాజ్యాంగ పరిణామదేశకర్మ దాగ్ధాణ మేమికావలయును? ఆకస్మిక వినిమయప్రభావముం గాంచవలయున్నది, చీనాదేశమున, రష్యాదేశమున దృష్టాంతములం గ్రహించుకొని నిజము తెలియగలదు. రష్యాదేశమిప్పుడు దుష్ట పాలనమునం బడి గుండుచున్నది. ఆదుష్టపాలనమునకుం గారకులగువారి దినములు దగ్గబడుచున్న జాడగనియున్నది. హిందూదేశమందు గూడ, అట్టి ఆకస్మిక రాజ్యాంగం గ్రహమార్పులు గలుగునేని, పాలనము స్వల్ప గంభ్యావలను, విద్యాధికులను నగు ప్రజాప్రముఖుల పాలనబడి సంక్షోభము గలిగింపగలదను భీతి కలిగియున్నది. ఈ భీతివలననే మనలోగొందఱు యుద్ధానంతర రాజకీయ సంస్కరణములు క్రమక్రమముగా సెనగఁబడుట మంచిదని తలంచుచున్నారు. మనకుం గల్గిన భయము సహేతుకమైనదియో కాదో చెప్పట వాపనిగాదు, మన ప్రతికక్షవారు మనలం బడఁదిట్టుటకు మాటుగా మన యభిప్రాయములను మన్నించినం జూచునని యెదురుచూడుట యొక విశేషముగాదు. మన మందఱమును స్వరాజ్య భగ్యమాత్మ్యము నంగీకరించుచునే యున్నారము; కాని, దానం దిత్తము గ్రహించుటయందు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయము గలవార మగుచున్నారము. రాజనీతి వ్యత్యాస మెట్లుగన గొందఱు స్వరాజ్యవాదు లెట్టి కల్లోలము కలిగించుచున్నారనొందక ప్రజాహృదయం బెదలేదు. మనదేశము రాజకీయ

యందు స్వపరిపాలితదేశములలో దేనికంటెను వెనుకబడి యుండదు. హిందూదేశముయొక్క రాజభక్తి భగ్యముమీఁదను ఇంగితభావముమీఁదను ఆధారపడియున్నది. బ్రిటిషు పాలనమును పిత్రాంతరై కొనవలసినదని గుణగంతు లేరును నభిలషింపఁజాలరు. బ్రిటిషు పాలనము ముగియుటయే తిలస్థించు నెడల నెట్టి ప్రమాదము పుట్టగలదో చుండ తెలుఁగదురు. హిందూదేశముయొక్క రాజభక్తి యనసర నైవేద్యముగ వచ్చినది కాదు. ఈ రాజభక్తి విశ్వాస ప్రేరేతమయినది; బ్రిటిషు పాలనమునకొన్ని లోపము లున్నను, తత్పాలనమునలన దేశమునకుం గల్గిన నుఖమును, విశ్రాంతిని ప్రజలు మఱువఁజాలరు. హిందూదేశమునెడ బ్రిటిషు రాజకీయ తంత్రము లెక్కి సదభిప్రాయములం జూపుచుండినో, యట్టి సదభిప్రాయములతోడనే, యిప్పుడు గౌరవనీయులగు మాంఠేగూర్గారిని మన దేశమునకుం బంపుచున్నార గావున, ఆయనకు మన హృదయ పూర్వక స్వాగత మందియ్యవలయును. మహాశయులారా! నాప్రసంగము ముగిసినది. ఓపికతో నాపలుకు లింతవఱకాలించినందునకయి, మీకు కృతజ్ఞతా వందనము లర్పించుచున్నాడను.

(0)

అపరాధుల నందర త్తమించుట:—అపరాధుల నందర త్తమించివిడుదలచేయవలెనని ఆంధ్రమహాజనసభవారు జార్జి వక్రవర్తిగారికి తంతివాగ్దనంపుటలో నిరంతరభాధికారుల పరిపాలన ముతోపాటుగా నీదేశమున నెలకొనిన వరు సవిధానములను పూర్తిగావదలినవారైరి. ఈసభవారు పంపినవిజ్ఞప్తిలో భారతీయులందరు నేకీభవించెదరు. రాజప్రతినిధిగారు కోరి శాంతి నీ దేశమున నెలకొల్పుటకు ఇండియా మంత్రిగారు వచ్చుటకుముందే రాజకీయ నేరములకు గాను విచారణ చేసేయు చేయకయు పలు విధముల గుని గుంధములకు పాలుపరచిన వారినందరిని కదలకలెనని ప్రార్థించెదరుని ఈసభ వారు తంతింపిరి. ఈ ప్రార్థనము సహేతుకము సర్వజన వాంఛితము. విద్యండు జాతీయవాదుల ఆభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ విద్యండు విప్లవకారుల నందరిని సామ్రాజ్యకారణముల వలన త్తమించినపుడు ఈదేశమున నిర్బంధమున నున్న వారి నేల త్తమింపరాదా తెలియవచ్చును. వీరిలో నొక్కరైన విప్లవకారులుగారు. చరియు వీరిలో హెన్రీ నుండి వైవి అధికారు లింతవరకు నెట్టి నేరమునుగూడనా కోపింప గలిగియుండలేదు. ఈ ప్రశ్న త్వరలోపరిష్కరింపబడదగినదిగానున్నది. ఇతరులు కల్పించుకొన నక్కరలేదండగ ఇండియా దొరతనమువారే అట్లు త్తమించి వదులుటకు సర్వానకాశములను గలిగియున్నారు. వారుదారభావముతో నాయనకాశముల నుపయోగించుకొందురుగాతెదరుని తలచెదము. ఏది ఎట్లు జరిగినను గొప్పకుటుంబములకు సంబంధించిన యవకలు నేలకొలదిగ గౌరవమును నేర్చుచు గోల్పోయి యున్నారు. కాన నీ విషయమున నానుకులు మాంటాగుగారిచటికి వచ్చినపుడు వారికి విన్నవించి తగిన ఏర్పాటును చేయించుట సముచితమని బొంబాయి క్రానికలుపత్రిక వ్రాసినది.

భార్యగలను అపహించుట:—కలకత్తాలో దినేశ చంద్ర అను నతనిభార్య తన నగల నన్నిటిని తన తల్లియొద్ద దాచుకొనెను. గత బుధవారమున దినేశచంద్రుడు తన ఆత్మ వారింటికి బోయి గడియనీవు వారితో మాటలాడి వారెవరు చూడకుండ తన భార్య నగల పెట్టెను పట్టుకొని పారిపోయెను. పోలీసువారు వానిని పట్టుకొని నగల నన్నిటిని వానియొద్ద నుండి తీసికొనిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అడవివీరుగ చంపబడుట:— సింహళములో ఉలు కాలము యడవులలో జాలకాలమునుండి చిచ్చులవిడి. సంచరించుచు మనుష్యులకు వారి సస్యములకు నష్టములు కలుగజేయుచుండిన ఒక అడవివీరుగను వి. సి. విగ్గిన్ గారు గత సోమవారమున తుపాకితో గాల్చి చంపిరి.

నవలలు. (932)

- 1. అమృతశక్తి (శ్రీ విరచితము) వెల 1-4-0
 - 2. కంగరాజు 0-12-0
 - 3. జగన్మోహిని 0-8-0
 - 4. ఇంగిరానందగతు 0-8-0
 - 5. మంజువతి 0-8-0
 - 6. కళావతి 0-12-0
- వై.వలలన్నియు నొకేపర్వాయము కొనువారికి వీ.సి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.
- ఎం.ఆర్. కృష్ణారావు అంగుల కో, నెల్లూరు.

మాంటాగ్యూగారి రాక

(2)

మన దేశమున ఆంగ్లపరిపాలన చరిత్ర ఆరంభమైనది మొదలు నేటివరకును ఏహిందూదేశకార్యదర్శియు మన దేశమునకు వచ్చినందులేదు. 1912-వ సం॥డి సెంటరు మాసములో ఫిల్లీ దర్బారు నకు శ్రీరాజదంపతులతో కూడ క్రొవరపు గారు మాత్రము వచ్చి సందడి. కాని ప్రత్యేకముగా హిందూదేశమునందలి రాజకీయవిషయములను బాగుగ శ్రద్ధతో పరిశీలించి భారతీయులకు తగు స్వార్థత్యయిచ్చి మరల హిందూదేశమును పూర్వపు పుష్కలస్థనకు తీసికొనిరావలయు ననెడి యుద్దేశముతో ఏ కార్యదర్శియు వచ్చినందులేదు. కాబట్టి మన దేశచరిత్రలో మాంటాగ్యూగారి రాక గొప్ప విషయముగా నెంచుకొనదగినదని. వారు మనదేశమునకు ఏయుద్దేశముతో వచ్చుచున్నదియు మన కెల్లవలె తెలియును. వారి రాక కేవలము మన పూర్వజన్మకృతము వలన మనకు ప్రాప్తించిన దని సంకల్పించెదగినదని. వారి రాక మనకు శుభమును నూచించుచున్నది. కాబట్టి మన కష్టములను తొలగించుకొనుటకు ఇదియే మంచి తరుణము. ఇంతకుండు నుంచి తరుణము మనకు కలుగజేరదు. ఈ తరుణమును వ్యర్థ పుచ్చక మనము తగినకృషి చేసి యీ తరుణమును ఫలవంతముగా నించి దాని ఫల మనుభవించెదము గాక!

మన దేశనాయకులు పేక్షచేసి కాలమును వ్యయపుచ్చుట లేదు. దేశమందంతటను ప్రతిజాతివాదమును వారివారి యిక్కట్టులను నివేదించుకొనుటకై తగు ప్రయత్నములు సలుపవలెనున్నట్లు గానవచ్చుచున్నది. ఏ మనుజుడు గాని, ఏ తెగవారు గాని, ఏ జాతివారు గాని, మాంటాగ్యూగారివలన వరములనుగైకొని బాగుపడట కిదియే మంచిమార్గము. ఈ సుయము మించిపోయిన లాభము లేదు. ఒక వైపున కాంగ్రెసు మస్టిం లీగువారును, మరియొక వైపున యూరోపియను సభుమవారును, ఇంకొక వైపున బ్రాహ్మణేతరసంఘమువారును మరియొక వైపున చెన్నరాజధాని సంఘమువారును, మరియొక వైపున స్వరాజ్యముకల ప్రతికూలసంఘములవారు తమతమ నివేదికలను సిద్ధపఱచుచున్నారు. ఈ నివేదిక లన్నిటిలోను ఎక్కువ గొప్పదియు ప్రముఖ మయినదియు నే దను మహర్షి గాంధీ గారి పిజ్జావనప్రతిక. ఇది కాంగ్రెసు మస్టిం లీగులవారి సంస్కరణవిధానముల నకంగీకరించుచు 30 కోట్ల భారతీయులచేతను ఏకభావముతో సంకీర్తములు చేయవలెనను నిర్దేశపడినది ఈ మహాగ్రంథము నెఱవేరువలన ద్వంద్వలాభము కలదు. (1) మాంటాగ్యూ గారు మన దేశముయొక్క నిజస్థితి నారముట (2) ఇదివఱకు స్వరాజ్య మన్నను కాంగ్రెసు మస్టిం లీగులవారి సంస్కరణవిధాన మన్నను నేమిటో తెలియని ప్రతిపక్షము వానికిని కాంగ్రెసు యొక్కయు స్వరాజ్యసమితియొక్కయు ఉద్దేశములును వానివలన కలుగు లాభములును బోధపడుట. స్వరాజ్యము వచ్చినందువలన మనకు కలుగు లాభములను ప్రతిచూడఁజుదు ను తెలిసి కొని ప్రాప్తికై పాటుపడినగాని ఆ దెట్లు లభింపజుండగలదు? 30 కోట్ల భారతీయుల తేజోభావముగా వాంఛించు నాశయములను భగవంతుడు కూడతిరస్కరింపజేయును. అటువంటి సమయమున మాంటాగ్యూ గారు మాత్రము తిరస్కరింపగలరా? కాబట్టి మనవాంఛితములును మన యాశయములును ఎటువంటి యాటంకముల వచ్చినను సఫలీకృతములగుట నిశ్చయము. మాంటాగ్యూ గారు మనదేశమునకు వచ్చి ఇచ్చటిసంగతినందర్భముల సారసి మనకు స్వరాజ్యమును సిద్ధింపజేసెదగో చేరుకొనున ప్రశ్నతో మనకు సంబంధములేదు. సిద్ధింపజేసినను చేయక పోయినను మన దేశముయొక్క నిజస్థితివారికి బాగుగ తెలిసిన, చాలును. ఇటువంటి తరుణమునందు మన యాంధ్రులమాత్రము వుండురా?

వారు కూడ, ఇదివరలో 5, 6 సంవత్సరముల నుండి ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజన సభల మూలమున చేయుచున్న యాంధ్రోద్యమము యొక్క ఫలమును నేడనుభవించుటకు ప్రయత్నములు సలుపుచున్నారు. భాషా ప్రయత్న రాష్ట్రముల క్రింద దేశమును విభజించినచో ప్రభుత్వమునుభవముగానుండుననియు ఆ విధముగా చేసి ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము వారి పురోభివృద్ధికై ఏర్పఱుప వలె ననియు కోరుచున్నారు. ఇంకను ఆంధ్రులే కాక బీహారు వారు కూడ ఈ విధముగ నే ప్రత్యేక రాష్ట్రమును కోరుచున్నారు. ఇంకను అనేకులు అనేక విషయములలో పని చేయుచున్నారు. ఏ రెండటను తమ తమ సందేశములను

మాంటాగ్యూ గారికి సమర్పింపనున్నారు. కాబట్టి, మాంటాగ్యూ గారి రాక దేశమందలి యన్ని జాతులవానికిని సంతోషమును కలుగజేయుచున్నది. వారి రాక భారతదేశమునకు మన మనకొన్నంతకుండు వెక్కువేల రెట్లు లాభకరముగాను జరుపదముగాను ఉండగల దని మనము నమ్మవలెను. ఈ స్వరాజ్యప్రాప్తి విషయములో బీసెంటరుగారు మొన్నటి దినమున గొంతే భవనమునకు నువ్వసించుచు, దేశమందలి ప్రతి మనష్యుడును శ్రీమును పేదవాఁడును బాగ్యవంతుఁడును ఆచారగోచాలమును దాచుకై పాటుపడుట వారివిధియైయున్నదని చెప్పియున్నారు. స్వరాజ్య మనగా, ఆకాశమునందే రాలు పండు గాను, అనేకుహిమాచలవ్యంతులను గల ప్రతి భారతీయుఁడును దానికొకట పాటుపడిన గాని లభించు ఒక బీసెంటరుగారు, ఒకతిలకుగారు, ఒక డాక్టరు కుబ్రు హృజ్యాయ్యగారు ఒకపొట కూర్చుండి నాలుగుపన్యాసము లిచ్చి నంతనే చచ్చునట్లునట్టిదము కాదు. స్వరాజ్యము ననుభవించుకొనిన ప్రతిచూడుడును దానికొకట నాలుగడ వలసియుండును. మనదేశమునకు ఏకమృత కావలసినను మనదేశమునందే రెప్పించుకొనవలసినదైయున్నది. అటువంటి యకస్థతకుండు మనదేశములోనే వానిని తయారుచేసి మనదేశమందలి భవముల ఇతరదేశములకుపోవడములేవలయును. ఈ విధముగా మన స్వతంత్రతలనే మనను ప్రతిపని సాధింపగలగుచు మేరి, అప్పుడు మనకు స్వరాజ్యము ప్రాప్తింపగలదు.

(స్వరాజ్యవాది)

మదరాసు నదరన్ మరొటా రైల్వేకంపెనీ.

(ఇంగ్లాండు కంపెనీతో ఇన్ కార్పొరేటు కాబడినది.)
ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు.

ఈ క్రింద ఉదహరించబడిన రైలుస్టేషనుల దగ్గరనున్న రాక్షసిబాగు బూడిదను పాకాలలో ఉదయము 8 గంటలకు 1917 సం॥ నవంబరు 5 వ తేదీని బహిరంగముగ ఏలము వేయుటకు నిర్ణయించడ మైనది.

- (1) వేందాడు, (2) వెంకటగిరి, (3) ఎల్లకారు, (4) కాళహస్తి, (5) తిరుపతి (పడమర) (6) వాయలపాడు, (7) మదనపల్లిరోడ్డు (8) కురుబాలకోట, (9) ములకలచెరువు, (10) కదిరి (11) చుదిగుబ్బ, ఏలములో గెలిచినవారు తక్షణము కంపెనీ వారి ఏలపు పాటవారునకు పాటసామునంతను దాఖలు చేసికొనవలయును. తృప్తికరముగ గుర్తదారుడు కంపెనీవానికి ఒడంబడికను నొక దానిని వ్రాసియిచ్చి కంట్రాక్టు ప్రకారము పరతులను జరిపెదనని 100 రూప్యముల హామీ యియవలెను.

930

త్వరపడు! వెల 10 అణాలు. అద్భుత నవల!!

కలభాషిణి విజయనేన:- ఇదియొక చక్కని నవల దీనినిగురించి మేమేమియు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీపురుష తిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మనసపు కరణము, స్త్రీదరు గురుస్తాయి, గొప్పరత్నము, జమిందారులు, వ్యాపారస్థులు మొదలగు వారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆట్ట ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది.

వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అండు రావుజీ, (890) కృష్ణమనాయుని అగ్రహారం మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (892)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యోపధము

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1.

కె. ఎల్. ఎ. సింహాబ్రదర్సు (915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్వమగు దేహమున త్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మరీక్కుగగర్ అను బొమ్మగలమున వాడిమాడండి. అమితవ్యమునైనదిగల బొమ్మ. ఇకొకకాము, సరపటువ్యము లేని బొమ్మ గురవి యేరాణములచే కలిగిన వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందుగు. ఆకాల వ్యవస్థమును రానిక పురుషుల పరిపూర్ణ యోగవనంతులచేయును. హెచ్చరికము. బొమ్మగల గృహముల కేమును. క్రొత్తరక్తముగృహములకు బొమ్మగల బొమ్మగల నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పబొమ్మగల మూలికలచేసెదము చేయుచునది 48 మాత్రలు గల డబ్బీ వెల రు. 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. కేడోక డబ్బునుకొని వాడి. గాని చచ్చుకొనుచు పులములను పరిపించును. అనేక సంగులు పనిచేయు పట్ల ని ప్రభావతిగావినది. ప్రత్యేక. స్వామికులు, మాడిక్కు మ్యూనుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ, (863) 386 మెయిన్ స్ట్రీటు చకాం పూనా. MADIX MANUFACTURING Co., (Dept 3, MAIN STREET, Camp, POONA)

ఇకొకా గర్భప్రసవమున స్వస్థతము బహుమతిగ నొసంగబడెను. ఆహోవరస్తా రిజిస్టరు కాబడినది.

జగన్మోహన్ మై: సువాసనగల సెంటు పరికరము వెక్కువాఁడును. ఒకమాత్ర కొని దీని యధాస్థమును పరిశీలించు. ధరలు 1/2 బొమ్మ బుడ్డి 2-0-0 1 డ్రాము ,, 0-12-0 1/2 డ్రాము ,, 0-2-0 కార్డు 0-1-0

పరస్తా తలచమును గూడ పరిశీలించు దీనిలో లోహ సంబంధ మగు చమురు లేనియు కలియుట లేదు. సుప్రసిద్ధమైన తలచునె సీసా 1-కి రూ. 1000 పోస్టేజీ వేరు. ఒక అణావీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న సీసాతో చమురుచితముగ పంపబడును. (490) ది పరస్తా పెర్ఫ్యూమరీ కో, నెం 1, వైడోని, బొంబాయి నెంబరు 2.

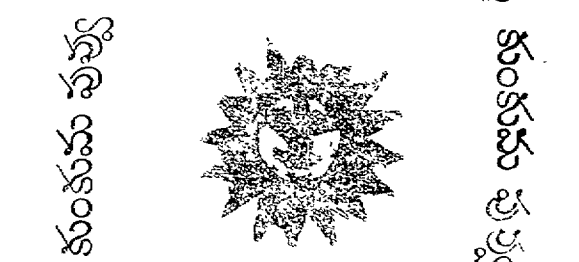
అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీనిగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రమునుగాని లేక మీగు జాలుకు వాగ్మువేశము గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపవలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి మంభోకోణములో హైకోర్టువేరీగలన్నటి. కే. శివరామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిట్లు వాగ్ముచున్నారు:- మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అస్సోలాజికలు బ్యూరో 902 చోడనరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

కారణంబ:- ఇది శ్రీభర్తృభోధినియను నాటకము. సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు హృదయము కావబడినది. అందరు జదివితీరవలయును. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ వేలు. ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు మూర్ఖమార్కును గమనింపుడు. కరన్నాకొచ్చె మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయు. :-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

భాధాపీడితులకు నరము: బహుదీక్ష నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములను జనించు బాధ్యములను కిరీటమువంటి వండు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను సుంద్రము, ప్రాంతోష్ణములను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి కత్తివంటమైన కత్తకత్త కార్తిక (23)

వనోపధిసారసవరిల్లా గురించి నిర్ణయము, సహజమైన పద్ధతినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. వీరిముందుంచి పోషించుములను, మలబద్ధకమును కాల్చునంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాకోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులు 4 ఖండ్లల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషాని ప్రశంస

ఇది కన్నెలకంటే అస్సారాయ విరచితము.
వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారచే
ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాశాశాస్త్రము, 7 లెంబులెట్టి పీఠి, మదరాసు.

'శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు'.

662

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

పై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారి కంపెనీవారు, చెన్నపట్నం, వరి, బొగ్గు, ప్రత్తి, పొగాకు, కబ్బరి, అరటి మొదలగు మాగాణి, ఖమ్మి, కంబళము, దంప, ఫలవృక్ష మొదలగు మొక్క తీగలకై రసాయన సంతృప్తి ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి ఎరువులు పోషించుచున్న భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుచున్నట్లు ఎరువులు కొనవలసిన వారి కాలానుభూతిని ప్రసాదించు కోరికలకలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. "శాస్త్రోక్త ఎరువు" అను మాసంకర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆరవం, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో వెలసెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని ఏకాక్షరముగా పంపించుచున్నారు. వైశేషిక పత్రికకున్నా, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర అంశములను ఈ క్రింద సూచించియుండు వైదికములకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారి అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్లుగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని కనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసనములు, వంపులు వంపులుగ పంచబడిన లేకులు కోణములుగా ఉన్నట్టి ఇనుపవిజ్ఞులు ఇంకను వినిభవన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతినందవచ్చును. పలుహా నానాచింతవలసినది. మీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

మీ సమాచారము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

ఫాక్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తలపెట్టె నెం 55 కి రు, మదరాసు.

389

(పై కామ్యూనికేషన్ గోరనప్పుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ సూచించుట గోరుచున్నారు.)

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1.కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చర్మపు నొప్పుల కాట

వోలును. వాయువు

పోల్చు పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నూడకగినది.

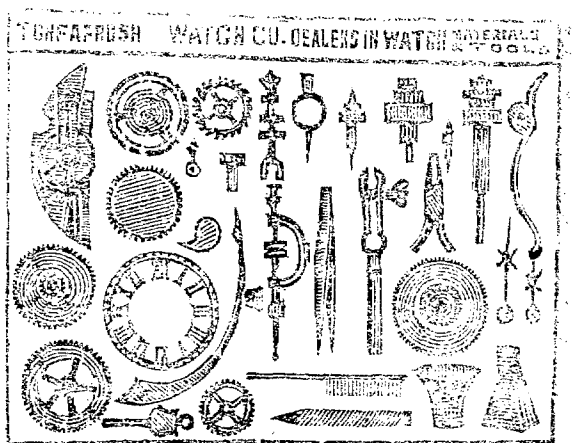
వనమూలికలచే హిందూ జేత మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనము, డిక్క, బొంబాయి ఆండ్ మదరాసు

కొటలాగు

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.
(831) ఉత్తములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాచువలయును.

అంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెలుగుభాషలో రచించబడినది.

1. ఆంగ్ల భాషలో వైద్యమును గురించి వివరములు తెలుసుకొనుటకు ఈ గ్రంథము చాలినచో వా రంతటి వాకే వైద్యము చేసు కొనగలరు. వెల రు 1-4-0

2. తెలుగుభాషలో ఫీసు అను విషయ జ్ఞానము ఇది ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణశాస్త్రి, యం. డి. వెల రు 1-0-0

3. సరస్వతి సమానులగు పులగు రు తక్కినసమానులగు రుచే వ్రాయబడిన గ్రంథములగుల మంజుళహరతుల శతకము. యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసినది. ప్రతి కుభకా ర్యమునకు వానిలో పాటలు అవశ్యము. వెల రు 0.8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక హాపులోన దొరుకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనాథాయణశాస్త్రి, బి. ఎ., రుద్రహోమ, కాకినాడ.

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST.
MADRAS.
Socks and Stockings
in different colours
and sizes can be had
at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

పరమరహస్యము

అగ్నిరేడు దీక్షితులకు. 255 పేజీలు
కాకినాడలో 1-8-0 బొంబాయిలో 1-0-0 మాత్రము.
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథాలయము:—
(923) కరవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శాశ్వతము

ఇది భారతదేశమున మనకు ముఖ్యముగా
బుర్రెజులు: "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
సూక్తిని గాఢముగా గాఢముగా పుస్తకము ద్వారా
మనకు శాశ్వతముగా మేలుపడించి పంపుచున్నాము.
కలం: కే. వాసుదేవులు.
ఇది అమృతేశ్వర మహాశివార్చన సోమింట్రి
చేయబడినది. మద్రాసు 127, (బాల్గూ, మదరాసు)

శారదాంబ

ఇది శ్రీ భక్త్యంతరమును చూపించును.
సంకుచురాగార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందుజాపబడినది. అందును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
అంబాపత్రికా కార్యాలయము,
6, లెంబులెట్టి పీఠి, మదరాసు